

Josephi Jacobi Plenck ... Doctrina de morbis venereis ... / [Joseph Jacob Plenck].

Contributors

Plenck, Joseph Jacob, Ritter von, 1738-1807.

Publication/Creation

Viennæ : Apud R. Græffer, 1779.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/pbhpcfct>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

7104510
F.1x

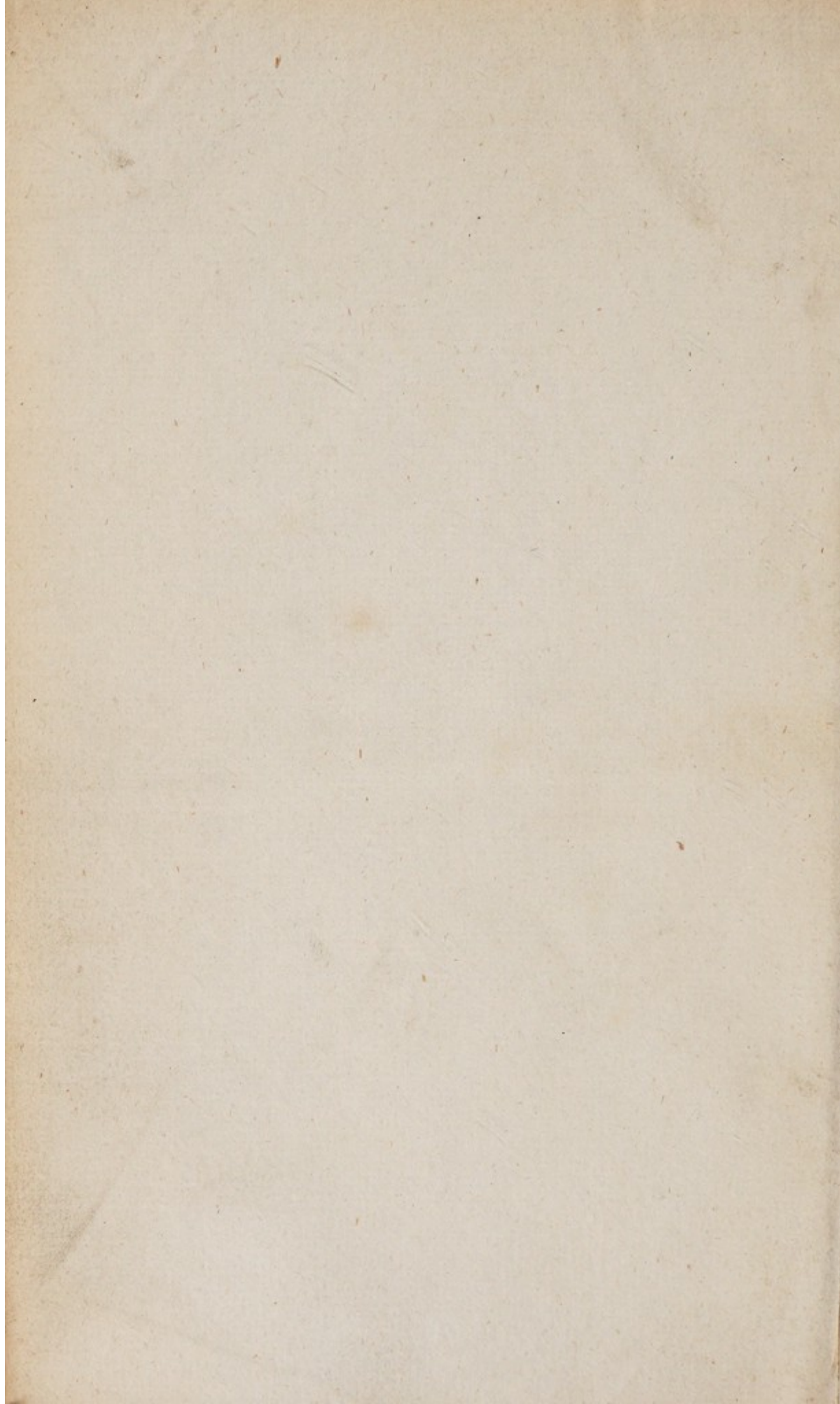
18/p

7/6

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30533375>

JOSEPHI JACOBI PLENCK,

CHIRURGIÆ Doctoris, nec non Chirurgiæ, Anatomies, atque Artis obstetriciæ Professoris Regii, publici ac ordinarii in Regia Universitate Budensi.

ho: Howell.

1830. DOCTRINA

DE

MORBIS VENEREIS.

Nullum credo potentius esse effrœnis libidinis antidotum, quam si quis miserrimas illas vulgivagæ veneris victimas, in nosocomiis ad hujus morbi curam institutis collectas, contempletur attentius.

VAN SWIETEN.

VIENNÆ,

APUD RUDOLPHUM GRÆFFER.

MDCCCLXXIX.

V I R O
ILLUSTRI ATQUE EXPERIENTISSIMO
AUGUSTO GOTTLIEB
R I C H T E R,
MEDICINÆ AC CHIRURGIÆ DOCTORI

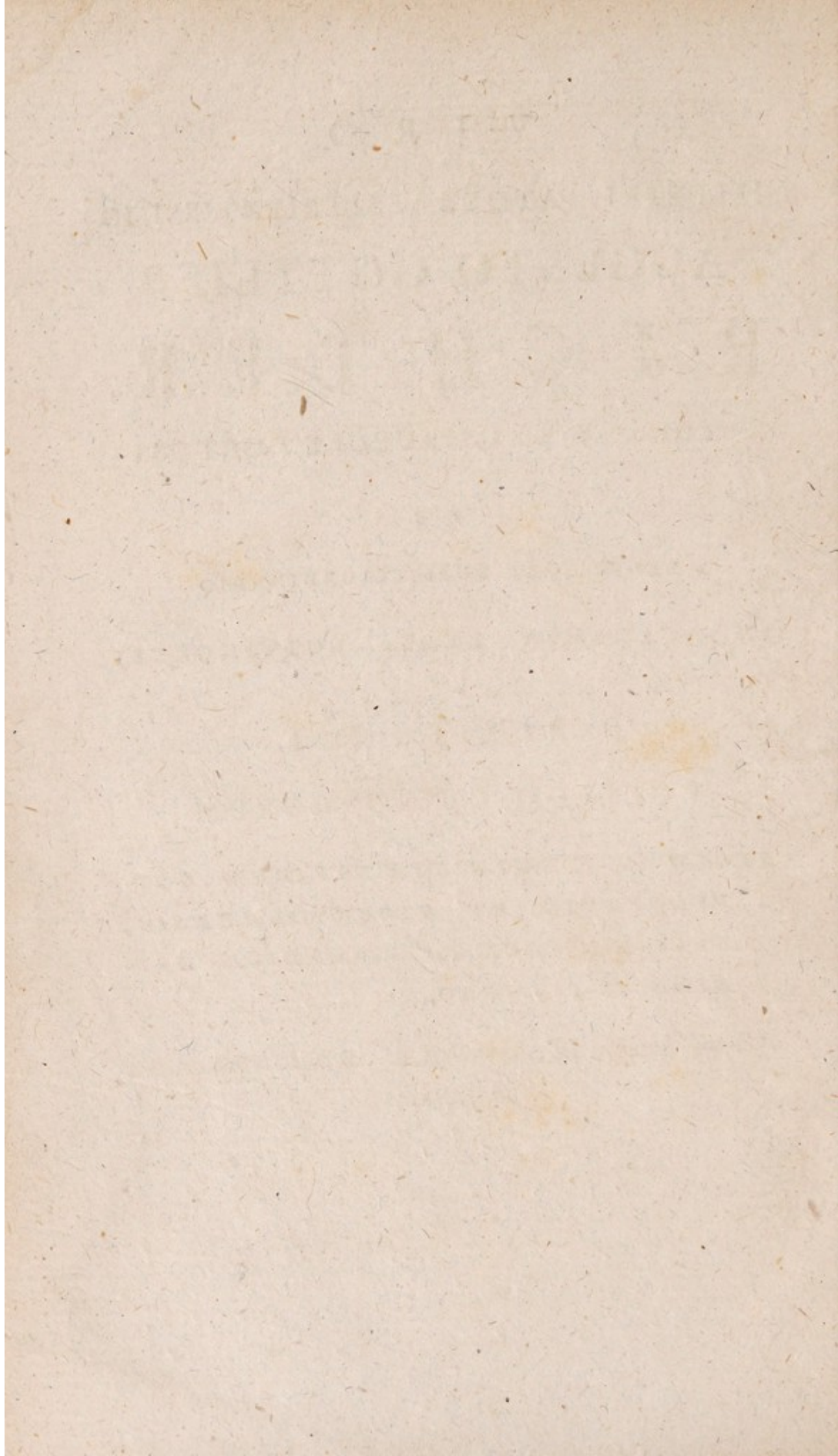
E. T
PROFESSORI PUBLICO ORDINARIO
IN ACADEMIA REGIA GOTTINGENSI

P R Æ S I D I
COLLEGII CHIRURGORUM

REGIÆ ACADEMIÆ SCIENTIARUM GOT-
TINGENSIS ET STOCKHOLMENSIS,
NEC NON SOCIETATIS MEDICÆ HAF-
NIENSIS MEMBRO,

*operam hancce in devinctissimi animi testimonium
consecrat*

A U C T O R.

P R Æ F A T I O.

NULLAM nostro ævo ægritudinem haud solum populosis in urbibus, verum quoque in agrestis populi tabernis, lue venerea esse frequentiore, quemque medentium salutiferæ artis exercitium docet. Hinc concinne admodum *Doctissimus*, ac *Illustrissimus* L. B. de STÖRCK popularem hunc morbum perpetuam & occulte serpentem appellat pestem, qua præstantissimi sæpe homines jam in ætatis flore aut reipublicæ eripiuntur, aut adeo mutilantur, ut pleraque ad negotia inhabiles fiant. Imo cum vera pestis raro, venerea autem perpetuo furat, hinc cum *Illustri* MEADIO nullus dubito, genus humanum dudum jam viru venereo fuisse extinctum, nisi ejus furor, quo primum nostris invehebatur regionibus, sponte remisisset ac invento antidoto mitigatus fuisset.

HABET enim teterrimus hicce morbus id cum reliquis contagiis commune, ut una solum sufficiat femina immunda pluribus contaminandis familiis, pagis, societatibus, cujus rei mul-

P R Æ F A T I O.

ta de nutricibus venereis apud authores prostat observatio.

ACCEDIT, quod lues hæc non raro seræ quoque sobolis progeniei inhærere consuescat, morbosque causet larvatos, quorum diagnosi accuratio persæpe medentes eludit. Lues demum ipsa vix plures, quam male adhibitum medicinæ genus pessundat; quivis enim idiota, tonsor, anus curationem horum ægrorum clancule suscipit, cum miseros hos ægrotos, vagi amoris conscios, chirurgum medicumve honestum consulere, intempestive pudeat.

HAS ob rationes singulo anno scholastico peculiarem de morbis siphyliticis cursum, quem hic exhibeo, auditoribus meis tradere suevi. Methodum meam, gummoso hydrargyro morbum hunc sanandi, quam anno 1766 cum publico communicavi, iterum iterumque commendo; non ex pruritu inventoris nomine gloriandi aut libidine celeberrimis in arte viris contradicendi, quæ insania ingratitudeque longe ab animo meo abest, sed ex tredecim annorum praxi, quibus hanc methodum venereis quamplurimis

P R Æ F A T I O.

feliciter adhibui; quosve alia præparata mercurialia tardius, periculosius aut penitus non curarunt. Pericula demum exteris in regionibus ut in *Anglia* *) *Gallia* **) *Suecia* ***) aliisque in locis a Clarissimis viris cum mercurio gummoso instituta me de efficacia methodi meæ luem curandi confirmarunt.

UT autem mercurium gummosum ex omnibus præparatis mercurialibus pro usu interno efficacissimum tutissimumque inveni, ita mercurii sublimati corrosivi solutionem aquosam pro usu externo ad ulcera pessima inveteratamque gonorrhæam sanandam deprehendi utilissimam; adeo ut his duobus remediis in solo nosocomio, quod Budæ ad praxim chirurgicam demonsttran-

*) *A new and easy method of giving mercury by J. PLENCK. — translated from the latin by W. SAUNDERS. 3 Edit. Lond. 1772.*

**) *Méthode nouvelle d'administrer le vif-argent — ouvrage traduit du latin de M. PLENCK par M. LAFLIZE à Nancy.*

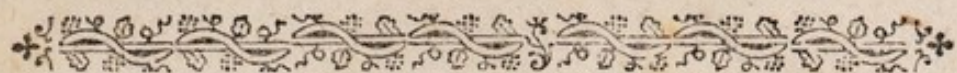
***) *Abb. der Schwedischen Akad. 32. Band. 291. S. ODHELIUS Versuche mit Mercurio gummoso.*

P R Æ F A T I O.

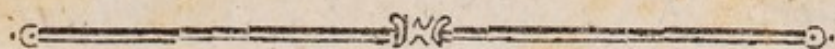
dam, a duobus jam annis consignatum habeo, ultra centum ægrotos, labe celtica contaminatos, coram meis auditoribus sanitati integerrimæ restituerim.

Q U I D demum præter commodum pro academicis prælectionibus ordinem in hoc opusculo præstiterim judicent alii.

ELENCHUS CONTENTORUM.

De morbis venereis generatim.

MORBI MEMBRI VIRILIS.

Gonorrhæa.

Dysuria.

Ischuria.

Vesiculæ crystallinæ.

Tubercula penis.

Ulcera glandis.

Cancer glandis.

Ulcera urethræ.

Phymosis.

Paraphymosis.

Priapismus.

Satyriasis.

Curvatura penis.

Impotentia virilis.

MORBI TESTICULORUM.

Testiculorum inflammatio.

— induratio.

Ulcera scroti.

MORBI GLANDULÆ PROSTATÆ

Prostatæ inflammatio.

— abscessus.

— scirrhus.

MORBI PERINÆI ET ANI.

Fistula perinæi.

— ani.

Arctura ani.

Condylomata.

MORBI INGUINUM.

Bubones.

Phyſconia.

MORBI CUTANEI.

Maculæ.

Scabies.

Rhagades.

Psydracia.

Herpes.

Tinea.

Alopecia.

Unguium corruptio.

Pruritus.

Lepra.

Ulcera.

MORBI OCULORUM.

Ophthalmia.

Lippitudo.

Corneæ macula,

--- ulcus.

Hypopyum.
Fistula lachrymalis.
Hordeolum.
Cataracta.
Amaurosis.

M O R B I A U R I U M.

Cophosis.
Otorrhæa.

M O R B I N A R I U M.

Coryza
Ozæna.
Deformitas nasi.
Paraphonia.

M O R B I O R I S.

Aphthæ.
Ulcera palati.
Scabies menti.

M O R B I C O L L I E T F A U C I U M.

Scrophulæ.
Angina.

M O R B I O S S I U M.

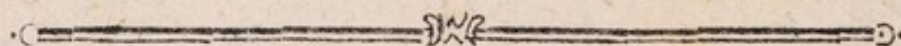
Tophus.
Hyperostosis.

Caries.
Spina ventosa.
Mollities.
Fragilitas.

MORBI ARTICULATIONUM.

Ganglia.
Anchylosis.

MORBI VENEREI MULIERUM.

MORBI GENITALIUM MULIEBRIUM.

Leucorrhæa.
Phlogosis genitalium.
Induratio genitalium.
Ulcera vulvæ.
--- vaginæ.

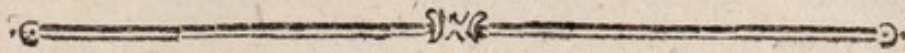
MORBI UTERI.

Menostasia.
Exulceratio uteri.
Tympanites uteri.

MORBI MAMMARUM.

Mammarum inflammatio.
--- ulcus.
--- carcinoma.

MORBI VENEREI INTERNI.

FEBRES VENEREÆ.

Venerea simplex.

--- exanthematica.

--- inflammatoria.

--- Lenta

--- biliosa.

--- Intermittens.

S P A S M I.

Tetanus.

Epilepsia.

A D Y N A M I Æ.

Languor.

Paraplegia.

Hemiplegia.

D O L O R E S.

Cephalæa.

Agrypnia.

Pleurodine.

Colica.

Arthritis.

Rheumatismus.

Ischias.

Osteocopus.

Dyspnœa.

Tussis.

Raucitas.

P R O F L U V I A.

Ptyalismus.

Tenesmus.

Proctorrhœa.

Pyuria.

E M A C I A T I O N E S.

Atrophia.

Tabes.

Phthyfis.

* * *

De lue gravidarum.

— — infantum.

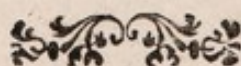
— — latente.

— — larvata.

— — complicata.

— luis prophylaxi.

Formulæ medicamentorum.

D E

MORBIS VENEREIS GENERATIM.

Morbi qui a *viru venereo* excitantur, *venerei* dicuntur.

Classis CHRISTOPHORI COLUMBI anno 1493
hoc virus ex insulis Americanis in Europam tulit. A)

*) Sunt equidem plures Authores, ut BECKETUS & SANCHES, qui contendunt luem veneream in Italia & Gallia multo fuisse antiquiorem, quam COLUMBI reditum ex America. Idem WEIDMANUS de Germania putat. At scriptores seculi XIV & XV solummodo de morbis & ulceribus penis scripserunt, quæ homines luxuriosi ex concubitu cum femina leprosa vel alio vitio immunda, contraxerunt. Nam hæc mala erant topica, nunquam in luem veneream abibant ac sine mercurio sanabantur. Lues venereæ veræ tanta erat crudelitas, ut nunquam tot medicorum, qui ante COLUMBI reditum scripserunt, notitiam fugisset, aut absque nomine proprio mansisset, si ante hæc tempora in Europa dominata fuisset. *V. Cel. ASTRUC lib. de morb. venereis, Tom. II.*

Inde in obsidione Neapolitana hoc virus adeo vulgatum fuit, ut ab exercitu obsidentium *malum Gallicum* ab obsessis *Neapolitanum*, ab iis qui ex America novum malum Hispanin adtulerunt, *Hispanicum* dictum sit. *)

Videtur virus venercum degeneratio esse morbi Americani *Yaws* dicti, insulis Antillis potissimum endemii.

Hunc morbum aliud clima exasperavit, ut etiam nostro ævo venerea lues eo sævior fit, quo regio magis ad septentriones vergit. **)

*) Alii hanc luem *siphylidem* vocant a SIPHERO, qui regis ALCITHOI greges pascens, illorum numero & pulchritudine superbus soli insultavit, ad cuius superbiam puniendam imissa fingitur in terram dira lues. V. *Illustriss. VAN SWIETEN Commentar. T. V. p. 372. Edit. Lugdun.*

**) Nuper adhuc *Illust. HALLERUS* in *Bibliotheca medicinae practicae*, T. I. p. 474. opinionis fuit, morbum Americanum *Yaws* matrem esse nostræ luis veneræ. Cum morbus *Yaws* coitu ac lactatione propagetur atque mercurio curetur, hinc credo originem nostræ luis non male adeo ab illo morbo derivari, licet sint authores, qui morbum *Yaws* non esse venercum censant, cum in nostra regione *Yaws* non oriantur. At lues suis in initiis tubera in toto corpore produxit, & ego vidi rusticum, qui toto fere in corpore etiam inter digitos pedum atque in facie condylomata habuit, quæ excrescentiæ morbo *Yaws* non dissimiles esse videntur. Quo assumpto utique consequitur prout semina unius ejus-

Nova hæc lues in Europa suis in initiis multo acrior fuit, continuo enim pessimis ulceribus & tuberibus universum aggrediebatur corpus. Temporis successu ejus furor sensim sponte remisit.

PROPRIETATES hujus miasmatis ab omnibus huc usque notis acrimoniis & contagiis sunt penitus diversæ, hinc *miasma sui generis* est. Est autem hoc virus

1. *Tenuissimum*, minima enim vascula & poros nostri corporis intrat.

ejusdemque plantæ pro diversitate cæli, soli & culturæ plurimum diversa folia, flores & fructus gerunt, sic etiam miasma Yaws in nostro climate alios morbos per repetitam venerem, adhibitæque medicamenta producere potuisse. Originem autem morbi Yaws ab esu fructus arboris *Musa*, qui panis loco in his regionibus commedi solet, derivat *Cel. SCHILLIG V. Diatribe de morbo in Europa pene ignoto, quem Americani vocant Yaws. p. 9. §. 73.*

Quidam a promiscua meretricum venere, alii a coitu cum leprosis, alii ab astrorum influxu, alii ab æris corruptione ob pluviarum frequentias originem contagii existimant. Alii ab hepate affecto, alii ab aquarum pestilentia, alii denique a potione vini, quod Hispani sanguine leproforum contaminarant; Alii ab esu carnum humanarum, alii a coitu hominis cum equo; Alii denique ab ictu vel esu cujusdam serpentis Americani ortum luis venereæ repetunt. *V. Clar. GRUNER morborum antiquitates. p. 80 & 81.* Alii demum a summo DEO in scorta-

2. *Fixum*, nullo enim experimento constat sola exhalatione sine attactu miasmatis quemdam fuisse affectum.
3. *Acre inflammatorium*. Irritando enim lentas inflammationes & humorum spissitudinem phlogisticam, lentaque ulcera producit.
4. *Affinitatem cum mucosis & oleosis humoribus* habet. Hinc glandulas muciparas & ossa adeo sæpe afficere amat.
5. Nec *acidum* *) nec *alcalinum*, nec *putridum*, nec *falsum* est.
6. *Noctu* ut plurimum magis furere solet.
7. *Solo mercurio* deleri potest.
8. Nunquam in nostro corpore nascitur, semper in illud *ingeritur*. **)

torum pœnam hanc luem esse datam opinantur, at hi cogitent persæpe innocentes infantes, uxores, nutrices hac lue sine propria culpa infici.

*) Sunt, qui opinantur miasma venereum esse acidæ indolis, quia tabum venereum ossa emollit, violaceos succos rubefacit, salibus alcalinis & mercurio, quem acidum absorbere dicunt, curetur. *V. CEZAN Manuel antisypilitique, ou Essai sur les Maladies vénériennes. Paris 1774. p. 205.* At alcalina luem curare nondum certo demonstratum est. Et mercurius sublimatus corrosivus, acido salis ditissimus, quomodo acidum venereum absorbeat?

**) Lues *extemporanea*, quæ sine impuro coitu sua sponte nasci dicitur, ut quidam authores observasse volunt, non vera lues, sed muci urethræ spontanea corruptio vel lues venerea *latens* coitu vel alia causa solummodo evoluta mihi esse videtur.

MODUS INFECTIONIS, qua hoc virus corpori stro ingeri solet, est *quadruplex*.

1. *Generatione ex matre venerea*, quæ cum sanguine fœtui virus communicat. An pater cujus semen venereum est, prolem labe venerea infectum sine matris infectione generare possit, dubium est.
2. *Lactatione* Sic infantes sæpe a nutrice venerea & nutrices sanæ ab infante venereo afficiuntur. *)
3. *Coitu* vel viri sani cum muliere leucorrhæa venerea laborante, vel mulieris sanæ cum viro gonorrhæa venerea affecto. Hæc Methodus infectionis frequentissima est. Ex centum infectis nonnaginta novem ex hac causa luem habent.
4. *Contactu tabi venerei*, præsertim si locus tangens vulneratus, vel tenui epithelio solummodo tectus est. Hinc osculo, poculo, habitu, lectu, accubitu, tactu, acie phle-

*) Huc etiam pertinet infectio per suctrices seu feminas quæ puerperis mammas exsugunt. v. BLANCARD *von der belagerten und entsetzten Venus*. S. 477. — *Medicinische Versuche und Bemerkungen einer Gesellschaft in Edimburg*. 3. B. 444. S. — *der Arzt, eine Wochenschrift* 3. B. 637. S. — BLOCHS *medizinische Bemerkungen*. S. 151. seu *geschichte einer durch eine Aufzugerin auf viele familien verbreiteten venerischen Krankheit*.

botomi aut cubi sacrificatorii lues communicata legitur. *)

Rara est hominum *idiosyncrasia*, qui his quatuor modis non afficiuntur.

Pars primum a viru tacta, primum afficitur. Quandoque tamen at rarissime observatur miasma partem primo tactam non afficere, sed ab ea absorberi & ad aliam corporis partem ilico migrare.

Primarius in parte affecta miasmatis effectus est.

1. *Irritatio* partium solidarum, unde inflammatio lenta & affluxus humorum.
2. *Mutatio* humorum in *liquidum puriforme*; hinc humoris puriformis effluxus vel accumulatio in parte affecta.
3. Denum *exulceratio* lardacea sequitur.

Miasma tandem, a parte primum affecta *absorptum*, in alia parte, quandoque in toto corpore morbos primario effectui finiles producit, pro sola varietate partium affectarum varios.

Hinc optima luis venereæ divisio fieri potest

1. in luem *topicam*, quæ unam solummodo partem occupat.
2. --- --- *universalem*, quæ totum jam inficit corpus.
3. --- --- *laryatam* quæ sub alius morbi facie latet.
4. --- --- *complicatam* quæ cum alio morbo complicatur.

*) *Illustris. VAN SWIETEN Comment. T. v. p. 378*

Curatio luis venereæ exigat 1. *ablationem* miasmatis venerei 2. *reparationem* partium solidarum fluidarumque a miasmate depravatarum.

Ingens est medicamentorum farrago, quorum vis medicata ad auferendum miasma venereum laudata fuit. Cum autem temporis successu hæc medicamenta suis laudibus non responderent, ea iterum oblivioni tradebantur, aut solum ut remedia *secundaria* adhibebantur. Efficaciora ex his sunt *lignum guajacum* -- *lignum sassafras* -- *Radix sarsaparillæ* -- *bardanæ* -- *chinæ nodosæ* -- *Cortex rad. mèzeræi* -- *Herba cicutæ* -- *stipites dulcamaræ* -- *lobellia syphilitica* -- *antimonium crudum.* *) *Gratiola* **)

Docuerunt vero innumera experimenta *hydrargyrum* esse unicum, optimum ac tutissimum virus venerei antidotum, quod specificè delet.

Modus autem mercurium exhibendi generatim duplex est, vel enim *externe* vel *interne* corpori applicatur.

*) *Cel. BOEHM diss. varia syphilidis therapia. Argent. 1771.* prostat etiam in *Illustr. BALDINGER Sylloge selectorum opusculorum* p. 200.

**) *Cel. KOSTRZEWSKI diss. de gratiola. Viennæ 1775.* p. 50.

Externe applicatur

in unguento mercuriali

— *fumo cinnabarino*

— *lavamento ex solutione aquosa sublimati corrosivi.*

Interne datur

solus

mixtus vel

præparatus.

Quælibet harum methodorum est plus minus efficax, periculosa, incommoda.

INUNCTIO *unguenti mercurialis* dividitur

in salivatoriam, si unguentum tanta copia quotidie inungitur, ut salivatio excitetur, ac continuata inunctione per 6 vel 8 septimanas sustineatur.

in exstinctoriam, si prægresso usu 30 balneorum, purgatis primis viis, bono victu & decocto purificante diu potato unguentum omni tertio die ad ℥j vel ultra inungitur. Dosis unguenti si visum fuerit caute augenda est, si vero signa salivationis appareant, aliquot diebus ab inunctione cessandum & lene purgans exhibendum est. Aptissima inunctioni loca sunt interna extremitatum inferiorum superiorumque superficies ac regiones inquinales. Inunctio ad ignem ab ipso ægroto fieri debet.

Methodus salivatoria est valde *incommoda*; ob suffocationem & alia gravissima symptomata valde *periculosa*; ob mercurii nimis celerem elapsum e corpore valde *incerta* & *inefficax*; ob mercurii facilem metastasim ad varia corporis loca valde *timenda* & cum lues sine salivatione, ut experientia docuit, perfecte curari possit, hinc *non necessaria*.

Methodus exstinctoria ob metastases mercuriales timendas, tardam sanationem & non raro difficulter coercendam salivationem, priori methodo vix est melior.

FUMUS CINNABARINUS ob periculum subitanæ suffocationis & raro coercendam salivationem damnandus.

LEVANENTUM ex solutione aquosa sublimati corrosivi ob incertam absorpti veneni dosim periculosissimum est.

MERCURIUS SOLUS, id est crudus, majori copia deglutitus, in intestinis non absorbetur, sed per anum iterum pro maxima parte ejicitur, hinc curatio nulla & incerta.

MIXTUS habetur mercurius

1. cum oculis cancrorum ut *mercurius alcalisatus*,
2. --- saccharo --- *mercurius saccharatus*.
3. sulphure --- *æthiops mineralis*.
4. --- manna, melle crudo vel rheo ut *merc. manatus, mellitus, rheatus*.

Omnia hæc admixta remedia mercurium in primis viis facile derelinquunt, hinc parum hujus metalli sanguinem ingreditur. Ideo curatio ab his tardissima, incerta.

PRÆPARATUS habetur mercurius

1. Cum *acido vitrioli* ut in *turpetho minerali*,
2. -- -- *salis* ut in *sublimato corrosivo*, in *mercurio dulci*. in *aquila alba* seu *calomela*,
3. -- -- *nitri* ut in *præcipitato rubro*
4. -- -- *aceti* ut in *pisis Kayseri*.
5. -- -- *tartari* ut in *aqua vegetomercuriali*.
6. longa *frictione* calcinatus ut in *mercurio calcinato per se*.

Omnia hæc præparata mercurialia, *majori dosi* & longo tempore data, sunt valde periculosa, acerrimam movent salivationem, tormia, tabem, hæmoptoen, phthysim. *Minori* autem *dosi* data tarde admodum & palliative tantum, non radicaliter ut multiplex experientia me docuit, curant.

MERCURIUS GUMMOSUS, qui ex una parte mercurii vivi & tribus partibus gummi arabici, ope syrupi cichorei cum rheo in mucum contritis, constat, forma pilulari vel syrupi vel mixturæ adeo datur, ut mane ac vespere decem grana mercurii gummosi assumantur.

Hicce mercurius nec odore nec sapore ut reliqua præparata molestat.

Facile secundas vias intrat, omniaque vasa permeat.

Raro admodum salivationem movet.

Non deponitur metastatice, ut mercurius pinguedine subactus deponi solet, quia mucus arabici gummi mercurium in liquido nunquam derelinquit.

Non acrimonia venenata ut mercurialia salina nocere potest.

Omnibus subjectis etiam infantibus, gravidis, exhaustis ac debilibus dari potest, quod de unguento mercuriali & præparatis salinis dici nequit.

Demum, ut experientia me docuit, omnes morbos venereos mercurio sanabiles sanat, imo plures curavi mercurio gummoso, quos reliqua præparata mercurialia non sanarunt.

Non indiget tædiosa præparatione balnearum, vacatione ab officiis, inclusione in cubiculo calido.

Non causat pauperibus multos sumptus.

Præparatio ægroti ad usum mercurii gummosi exigit

1. Venæsectionem si ægrotus plethoricus est.
2. Purgans primarum viarum, quod omni decimo die repeti debet.

3. *Potum diluentem & obvolventem* ex farfa-
parilla, & bardana si ægroti temperies
calida & stricta, aut ex ligno quajaco,
si temperies frigida & laxa est.
4. *Diætam salubrem*, dispepta, pinguis &
acida evitentur.
5. *Aerem serenum*, frigus nocet, cubi-
culi calor & vestitus nimium calidus
salivam facile movet. Favente tempe-
state ambulatum pergat ægrotus.
6. Si *salivationis* signa in ore appareant,
usus mercurii suspendatur per aliquot
dies, & detur purgans.
7. *Balnea tepida* in lue inveterata ante & sub
usu mercurii adhiberi debent, in lue
autem non adeo inveterata his carere
possumus.
8. Usus mercurii *continuandus* tam diu do-
nec omne miasma venereum destructum
sit. Quod noscitur si morbus venereus
non amplius a mercurio mutetur ac
ægrotus mercurium difficiliter ferre in-
cipiat. Tunc suspendatur mercurius ac
morbus consuetis remediis tractari con-
tinuetur. *)

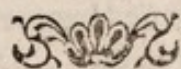
*) Hæc regula in praxi luis venereæ maxime est mo-
menti. Multoties vidi condylomata ani & ulcera
faucium, quamvis ab initio usu mercurii interno
multum mitigarentur, demum diu in eodem statu

Remedium specificum, quod vim salagogam mercurii penitus impediret, nondum innotescit. Nec *sulphur*, nec *camphora*, nec *cortex peruvianus*, nec *ferrum* cum mercurio datum id præstat. **)

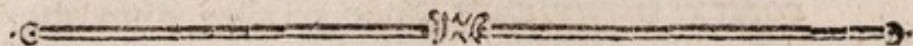
Sed purgantia omni octiduo repetita, mercurii copia exigua quotidie exhibita, decocta mucilaginea, caput & collum non multum tegmine calefactum, atmosphæra libera aëris, evitatio suctionis fumi nicotianæ impediunt & coercent salivationem.

mansisse & ægrotum, qui usum mercurii internum diu facile ferebat, demum variis symptomatibus, ut lassitudine, febricula, inappetentia, tussi, & oris ardore cruciatum fuisse. Omnia hæc symptomata suspenso interno mercurii usu evanuerunt, ac ulcera & condylomata sine usu interno solis remediis externis facile curabantur ut exempla recensere in notis ubi de angina venerea dicturus sum. Regulam, quam multi inculcant, mercurii formam esse mutandam cum alio præparato mercuriali, si morbus in eodem statu manet, in mea praxi nunquam habui necessariam, nec in hoc casu conveniret.

**) *Cel. BLOCHS medicinische Bemerkungen*, pag. 169.

MORBIS VENEREIS SPECIATIM.

GONORRHÆA VENEREA.

Est mucī puriformis stillicidium ex urethra vel glande. *)

Qui in gonorrhæa effluit humor, neque semen neque verum pus est, sed mucus glandularum mucipararum, viru venereo in humorem acrem, flavo viridescentem, mulierem sanam leucorrhæa venerea sub coitu inficientem, mutatus. **

*) Sunt qui opinantur gonorrhæam veneream anno 1540 primum innotuisse, at ALEXANDER BENEDICTUS jam anno 1493 gonorrhæam veneream vidit. v. HALLERI *Biblioth. Medicinæ practicæ* T. I. p. 475. Gonorrhæa quam BECKETUS jam anno 1340, Londini observatam fuisse dicit, ex sola lasciva forditie ortum habuisse videtur, cum remediis adeo levibus curaretur. v. *Philosoph. Transactions* 30. Band. 359. Num. & CEBLESKE *Auserlesene Abb. aus den philosophisch. Transactionen*. 2. Theil, p. 290.

**) *Gonorrhæa* a græco vocabulo γονή semen & εἶς fluo derivatur, verum cum in gonorrhæa venerea mucus urethræ, non autem semen stillatim effluat, hinc melius vocaretur *leucorrhæa virilis*, id est fluor albus virorum. Semen autem in gonorrhæa non effluere, docet potentia semen emittendi, quam go-

Neque *ulcus urethræ* est causa proxima gonorrhææ. Rarissime enim *ulcus* cum gonorrhæa in urethra invenitur, ut cadaverum sectiones docent. *)

Virus gonorrhœicum non virus a venereo distinctum esse videtur. **)

norrhœici habent & alia argumenta v. *Illustris TODE vom Tripper in ansehung seiner natur und Geschichte.* 1774.

*) Militem ex pleuritide, cum vehementi simul gonorrhæa mortuum, dissecui, in cujus urethra ruborem ac mucum flavum ex poris urethræ sudantem vidi, nullibi autem *ulcus* deprehendi. Idem observavit nuper *Doctissimus*, ac *Celeberrimus Professor STOLL* qui in cadavere venereo urethram deprehendit leviter inflammata, phlogosi ab orificio ad semi-alterum digitum procurrente; paulo ante bulbum exigua denuo canalis inflammatio fuit. Ulcera erant nullibi, sanæ reliquæ partes urethræ, uti & testes & vesiculæ seminales. v. *Rationis medendi, pars II*, p. 402. Plures sectiones cadaverum gonorrhœicorum recenset *Illust. MORGAGNI. De sedibus & causis morborum epistola 40.*

**) *Illust. TODE* in libro *Nützige Erinnerungen für Aerzte und kranke, die den Tripper heilen wollen.* Copenhagen, 1777. p. 13. contendit virus gonorrhœicum non esse virus venereum sed peculiare virus, quod vulgarem luem veneream non dat, sed alios morbos, mercurio non curabiles. Argumentis, quibus vir doctissimus suam fulciri conatus est opinionem, maximi momenti dubia opposuit *Experientis-*

Signa, quibus gonorrhæa venerea a non venerea differt, sunt a prægresso coitu suspecto, colore viridescente, & dysuria desumenda; at unicum & certissimum signum est infectio sanæ feminæ. *)

sinus ac doctissimus Professor RICHTER. v. Chirurg. Bibliothek, 3 Bände, 3. Stück. 505. Seite. Quamvis me imbecillem nimis sentiam, ut litem de gonorrhæa indole venerea tantos inter viros agitatam, etiam meam faciam; veritatis amore tamen confiteri cogar me dubium hæere de amplectenda *illustris TODII* sententia. Ex primariis *Cel. TODII* argumentis, cur gonorrhæa morbus venereus non sit, est observatio quod gonorrhæa sine mercurio curetur ac quod mercurius hunc morbum non curet. Ad primum argumentum respondeo, virus venereum ex nulla corporis parte adeo facile sine mercurio eliminari posse quam ex urethæ & vaginæ cavo, ideo sæpe gonorrhæam sine mercurio penitus curari. Quod usum mercurii in gonorrhæa attinet fide honesti viri affirmare possum me in injectionibus mercurialibus multas gonorrhæas & leucorrhæas curasse. Interim alia sunt argumenta quibus respondere nequeo v. gr. cur gonorrhæa in *Orabeita* nondum observetur, licet lues venerea ibi jam multos afficiat? v. *THODES medicinischchirurgisch. Bibliothek. 7. B. 1. St. 31. S.*

*) Bene distingui debet gonorrhæa venerea a non venerea. Nam effluvium puriforme ex mera genitalium impuritate, ex nativa phymosi orta, ego in puero 3 annorum observari. Idem in rustico 24 annorum obser-

Sedes gonorrhææ vulgaris in lacunis Morgagnianis urethræ est.

Respectu indolis habetur gonorrhæa

simplex, quæ recens & sine alio morbo est.

vavit *Cel. ALIX*, v. *observata chirurgica fasc.* II. p. 63.

Gonorrhæam contrahere potest, qui cum femina fluore albo acri, licet non venereo, laborante concumbit. A materia arthritica ad penem deposita, gonorrhæas vidit *Cel. WHYTT.* vid. *Neue Versuche und Bemerk. von einer gesellschaft zu Edimburg.* 3. B. 441. S. Ex saburra biliosa primarum viarum

Cel. OFFERDINGER gonorrhæam adnotavit. v. *Anweisung für das Landvolk in absicht auf seine gesundheit.* 1774. p. 472. Effluvium virulentum ex urethra, symptoma hæmorrhoidum interceptarum quandoque esse, *Cel. BRENDL* asseverat. v. *Diss. de hæmorrhoidibus interceptis, morbos verendorum aphrodisiacos simulantibus.* in *opusc. parte II.* pag. 77. §. 17.

Demum a calculo vesicæ urinariæ in purissimo viro puriforme effluvium, quandoque cessans, vidi. A cerevisia recenti, a cantharidibus, ab esu acrium tale effluvium alii fide dignissimi viri observarunt. v. *FORDYCE* *Untersuchung der venerischen Krankheiten.* p. 39. & *III. SAUVAGES nosol. methodic.* T. II. p. 401.

Omnes hæ gonorrhææ non venereæ noseuntur quod non diu durent, mox fluant, mox cessent, mulierem concumbentem non inficiant & ut plurimum sua sponte morbo, a quo oriuntur, curato, evanescant. Gonorrhæa autem feminalis, ab atonia vasorum ejaculatoriorum, ab usu coitus vel pollutionum nata, distinguitur tabe dorsali & effluvio veri seminis.

inveterata quæ jam longo tempore durat,
complicata quæ cum alio morbo jungitur.

Quæ cum ulcusculis penis complicatur
 facile luem causat, quia viris ulcere
 facilius absorbetur, quam sine ulcere.

1. *Gonorrhœa simplex.* Aliquot post impurum
 coitum dies, raro aliquot post septimanas,
 oritur haud ingrata titillatio in glande &
 urethra penis. Orificium glandis tumet,
 rubet, calet ac hiat; in urethræ orificio
 paululum saniei tenuis conspicitur; paulo
 post dolor ardens & acuum instar pun-
 gens inter mingendum, præcipue sub fi-
 nem mictus sentitur; ac mucus flavoviride-
 scens, quandoque striis cruentis mixtus, ma-
 jori copia ex urethra stillat; tota simul
 urethra ad vesicæ collum usque rigit.

Tandem omnis dolor & inflammationis sym-
 ptomata sensim mitescunt, urina vix
 urit; ac mucus exstillans magis albicans
 & æqualis fit.

Demum nullus plane in urina reddenda per-
 cipitur dolor; mucus albus, viscidus,
 fili instar ductilis ex urethra stillat; sen-
 sim hujus mucii copia adeo imminuitur.
 ut guttæ solummodo quædam intra diem
 aut noctem exprimi possint; tandem
 quoque & hoc plane cessat.

Hinc

Hinc patet totum hujus morbi decursum in quatuor periodos dividi posse.

In *periodum infectionis*, quæ a coitu impuro ad dysuriæ initium est, hæc aliquot dies ut plurimum, quandoque multo longius durat.

— — *inflammationis*, quæ dolore inflammatorio, febre, dysuria noscitur ac unam vel duas septimanas ægrotum vexat.

— — *purulescentiæ*, quæ dysuriæ absentia noscitur, aliquot vero septimanas durare solet.

— — *mucescentiæ*, quæ ex stillicidio mu-
ci excoloris & pauci noscitur.

Curatio gonorrhææ simplicis pro diversitate periodi varia est.

Periodus inflammatoria exigit

1. *Venæsectionem*, si dolor & inflammatio penis valida est, alias non.
2. *Decoctum emolliens* & simul *antiphlogisticum*, quod ex radice althææ, sarsaparillæ, herba malvæ, cremore tartari, nitro & syrupo papaveris rheados vel feminum papaveris parari potest. Vel
3. *Emulsionem refrigerantem* ex seminibus melonum aut amygdalarum cum nitro & syrupo papaveris albi. Hæc magna copia hauriri & tam diu continuari de-

bet, ac dolor in reddenda urina percipitur.

4. *Pulverem eccoproticum* ex rheo & sale mirabili, qui ad drachmam semis omni trihorio assumendus est.
5. *Diæta* fit tenuis & antiphlogistica. Vinum, coitus, equitatio, pollutio evitentur.
6. In hac periodo purgantia resinosa, acria, balsamica ut balsamus copaivæ, terebinthina, balsamus sulphuris, tinctura antimonii acris, ac injectiones adstringentes valde nocent vel inflammationem augendo vel gonorrhæam cum maximo periculo suprimendo.

Periodus *purulescens* exigit

1. *Pulverem eccoproticum* cum aliquot guttis balsami copaivæ mixtum *
2. *Potum purificantem* ex bardanæ radice.
3. *Injectionem mercurialem* ex mercurio sublimato corrosivo grano uno & semis mucilagine gummi arabici uncia una & aquæ destillatæ libra una. Injectio ter vel quater de die repetenda. **

*) Laudant aliqui extractum borraginis & buglossæ. v. *Journal de pharmacie* T. alii extractum aconiti alii extractum gratioli in hac morbi periodo utile invenerunt.

**) Internus mercurii usus, quamvis gonorrhææ virulentiam mutet in humorem biandiolem & ægrotum

Periodus mucescens exigit medicamenta roborantia interna ex cortice, marte, cinnamomo, quæ vino infunduntur.

II. *GONORRHÆA GLANDIS*. Est muci puriformis stillicidium ex poris excretoriis glandis.

Curatio durante periodo inflammatoria est eadem ut in gonorrhæa urethrali, durante autem periodo purulescentiæ loco injectionis mercurialis, balneatio penis in solutione mercuriali adhibeatur.

III. *GONORRHÆA HABITUALIS* seu *INVETERATA*, est gonorrhæa quæ jam a multis mensibus vel multis annis durat. *Causa* hujus speciei vel *ulcus inveteratum* in urethra vel *atonia* ductuum excretorium urethræ est.

Gonorrhæa *habitualis mucosa*, quam Angli *Gleet* dicunt, stillicidio muci tenuis, & absentia doloris topici in urethra noscitur. *Causa* hujus gonorrhææ est frequens durante gonorrhæa coitus, me-

ab infectione a viru venereo absorpto defendat, plane gonorrhæam tamen non aufert. Latet enim miasma in muco lacunarum urethræ, quem perpetuo fermenti instar corrumpit & in quem mercurius interne datus vix vim aliquam exercet. Injectio autem mercurialis facile mucum & in eo latens miasma venereum destruit, hinc patet cur hæc plus ad sanandam gonorrhæam contribuat, quam internus mercuri usus.

dicamenta balsamica nimis diu continuata; nativa vel senio vel alio morbo inducta lacunarum mucosarum atonia.

Curatio exigit medicamenta roborantia interna & externa ut injectionem vitriolatam, balneum penis frigidum; vinum roborans ex cortice peruviano, Winteraro, marte, amaris ut gratiola.

Gonorrhæa habitualis ulcerosa. Noscitur sanie purulenta ex pene stillante & dolore topico in urethræ quodam loco, sub urinæ emissionem, candelulæ applicatione vel pressione penis cum digito percipiendo.

Curatio exigit

1. Internum usum *mercurii gummosi*.
2. Applicationem *candelulæ* balsamo mercuriali illitæ.
3. *Injectionem* solutionis mercurii sublimati.

D Y S U R I A V E N E R E A.

Est mictus ardens & dolorificus a viru venereo ortus.

Species sunt

1. *DYSURIA INFLAMMATORIA.* Oritur ab inflammatione urethræ, quæ ardorem vividissimum

inter mingendum causat sine ullo muci puriformis effluxu ex urethra. Hinc authoribus quibusdam *gonorrhæa sicca* dicitur.

Curatio exigit

1. *Venæsectionem*
2. *Emulsionem refrigerantem*
3. *Decoctum radicis althææ* vel *infusum seminis lini.*
4. *Purgans antiphlogisticum*
5. *Pilulas ex mercurio gummoso.*
6. *Peniluvium* ex lacte cum mercurio gummoso cocto &
7. *Injectionem* olei ac lactis mercurialis.

2. *DYSURIA GONORRHOICA.* Est symptoma gonorrhææ recentis; qui enim multoties repetitis gonorrhæis laborant, nulla vel levi saltem dysuria in gonorrhææ exordio corripuntur. Quandoque vero gonorrhæam virulentam adstringentibus suppressam sequitur. Sedatur dolor vel saltem remittit quamprimum humor gonorrhœicus iterum fluere incipit.

Curatio est eadem ut in priori specie. Cave ne calidis remediis gonorrhæam revocare tentes.

3. *DYSURIA ULCEROSA*, quæ in viris ab ulcere urethræ, in feminis ab ulcere orificii urethræ oritur. Hæc species diu durat, noscitur dolore topico, de *curatione* vide *ulcera urethræ.*

4. *DYSURIA LEUCORRHÆICA*, est leucorrhææ symptoma, quæ cum phlogosi circa urethræ orificium complicata est; nam simplex leucorrhæa dysuriam in suo exordio vix habet. *Curatur* ut dysuria gonorrhææ virilis.

I S C H U R I A V E N E R E A.

Est mictus difficultas aut plane impeditus, quo urina vel tenuis fili, simplicis aut bifurcati forma profilit, aut guttatim solummodo cum summo connatu exprimitur.

Species sunt.

1. *ISCHURIA INFLAMMATORIA*. Urethræ vel glandulæ prostaticæ inflammatio quandoque in gonorrhææ exordio aut in gonorrhæa injectionibus adstringentibus suppressa, adeo increscit, ut urinæ iter vel plane obturetur aut difficillimum reddatur.

Hæc species ischuriæ a catheteris aut candelularum usu valde exasperari solet.

Curatio exigit curam antiphlogisticam dysuriæ inflammatoriæ, quam vide. Si hac methodo urinæ iter non brevi expediatur, tunc vesicæ punctura est instituenda & curatio antiphlogistica continuanda.

2. *ISCHURIA ab INDURATIONE GLANDULÆ PROSTATÆ*. Noscitur ex tumore frigido urethræ principium coarctante, digito in anum immisso optime percipitur glandulæ tumor.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi cum extracto cicutæ, aconiti, belladonæ, gratiolæ.

Externe unguentum mercuriale cum mandragora in lacte cocta perinæo applicetur. vid. *Schirrhus prostaticus*. Urethræ immitatur candelula.

3. *ISCHURIA AB INTUMESCENTIA NODOSA SUBSTANTIÆ CAVERNOSÆ URETHRÆ*. Hæc substantia hinc inde, ob topicam membranæ, quæ urethræ cavum format, atoniam, nodorum instar in urethræ cavum prominere solet. *Noscitur* si cathetere obstaculum glabrum & molle percipitur.

Curatio exigit usum candelularum.

4. *ISCHURIA AB INTUMESCENTIA VERUMONTANÆ* vel *TUBERCULO CUIUSDAM GLANDULÆ MAJORIS*. Hæ intumescentiæ quandoque spongiosæ, quandoque colloasæ & induratas sunt.

5. *ISCHURIA AB ULCERIBUS CALLOSIS & TUMIDIS URETHRÆ*. *Noscitur* ex effluxu purulento vel sanioso ex urethra. *Curatio* exigit candelulas balsamo mercuriali illitas.

6. *ISCHURIA A CICATRICIBUS URETHRÆ*. Quæ chordas callosas urethræ cavum coardantes formant. Cathetere noscuntur ac candelulis curantur.

7. *ISCHURIA CARUNCULOSA*, seu a verruca carnea, molli, in urethræ cavo post ulcera hujus cavi relicta vel nata. Nosci dicitur ex obstaculo molli, quod cathetere percipitur, ac ex urinæ effluentis filo bifurcato. Rarissime autem caruncula est causa stranguriæ veneræ.

Curatio usum candelularum postulat.

8. *ISCHURIA A SPONTANEA CONTRACTIONE URETHRÆ*. Noscitur ex filio tenui urinæ ac candelulæ immisione quæ urethram vel ubique vel hinc inde solummodo angustatam invenit. Hæc species omnium facillime candelulis curatur.

9. *ISCHURIA VENEREA SENILIS*. Homines, qui suam juventutem reiteratis gonorrhæis contaminarunt, post 50. annum levi dysuria corripitur dicuntur, quæ quandoque plures annos perseverat, & non raro in ischuriam abit.

Anatomica dissectio ægrorum cum hac ischuria mortuorum urethræ phlogosim ac angustationem non autem carunculas ut vulgo putabatur, exhibuit.

Omnes hæ ischuriæ species a prægressis & male curatis vel sibi relictis gonorrhæis aut ulceribus urethræ nascuntur. Difficillimum autem est sola exploratione cum cathetere vel candelula diversitatem causarum rite

distinguere ; Interim *curatio* hujus mali non adeo diversa est ac exigit.

1. Usus internus *mercurii gummosi* ac decoctum *sarsaparillæ*, his enim medicamentis labes venerea tollitur.
2. *Balnea emollientia*, quæ urethram relaxant ac candelularum introductionem faci-
tant.
3. Usus *candelularum*, quibus angustatio urethræ dilatatur. Ab initio candelulæ tenues, sensim crassiores introducantur. Statim post balnei usum hæ candelulæ facillime applicantur. *)

*) Candelulæ ex *chorda* paratæ facilius, si magna urethræ angustatio adest, quam candelulæ ex *massa ceracea* ut *Goulardianæ* sunt, applicari possunt, Chordæ etiam intumescendo urethram magis dilatant, ac ob flexilitatem diutius sine irritatione in urethra relinqui possunt. v. Foot *Kritische untersuchung der alten und neuen Art die krankheiten der Harnröhre zu behandeln*. S. 103. His magis adhuc præferri debent candelulæ cavæ ex *resina elastica*, quæ urinæ exitum continuo liberum simul servant. v. *Cel. THEDEN Sendschreiben an den berühmten Herrn Professor RICHTER, die neuerfundenen Catheter aus der Resina elastica betreffend*. Berlin 1777. Cave ne catheterem eo plumbo, mercurio illitum, applies, facile enim plumbum a mercurio frangitur & fragmentum in vesica relictum calculo dat basim.

VESICULÆ CRYSTALLINÆ VENEREÆ.

Sunt vesiculæ limpidæ, crystalli instar resplendentes, semen sinapis magnitudine æquantes, in glande vel præputio.

Ut plurimum aliquot post dies in ulcuscula *Chancres* dictas abeunt.

Curatio peragitur interno usu mercurii gummosi & ablutione externa cum tenui solutione mercurii sublimati.

TUBERCULA VENEREA PENIS.

Sunt tubercula pisiformia, quandoque majora, in pene.

Respectu *sedis* dividuntur

1. *TUBERCULA GLANDIS* hæc juxta frænulum in ipsa glandis substantia in *glandulis Morgagni* resident, vel juxta coram glandis in glandulis odoriferis.
2. *TUBERCULA PRÆPUTII*, quæ præputium occupant.
3. *TUBERCULA GLANDULÆ COWPERi*, quæ ad finem crurum penis supra bulbum urethræ locantur.
4. *TUBERCULA ALIARUM GLANDULARUM*, quæ hinc inde in pene apparent.

Respectu *indolis* hæc tubercula sunt vel *calida* vel *frigida*.

1. *Calida* noscuntur rubore, dolore & eruptione muci gonorrhœici, si digitis præ-

mantur. Abeunt quandoque in ulcera profunda.

Curatio exigit resolutionem ope mercurii interne & externe adhibiti.

2. *Frigida* noscuntur duritie & absentia inflammationis. *Curantur* ut tubercula calida.

ULCERA VENEREA GLANDIS.

Sunt ulcera glandem vel internam præputii superficiem devastantia, quæ Gallis *Chancres* vocantur.

1. *ULCERA APHTHOSA*. Hæc a prægressis vesiculis crystallinis incipiunt, superficialia sunt, ac solutione mercuriali aliquoties de die abluta, facile sanantur.

2. *ULCERA VULGARIA*. Sunt ulcuscula subrotunda in ambitu rubra, in medio grysea, aphthosis ulcusculis latiora & profundiora.

Curatio exigit usum internum mercurii gummosi. *Externe* balsamus mercurialis vel solutio sublimati applicetur.

3. *ULCERA CANCRESCENTIA*. Hæc admodum dolent, labia habent erosa & papillosa, totam glandem perrodunt. v. *Cancer penis*.

4. *ULCERA PENIS EXTERNA* quæ nempe in dorso vel infra vel ad latera penis, ut vidi, aliquoties oriuntur.

Curatio est ut in ulceribus glandis.

CANCER PENIS VENEREUS.

Est glandis vel præputii degeneratio in cancrum. Pessima methodus est si ulcusculum glandis, ut venenum destruat, aliquoties de die lapide caustico, infernali vel vitriolo cæruleo angatur, sic sæpe ulcus venereum simplex glandis in pessimum cancrum degenerat.

Respectu indolis cancer penis est duplex.

1. *CANCER VULGARIS.* Est ulcus malignum quo præputium & glans cum ingenti dolore consumitur, quod constanter dolet, papillosum & sanguinolentum perpetuo est.

Interne mercurius gummosus cum cicuta datur. *Externe* extractum cicutæ in saturata solutione sublamati corrosivi solutum applicetur. Tentetur etiam applicatio aëris fixi.

Si hæc medicamenta non juvent tunc penis amputatio est facienda. Neque hæc juvat si glandulæ inquinales simul a materia cancrofa jam ut vidi indurata deprehendantur.

2. *CANCER FUNGOSUS.* Præputium vel glans vel utrumque in ingentem, aliquot pugnorum magnitudinis fungum spongiosum & sanguinolentum quandoque, a male tractatis ulcusculis glandis, degenerat.

Curatio exigit amputationem penis, quæ sub fine fungi cancrofi ope ligaturæ optime ac tutiffime peragitur. *)

ULCERA VENEREA URETHRÆ.

Sunt ulcera in urethræ cavo hærentia vel ex aliis partibus pus in ejus cavum eructantia.

1. *ULCUS URETHRÆ SIMPLEX*. Noscitur ex pertinaci gonorrhæa & dolore ac ardore topico in peculiari ac fixo urethræ loco, sub emissionem urinæ, tactu externo ac candelulæ applicatione percipiendo.
2. *ULCUS GLANDULÆ PROSTATÆ*. Noscitur prægresso abscessu hujus glandulæ & facta ruptura abscessus in urethram. v. *Abscessus prostaticæ*.
3. *ULCUS VESICULÆ SEMINALIS*. Noscitur prægressa inflammatione & suppuratione vesiculæ seminalis & effluxu seminis ex fistula.
4. *ULCUS GLANDULÆ CUIUSDAM MAJORIS*. Noscitur prægresso tuberculo calido & pro-

*) Aliquot ante annos 32 annorum hominem, qui duorum pugnorum fungum venereum loco glandis & præputii habuit, ope ligaturæ perfecte sanavi. Alium vidi, qui cancro nervo, medium penem jam depascente, laboravit, fuit penis cultro amputatus at cancer oriebatur in inquine sinistro & ægrotum tabe cancrofa enecuit.

fundo penis, suppurato & in urethram rupto. Quandoque ut vidi hæc ulcera in externam penis superficiem simul erumpunt & urinam emittunt.

Curatio ulcerum in urethra latentium vel in eam se evacuantium præter usum internum mercurii gummosi exigit usum candelularum balsamo mercuriali illitarum.

PHYMOSIS VENEREA.

Ex præputii intumescencia, quæ glandis denudationem impedit. *)

I. *PHYMOSIS INFLAMMATORIA*, quæ ab inflammatione venerea præputii oritur.

Raro *simplex*, ut plurimum cum ulceribus, condylomatibus aut gonorrhæa glandis & præputii *complicata* est hæc inflammatio.

*) Pueris & juvenibus quibus nativa præputii angustia est, non raro ob immuditiem, sub præputio collectam, phymosis inflammatur & puriformis humor effluit, facile autem peniluvio ex lacte vel aqua vegeto minerali hæc phymosis non venerea curatur. *Cel. ALIX* in rustico talem vidit casum, qui ab inepto barbitonfore pro venereo habitus, divortio ansam dare potuisset, nisi author morbum non venereum esse declarasset. v. *obs. chirurg. fasc. II. p. 63.*

Curatio præter venæsectionem & alia anti-phlogistica interna exigit simul pilulas ex mercurio gummoso & externe peniluvium ex lacte mercuriali aut ex solutione aquosa sublimati corrosivi.

Rarissime opus est præputii dissectione, si hæc methodus rite adhibeatur, ut multoties observavi. Sola membri virilis balneatio in lacte tepido, aut aqua vegeto minerali & illitio unguenti neapolitani nihil profuit.

2. *PHYMOSIS CRYSTALLINA* est pellucida, œdematosa vel serosa præputii intumescencia.

Curatio exigit præter purgantia & internum mercurii gummosi usum peniluvium ex solutione aquosa sublimati cum spiritu vini mixta.

3. *PHYMOSIS SCIRRHOSA* est præputii induratio ut plurimum tuberculosa. *Interne* mercurius gummosus cum extracto cicutæ & gratiolæ. *Externe* solutio aquosa sublimati cum cicutæ & gratiolæ foliis parata convenit.

4. *PHYMOSIS CANCROSA*. Totum præputium quandoque in enormem cancerum fungosum degenerat. *v. Cancer penis.*

5. *PHYMOSIS GANGRÆNOSA*, quandoque causticitate virus veneri, ut plurimum autem mala inflammationis medella gangræna præputii oritur. *Curatio* exigit antiseptica interna

& externa , quibus gangrænofum a sano facile feperatur.

PARAPHYMOSIS VENEREA.

Est inflammatio venerea glandis , quæ præputium adeo reprimat , ut hoc colaris adinftar retro glandem reprimatur.

Hic morbus bene diftinguendus eft a paraphymofi non venerea quæ a violenta præputii repreffione fub coitu quandoque contingit.

Species paraphymofeos veneræ funt

1. *PARAPHYMOSIS INFLAMMATORIA* quæ ut plurimum cum ulceribus aut condylomatibus glandis complicatur , exigit præter venæfectionem & internum mercurii gumofi ufum , fimul balneum penis ex folutione fublimate ac retractionem præputii , fi poffibilis eft.
2. *PARAPHYMOSIS GANGRÆNESCENS.* Si glandis gangræna inflet , quam livor glandis docet , tunc retractum præputium lateralibus incifionibus dilatari ac antrorfum trahi debet.

Gangræna glandis exigit in & externe applicata antifeptica. Rarius hæc gangrænæ ultra glandem ferpit , hinc ejus amputatio nunquam , ut vidi , neceffaria eft.

PRIA-

PRIAPISMUS VENEREUS.

Est penis ingrata, non libidinosa ac diu durans erectio.

1. *PRIAPISMUS GONORRHOICUS*. Oritur ab urethræ inflammatione, hinc dysuriæ ac gonorrhææ inflammatoriæ symptoma est.

Curatio exigit mercurium gummosum & antiphlogistica. *Vid. Dysuriam inflammatoriam.*

2. *PRIAPISMUS CHRONICUS*. Vidi juvenem, qui jam a sex septimanis post gonorrhæam adstringentibus suppressam priapismo sine omni alio morbo venereo laborabat.

Curabatur interno usu mercurii gummosi & balneo penis ex solutione aquosa sublimati ac linimento mercuriali, quo membrum involvebatur.

SATYRIASIS VENEREA.

Est coeundi major cupiditas cum libidinosa penis erectione & non raro insequente pollutione.

1. *SATYRIASIS A COITU IMPURO*. Observatur in illo gonorrhææ stadio, quod inter infectionem & incipientem inflammationem gonorrhœicam intercedit. Hinc est infectionis signum & gonorrhææ prodromus.

Oritur ab irritatione nervorum , urethram percurrentium & vesiculas seminales in consensum trahente.

Curatio exigit ut illico injectiones ex solutione aquosa sublimati in urethram fiant, sic aliquando ut observavi, gonorrhæa prævertitur.

CURVATURA PENIS VENEREA.

Est penis erecti incurvatio tortuosa, vel sursum vel deorsum vel ad latus.

1. *CURVATURA PENIS GONORRHOICA.* Quando frenulum præputii inflammatur, tunc sub gonorrhæa periodo inflammatoria penis inter erigendum valde tortuosus incurvatur. Gonorrhæam cum tali curvatura complicatam dicunt authores *gonorrhæam chordatam*.

Curatio exigit antiphlogistica cum mercurio gummoso V. *Dysuria*.

2. *CURVATURA PENIS A TUBERCULIS.* A reiteratis gonorrhæis quandoque glandulæ induratæ aut nodi substantiæ cavernosæ in urethra remanent, quæ hanc curvaturam inducunt.

Curvatura semper in latere, quod nodo opposita est, observatur. Sic nodus in dextro latere sinistrorsum, in sinistro dextrorsum ; in parte inferiori sursum ; in

parte superiori deorsum penem curvare facit. Hi nodi simul urinæ & feminis iter reddunt difficilior.

Curatio curvaturæ exigit ablationem nodi vel tuberculi, quod vero non raro difficillimum est; resolutio vel suppuratio tuberculi tentanda.

3. *CURVATURA PENIS A DEFECTU TELLÆ CELLULOSÆ*, quæ quodam in penis loco ulcere ac magna suppuratione destructa fuit.

Curatio vix possibilis esse potest. *)

IMPOTENTIA VIRILIS VENEREA.

Est feminis sterilis effusio aut impedita ejaculatio.

1. *IMPOTENTIA A LUE UNIVERSALI*. Si semen simul viru venereo corruptum est, tunc lui, non autem proli propagando inserviet.

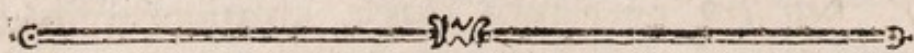
Curatio exigit mercurium gummosum.

2. *IMPOTENTIA A VESICULIS SEMINALIBUS CONTRACTIS*. Hoc vitium a prægressis morbis venereis vesicularum seminalium in cadaveribus quandoque repertum fuit.

3. *IMPOTENTIA AB ORIFICIIS DUCTUUM EJACULATORIORUM CONCRETIS*. Etiam hoc ut prius vitium in cadaveribus venereorum

*) *Supplément au traité de M. PETIT sur les Maladies Chirurgicales, rédigé par M. LESNE, & Göttingen, gelehrte Nachrichten, zugabe von 1778. St. 29.*

deprehenfum fuit. Utrumque vitium in homine vivente nosci nequit, utrumque est incurabile.

MORBI TESTICULORUM.

INFLAMMATIO TESTICULORUM VENEREA.

EST intumescencia calida & dolorosa unius vel utriusque testiculi.

1. *INFLAMMATIO GONORRHOICA.* Hæc sub stadio gonorrhææ inflammatorio ab urethræ consensu cum testiculis oritur, atque sedata urethræ inflammatione sponte evanescit.

Curatio hinc exigit antiphlogistica, ut urethræ inflammatio sopiatur. Testiculi tumidi sunt *suspensorio scroti* sursum ligandi.

2. *INFLAMMATIO AB INFECTIONE TOPICA.*

A suppressa vel parcius fluente gonorrhæa & ab ulcere glandis exsiccato frequenter unus vel uterque testiculus inflammari solet.

Curatio exigit

1. *Pilulas ex mercurio gummoso*, quo fluxus gonorrhœicus sæpe restituitur & virus deletur.
2. *Emulsionem refrigerantem ac purgans antiphlogisticum.*
3. *Cataplasma ex farinis emollientibus in aqua vegetominerali coctis*, quo dolor & inflammatio sopitur.

4. *Suspensorium scroti*, quo testiculi tumidi sursum ligentur.

3. *INFLAMMATIO SUPPURATORIA*. Noscitur testiculus suppurans si prægressa ejus inflammatione in uno vel pluribus locis scroti fluctuatio puris percipiatur.

Curatio exigit incisionem loci fluctuantis & emissionem puris V. *Ulcera scroti*.

INDURATIO TESTICULORUM VENEREA.

Est unius vel utriusque testiculi intumescencia dura, frigida, vix dolens.

1. *INDURATIO TESTICULORUM A PRÆGRESSA INFLAMMATIONE*. Hæc enim sedata inflammatione quandoque remanet. *Curatio* exigit

1. *Mercurium gummosum* cum extracto cicutæ & gratiolæ.
2. *Cataplasmata* ex foliis cicutæ & seminibus lini in lacte coctis. Interdum linimentum ex bryonia, mandragora, gratiola, atque unguento neapolitano plus profuit.
3. Quandoque *inoculatio gonorrhææ* ope candelulæ pure gonorrhœico illitæ facta profuit *)

*) Primus, quantum scio, Cl. HIRSCHEL, vide *Betrachtung über den izigen Gebrauch des Mercurii subl. cor-*

2. *INDURATIO EPIDIDIMIDIS.* Hæc resolutio quamvis tumore testiculi per multos annos remanet.
3. *INDURATIO TESTICULI CANCROSA.* Noscitur dolore lancinnante, duritie lapidea testiculi, scirrhum inveteratum excipiente.

rosivi 1765. *Berlin*, mentionem inoculationis gonorrhææ in testiculorum induratione fecit. Methodus autem gonorrhæam inoculandi sequenti modo peragitur. Nempe immittitur in urethram viro, gonorrhæa virulenta laboranti candelula, hæcque per aliquot horas in urethra relinquitur, donec candelula bene materie gonorrhœica fuit inuncta. Jam hæc introducitur confestim in uretham hominis adstantis morbo ex gonorrhæa suppressa laborantis, ibique per 4 vel 6 horas asservatur, donec ardor & reliqua gonorrhææ symptomata apparuerint. *Expertissimus* Chirurgus militaris *ODENKIRCHEN* militi 30 annorum laboranti scirrhu testiculi sinistri, æquante duorum pugnorum magnitudinem, & lignea duritie prædito, ad tactum tantum dolente, ex gonorrhæa ante quatuor annos suppressa causato, candelulam pure venereo illitam immisit in urethram, ibique per septem horas reliquit, quo temporis spatio elapso gonorrhæa cum suis symptomatibus apparere incepit, quam altero die binis novis immisissis candelulis ita auxit, ut rivi instar flueret, que eam lege artis tractavit. Et jam revera sub ejus decursu minui animadvertit testiculum, novam ideo fecit inoculationem, eamque ad finem vergentem tam sæpe repetiit, donec decem hebdomadarum spa-

Curatio exigit exstirpationem testiculi, si funiculus spermaticus nondum ad anulum inquinalem usque induratus inveniat.

ULCERA VENEREA SCROTI.

Sunt ulcera in scroto a viru venereo excitata.

Respectu *sedis* sunt triplicia.

1. *ULCERA SCROTI CUTANEA*, quæ in sola cute sedent, lata, superficialia, in ambitu rubra, in medio sordida sunt.

Facile *curantur* interno usu mercurii gummosi ac externa applicatione balsami mercurialis aut solutionis aquosæ sublimati.

tio testiculus affectus ita resolutus fuerit, ut sano perfecte similis esset. Hoc experimentum dein sæpissime in morbis testiculorum semper optimo cum successu repetiit. Inoculationes cum benigna materia gonorrhoeica institutæ raro succedebant, nam in permutis nulla oriebatur gonorrhœa, in aliis vero mucosa tantum, morbum plane non tollens. Quum in praxi privata non semper habetur virus gonorrhoeicum virulentum, hinc suadente Celeberrimo & doctissimo Medico LANGE, servabantur septem candelulæ bombice & viru venereo imbutæ per 4 & 5 menses in vitro bene obturato; at unica ex his candelulis levem fecit gonorrhœam, quæ penitus testiculum resolvere non potuit. Vide *Cl. LANGE commentatio medico-chirurgica de ophthalmia. Tirnavia 1777. p. 75.*

2. *ULCERA SCROTI TESTICULARIA*, quæ in substantiam testiculi penetrant, noscuntur stillo, prægressa inflammatione, supuratione testiculi & exitu substantiæ albicantis sub-fibrosæ.

Si hæc testiculi substantia continuo exprimitur, tunc sanato ulcere *tabes testiculi*, vix nucis magnitudinem habentis, remanet.

Curatio exigit præter internum mercurii usum, ut substantia testiculi non exprimatur & solutio sublimati cum balsamo commendatoris externe applicetur.

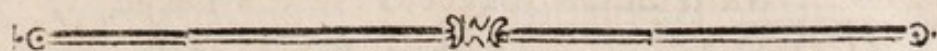
3. *ULCERA SCROTI URINOSA*, quæ in urethræ cavum penetrant, conum unum vel plures spongiosos in postica scroti parte formant, qui rubent, dolent, post urinæ fluxum ex urethra subito intumescunt ac dein ex innumeris poris urinam sudoris forma eructant, ac paulo post aliquantum iterum demutescunt. *)

Curatio præter internum mercurii gummosi usum exigit.

1. *Candelulam cavam*, balsamo mercuriali illitam, cavo urethræ immittendam, ut ulcus in urethræ cavo apertum sanetur atque ut simul fluxus & infiltratio urinæ in tellam cellulosam scroti impediatur.

*) *Illust. Van SWIETEN Comment. T. V. p. 427.*

2. *Conus fungosus* in scroto sæpius leniter exprimatur ac solutione aquosa sublimati deligetur.

MORBI GLANDULÆ PROSTATÆ.

INFLAMMATIO PROSTATÆ VENEREA.

EST inflammatio glandulæ prostatæ a viru venereo.

Signa sunt

1. *Sensus* gravitatis, ardoris & doloris in intestino recto. Totum *hypogastrium* quandoque dolet.
2. *Digitus* intestino recto immissus tuberculum durum & calidum sub collo vesicæ tangit. Si tumor admodum magnus est, tunc etiam in perinæo aliquantum tangitur.
3. *Mictus urinae* difficillimus est ac paullatim penitus supprimitur.
4. *Catheter* difficillime vel plane non in vesicam immitti potest ac obstaculum ante collum vesicæ offendit.
5. *Fæces alvinæ* duriusculæ crenam exhibent impressam; vehementissimus & continuus observatur *tenesmus* quandoque, quamvis fæces alvinæ egerantur liquidissimæ.

Hæc inflammatio periculi est plenissima, non raro enim in vesiculas seminales totamque vesicam urinariam proserpit & intra triduum sphacelo vesicæ necat. *)

6. Quandoque gonorrhæa simul adest, quandoque a suppressa gonorrhæa malum est ortum.

Curatio exigit revocationem gonorrhææ & resolutionem inflammationis. Hæ indicationes obtinentur.

1. Per *venæsectionem*
2. --- *emulsionem refrigerantem*
3. --- *pilulas ex mercurio gummoso.*
4. --- *Fomenta ex farinis emollientibus & aqua vegetominerali paratis.*
5. --- *enemata exigua ex aqua vegetominerali & emollientibus herbis parata.*

ABSCESSUS VENEREUS PROSTATÆ.

Est tumor purulentus glandulæ prostatæ.

1. *ABSCESSUS CLAUSUS.* Noscitur.

1. ex signis *inflammationis prægressæ.*
2. --- *tactu* tumoris in intestino recto sub stadio inflammationis duri, jam nunc mollioris & fluctuantis.

*) *Cel. TUBB Medicamenta circa methodum luis venereæ curandæ. Upsalæ. 1777. p. 48.*

3. --- *catheteris* faciliore applicatione.

Curatio. Si *prostatæ* inflammatio resolvi se non finat, tunc

1. *Cataplasmata* emollientissima *perinæo* applicentur, ac
2. *similia enemata* ano injiciantur.
3. Si tumor intestino recto jam mollis & fluctuans digito percipiatur & sua sponte non rumpatur, tunc vel applicatione catheteris urethræ profunde immissi vel acu triquetra, curva, ano immissa aperiri potest.

2. *ABSCESSUS APERTUS.* *Prostatæ* abscessus quadruplici modo rumpi solet

1. in *urethram*, in hanc frequentissime præsertim sub applicatione catheteris subito rumpitur.
2. --- *intestinum rectum*, quod rarius contingit.
3. --- *vesicam urinariam*, quod quandoque observatur.
4. --- *perinæum*, quod sæpius jam visum fuit.

Noscitur ruptura 1. si subito magna puris cocti copia vel ex urethra, vel ex vesica cum urina emissâ vel ex ano vel ex abscessu *perinæi* erumpit.

2. Si urinæ iter liberum reddatur, atque febris reliquaque symptomata inflammatoria subito & penitus remittant.

Curatio abscessus aperti exigit injectiones detergentes vel in anum vel in urethram immittendas, quæ ulcus apertum consolidant.

Interne detur mercurius gummosus.

SCIRRHUS VENEREUS PROSTATÆ.

Est glandulæ prostatæ induratio a viru venereo.

1. *SCIRRHUS VULGARIS.* Signa sunt

1. Prægressa *inflammatio* glandulæ prostatæ, quæ in abscessum non abit.
2. *tactus* tumoris duri vix dolentis in intestino recto.
3. Urinæ *emissio* difficilis
4. Fæces duriusculæ, ano emissæ *crenam* in medietate impressam exhibentes.

Curatio exigit ut scirrhus resolvatur, hinc detur

1. *Mercurius gummosus* cum extracto cicutæ, gratiolæ & aconiti.
2. *Unguentum mercuriale* cum unguento de arthanita perinæo applicetur.
3. *Candelula* urethræ applicetur. An inoculatio gonorrhææ tentanda?

4. Si vero totalis urinæ retentio a scirrho prostaticæ oriatur , tunc ope lithotomi discindatur corpus glandulæ scirrhosæ , ut glandula in suppurationem deduci possit.
2. *SCIRRHUS FUNGOSUS PROSTATÆ.* Hanc peculiarem prostaticæ degenerationem attentata cum cathetere exploratio vesicæ forsitam detegere possit. *Medelæ* vix locus esse videtur. An facta lithotomia excisio fungi aut ligatura tentanda ? *)
3. *SCIRRHUS CANCROSUS.* Dolor & reliquam canceri signa, quæ docent scirrhum in cancerum abire, simul docent malum lethiferum adesse. *Cura* palliativa adhibenda.

*) *Celeberrimus ZUBER* in cadavere viri septuagenarii malæ frugis hominis, secta vesica urinaria fungum ingentem vidit, qui ex glandula prostatica natales duxit & totam fere vesicam explebat, summitate ejus excepta. Durus erat in loco originis, sensim sensimque emollecebat ejus habitus, nec ulli vesicæ lateri erat accretus. Diducebat hic fungus latera colli vesicæ, ideo sub fungo perpetuum urinæ stillicidium contingebat. Induratio glandulæ prostaticæ, viru venereo constanter lacerata, ut aliæ partes vasculosæ nervæ in fungum degenerasse videtur. *V. ZUBER Diss. de vesicæ urinariæ morbis. Argentorati 1771. p. 58.*

MORBI PERINÆI ET ANI.

FISTULA PERINÆI VENEREA.

Est fistula in perinæo a viru venereo orta.
Species sunt.

1. *FISTULA PERINÆI AD URETHRAM PENE-
TRANS.* Noscitur, si urina ex fistula sub
 emissionē urinæ e multis foraminibus exit.
 Referunt hæ fistulæ conum fungosum mul-
 tis aperturis urinam quasi exsudentem.

*Curatio præter internum usum mercurii gum-
 mosi, exigit*

1. Ut urethræ imponatur *candelula cava* bal-
 samo *mercuriali* illita, ne urina sub
 exitu ex urethra in tellam cellulosam
 perinæi infiltretur, ac ulcus in urethra
 consolidetur
2. Loco fistuloso perinæi *balsamus mercuria-
 lis* vel *solutio sublimati* applicetur.

2. *FISTULA PERINÆI AD GLANDULAM PRO-
STATAM PENETRANS.* Noscitur ex signis
 prægressæ inflammationis & suppurationis
 glandulæ prostaticæ, ac subsequente abscessu
 perinæi.

Curatur interno usu mercurii gummosi ac
 externa applicatione balsami mercuria-
 lis vel solutionis mercurialis.

3. *FISTULA PERINÆI AD VESICULAM SEMINALEM PENETRANS.* Noscitur prægressa inflammatione & suppuratione vesiculæ seminalis, subsequente abscessu perinæi & effluxu feminis.

Curatur quamvis difficilius ut prior species.

FISTULA ANI VENEREA.

Est fistula in ani ambitu a miasmate venereo orta.

1. *FISTULA ANI EXTERNA*, quæ a furunculo venereo ani aut condylomate male curato originem habet & intestinum rectum non penetrat.

Curatio peragitur usu interno *mercurii gummosi*. Externe solutio sublimati injici vel applicari potest, quandoque balsamo mercuriali solo sanatur.

2. *FISTULA ANI INTERNA.* Ab ulcere glandulæ prostaticæ vel vesiculæ seminalis ut plurimum oritur. *Noscitur* hinc ex prægressa inflammatione & suppuratione harum partium, & feminis sub coitu effusione in intestinum rectum. *)

Curatio tentari potest injectione solutionis mercurialis atque interno usu mercurii gummosi. Si sanatio non succedat, fiat dissectio omnium partium subjacentium,

*) III. SAUVAGES, *Nosol. method.* T. II. p. 411.

ut medicamenta ad locum læsum seu fundum fistulæ applicari queant.

ARCTURA VENEREA ANI.

Est orificii ani & intestini recti spontanea contractio a viru venereo.

Curatio exigit ut contractum intestini orificium

1. *Candela*, balsamo mercuriali illita, dilatetur. Candelæ sensim adhibeantur crassiores. Interne detur merc. gummosus.
2. Si contractio candelis dilatari se non finat, fiant leves *scarificationes* orificii ani, atque continuentur candelæ. *)

CONDYLOMATA VENEREA.

Sunt excrescentiæ fungosæ a viru venereo ortæ. Frequentissima *sedes* harum excrescentiarum in viris sub præputio glandis, in feminis juxta anum est. Interim ea etiam in labiis vulvæ, in toto scroto, in inquinibus, in ore, in

*) Hanc dissectionem in quodam viro a *Cel. BRAMBILLA* cum fructu institutam fuisse scio. *V. Ill. VAN SWIETEN Comment. T. V. p. 451. Cl. SHARP* quater viderat intestinum rectum adeo contractum circa anum ut in uno ex his ægris cavum intestini non excederet diametrum calami scriptorii, *v. Critical. Enquir. &c. p. 143.*

facie,

facie, imo semel ea in toto fere corpore etiam inter digitos pedis vidi.

Videtur morbus papillarum cutanearum, viru venereo irritatarum & excrecentium esse.

Respectu figuræ & magnitudinis varia obtinent nomina, ut

I. *CONDYLOMATA CRISTOSA*. Hæc cristis gallinaceis, fructibus rubi idæi aut mori rubri figura & magnitudine sunt similia.

Curatio præter internum usum mercurii sublimati exigit ut hæ excrecentiæ quotidie bis aqua caustica ad condylomata vel forti solutione sublimati mediante penicillo illiniantur ac illico linimento mercuriali obtegantur. Sic facile intra aliquot hebdomata evanescunt *)

*) *Celeberrimus chirurgus W. DEASE* pluribus demonstrat observationibus condylomata repetitis etiam salivationibus vel non evanescere vel saltem radicaliter non curari. *V. Medicinische Commentarien von einer Gesellschaft der Aerzte zu Edinburg. 4. Tb. 304. S.* Ego autem testari possum, me centies observasse ingentem numerum condylomatum mea methodo radicaliter intra 3 vel 4. septimanas curari. *Curatio autem non succedebat, si loco aquæ causticæ ad condylomata, lapide infernali, vitrioli viridi aut butyro antimonii fuerim usus.* *Cel. GARDINER* condylomata vidit adeo indurata ut nullo caustico afficerentur, at cum hæc cepa oleo

2. *CONDYLOMATA FICOSA*, quæ glabra sunt ac figura & magnitudine ficum referunt. Hæc species crasso pedunculo pendet, ac optime per ligaturam vel abscissionem aufertur.
 3. *CONDYLOMATA THYMOSA*, quæ magnitudine & figura caput brassicæ caulifloræ repræsentant. *) Etiam hæc species cultro vel forfice auferri debet.
 4. *CONDYLOMATA PAPILLARIA*. Quandoque tota cutis in scroto, vel in inquine vel circa anum minimis papillis ingenti numero scatet, quæ papillæ microscopio visæ, vera exhibent ut observavi condylomata minutissima.
- Curantur eadem methodo ac condylomata cristosa.*

cocta fuerint emollita, tunc insperso pulvere sabinae abigabantur. V. *Neue Versuche und Bemerkungen einer Gesellschaft zu Edinburg.* 3. B. 373. S.

- *) Tum hæc scribo defertur in nosocomium meum puella gravida cujus ani orificium excrecentia, infantilis capitis magnitudinem habentem ex meris condylomatibus sex pollices & ultra longis, constante, adeo obsidetur ut vix ulla alvi depositio fieri potest, sæpius de die & nocte præ dolore convellitur. Ideo forfice altero statim die tota excrecentia quæ caput maximum brassicæ caulifloræ referebat, ab ani orificio excidebatur, hæmorrhagia non adeo magna fuit, convulsiones post operationem penitus cessabant usu mercurii interno demum penitus curari vide-

MORBI INQUINUM.

BUBONES VENEREI.

SUNT tumores glandularum inquinalium, quorum modo unus modo plures in uno vel utroque inquine nascuntur.

Ipsorum *figura* ut plurimum teres & oblonga est. *Magnitudo* quandoque exigua, quandoque ovi columbini aut gallinacei, imo pugni magnitudinem excedit.

In nutricibus venerum infantem lactantibus bubones *sub axillis* observantur. Semel bubonem *in pube* vidi. In infantibus a venereo nutrice lactatis bubones *submaxillares* seu scrophulæ venereæ oriuntur.

Ratione *aquisitionis* habetur quadruplex bubonum varietas

1. *BUBO GONORRHOICUS*, qui in gonorrhææ stadio inflammatorio persæpe observatur ac remittente inflammatione urethræ iterum sponte evanescit. Videtur hæc species e sola inflammatione urethræ per consensum nervorum oriri.

batur; at incidit paulo post in dysenteriam autumnalem, epidemice in furem, peperit & post partum soporosa evadit, moritur.

Curatio bubonis consensualis exigit antiphlogistica.

2. *BUBO AB INFECTIONE TOPICA.* Miasma venereum suppressa aut parcius fluente gonorrhœa, frequentius vero ab exsiccato luscusculo glandis vel præputii, ope vasorum lymphaticorum glandulis iniquinalibus illatum, hanc bubonis speciem producit.

3. *BUBO AB INFECTIONE UNIVERSALI.* Hæc species lui jam universali præsentî supervenit.

4. *BUBO A LUE LATENTE.* Quandoque sine præsentibus aliis luis venereæ signis erumpunt e lue latente bubones *)

Respectu indolis sequentes observantur bubonum varietates.

1. *BUBO PHLEGMONOIDEUS.* Rubet, calet, dolet, duriusculus est ac ad ovi gallinaei magnitudinem increfcit. Vix resolvi potest, ut plurimum in suppurationem abit.

Curatio. Incipiens bubo cataplasmate resolvente ex farinis & radice mandragoræ in aqua vegetominerali coctis, aut linimento ex melle & radice mandragoræ tegatur. *Interne* pilulæ ex mercurio

*) Ab usu decocti stipitum dulcamaræ quandoque bubones venereos latentes evolvi. III. SAUVAGES adnotavit. *Nosol. meth.* T. II. p. 549.

gummofo, ac omni tertio die purgans
detur. Diæta fit antiphlogiftica.

2. *BUBO SUPPURATORIUS.* Si bubo inflammatus hac methodo difcuti nequeat, tunc emplafiro diachilon, unguento bafiliconis & cataplafmate emolliente *suppuratio* eft promovenda. Diæta fit aliquantum lautior; ac percepta fluctuatione tumoris eft incifio facienda.

Si autem bubo his remediis ad perfectam fluctuationem perducere nequeat, tunc particula lapidis cauftici, quæ lentis magnitudinem habet, una alterave hora bubonis medietati applicetur; inufta efchara unguento bafiliconis cum neapolitano mixto ac cataplafmate emolliente deligetur. Sic bubo infenfibiliter fe evacuat ac fenfim evanefcit. *Interne* pilulæ ex mercurio gummofo continentur. *)

*) Hac methodo multos bubones, quos emplafiro vel unguento mercuriali aliisque medicamentis refolvere non potui, feliciffime intra 3 vel 4 feptimanas curavi. Quandoque jam intra horam mediam & citius lapidem caufticum amovi & exigua efchara inufta pro curatione fuffecit. Dolor e cauftico non fuit magnus, reliqua bubonis portio fenfim in fupurationem abiit & evanuit; nunquam ulcus mali moris exinde oritur. Si vero ut multi folent magna lapidis cauftici portio per 12 vel plures horas bu-

3. *BUBO INDURATUS*. Noscitur duritie ac indolentia. Adeo quandoque est pertinax ut nec resolvi nec in pus mutari ullo remedio possit.

Resolutio tentetur interno usu mercurii gummosi, extracto cicutæ, gratiolæ ac aliis resolventibus. Externe unguentum neapolitanum cum anatica portione unguenti de arthanita & pulvere radice mandragoræ mixtum applicetur. Quandoque fomentum ex solutione aquosa sublimitati corrosivi profuit.

Si bubo induratus nullo medicamine resolvi possit nec emollientibus in suppurationem redigatur, tunc lapis causticus eadem methodo, ut in priori specie docui, applicetur.

4. *BUBO ŒDEMATOSUS*. Quandoque bubonis indurati magnus ambitus œdematose intumescit ac a digito impresso foveam retinet.

Curatio exigit fomentum resolvens aromaticum, ac purgantia repetita, quæ præter internum mercurii usum danda sunt.

boni applicetur, tunc dolor, inflammatio ac febris excitatur; quandoque bubo exinde gangrænescit, ut plurimum vero ulcus magnum, serpens, difficillime sanandum, quandoque in verum ulcus cancroideum abiens sequitur, ut multoties præsertim in putrido nosocomiorum aere observavi.

5. *BUBO GANGRÆNOSUS*. Bubones in corporibus scorbuticis, putridis ac in aëre nofocomico decumbentibus, caustico nimis lato tractati quandoque gangrænescunt.

Curatio tunc exigit usum in & externum antisepticorum, corticis, camphoræ, arnicæ.

6. *BUBO EXULCERATUS*. Ulcera e bubonibus nata quandoque levia sunt & aqua phagædenica vel balsamo mercuriali facile sanantur. At quandoque hæc ulcera late serpunt, vehementer dolent, papillosa fiunt, nulli remedio cedunt ac cancrascentem indolem exhibent.

Curatio exigit ut interne mercurius gummosus cum conserva cicutæ & cortice peruviano detur.

Externe solutio sublimati corrosivi cum melle & extracto cicutæ mixta profuit. *) Laudatur etiam admissio aëris fixi. **)

*) Ulcus in utroque inquine cancroideum ad perinæum in dextro latere excurrent, jam a septem mensibus durans interdicto usu mercurii gummosi bono victu & solutione ex IV granis mercurii sublimati corrosivi in una uncia aquæ & totidem mellis parata intra 6 septimanas integre sanavi.

**) Ulcus cancroideum inquen sinistrum, radicem penis, partem scroti & purinæi misere devastans aëre fixo

7. *BUBO FISTULOSUS*. Bubo suppurans, hinc inde aperitur ac sibi relictus uno vel pluribus locis fistulas quandoque profundas contrahit.

Curatio exigit ut sinus fistulosi aperiantur, ac ut prior species tractentur.

8. *BUBO CANCROSVS*. Bubones per multos annos sibi relictis, aut medicamentis incongruis tractati in vera carcinomata scirrhosa vel fungosa degenerant. *)

Curatio exigit excisionem carcinomatis si spes est totam massam penitus extirpari posse.

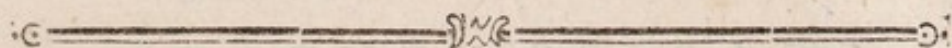
PHYSCONIA VENEREA ABDOMINIS.

Est adipis subcutanei induratio in abdomine a viru venereo.

externe applicato ac interne cum potu dato curatum legitur. *Sammlung der auserlesenen und neuesten Abhandlungen für Wundärzte*. 2. St. 85. S.

- *) In viro qui bubonem venereum a septendecim annis in inquine gessit, subito adeo angebatur tumor ut tum illum viderem tres pugnos magnitudine superaret, dolens, durissimus, ac inæqualis fuit, periit miser tabe consumptus. Vidit *Celeber*. PIETSCHEN ex bubone venereo fungum cancrorum pilei caput magnitudine æquantem subito excrecere & ægrotum necare. *Geschichte praktischer Fälle von Gicht und Podagra*. VI. Tb. p. 5.

Curatio exigit præter internum mercurii
usum, ut induratio unguento neapoli-
tano aliquoties inungatur. *)

MORBI CUTIS VENEREI.

M A C U L Æ V E N E R E Æ.

SUNT maculæ rubro - flavæ, circulares, parum
elevatæ, cum margine albido. A viru ve-
nereo ortæ.

Frequentissime circa frontem erumpunt & sic di-
ctam *coronam veneream* constituunt. Non
raro in facie, in antica parte thoracis, &
inter scapulas, quandoque in toto fere
corpore existunt.

Valde pruriunt, quandoque exiguæ ut ephelides,
quandoque admodum latæ sunt. In *infan-*
tibus a matre venerea natis paullo post
partum circa anum & ambitum genitalium
primo erumpunt.

*) In viro syphilitico abdomen mire turgebat & adeps
subcutaneus abdominis induratus fuit. Celebra-
ta autem hydrargyrosi & abdomine septies unguen-
to neapolitano inuncto, evanuit abdominis protu-
berantia. SAUVAGES *Nesol. meth.* T. II. p. 490.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi. *Externe* aqua phagadænica aut diluta solutione sublimati corrosivi lavari debent.

S C A B I E S V E N E R E A.

Sunt papulæ duræ, rubræ, in apice suppurantes & crustosæ, quæ cum maculis venericis cuprei coloris in fronte vel aliis partibus erumpunt.

Curantur ut maculæ veneræ.

R H A G A D E S V E N E R E Æ.

Sunt fissuræ ficcæ & profundæ, quæ in cute circa anum & vulvæ orificium, quandoque etiam in volis manuum ac plantis pedum observantur.

Curantur admodum difficulter. Interne dandus est mercurius gummosus. *Externe* solutio saturata mercurii sublimati & pomatum ex mercurio præcipitato albo vel rubro adhibeatur.

P S Y D R A C I A V E N E R E A.

Sunt maculæ rubræ, multum elevatæ, in ulcera cutanea brevi abeuntes.

Frequentissima *sedes* est in cruribus ac circa antibrachium, quandoque circa anum & genitalia.

Raro diu sine exulceratione adsunt, hinc illico præter internum usum mercurii solutione mercuriali sæpius lavari debent.

HERPES VENEREUS.

Est macula rubra, minimis papulis vel vesiculis in furfures abeuntibus plena.

Auribus & capillatæ capitis parti frequenter, quandoque etiam thoraci aliisque partibus insidere solet.

Curatio exigit ut interne mercurius gummosus detur. *Externe* lotio herpetis cum aqua phagadenica vel solutione sublimati prodest. *)

TINEA VENEREA CAPITIS.

Est agmen crustarum ficcarum vel albarum vel viridescentium quæ in capitis parte capillata quandoque simul circa frontem & tempora in venereis observari solent.

1. *TINEA ALUE UNIVERSALI*, quæ maculas venereas aliqua symptomata luis venereæ simul secum juncta gerit.

*) Feminam, quæ multas ac palmam latas herpes in thorace, brachiis ac femoribus gerebat hac methodo nuper curavi. Herpetum a miasmate latente

Curatur interno usu mercurii gummosi. *Externe* balsamum mercuriale hinc inde prudenter illiniatur. In malo inveterato lotionem cum aqua phagadenica vel solutionem sublimati corrosivi deprehendi utilem.

2. *TINEA ALUE LATENTE*, quæ in infantibus a matre venerea natis aut nutrice simili lactatis sine aliis luis venereæ notis deprehenditur. *Curatio* est eadem ac in priori specie. *)

exempla refert *Cel. FABER* Vol. I. p. 289 & 332. Vide etiam *Celeberrimi SCHMUCKERS Chirurgische Schriften*. I. B. 166. S.

- *) *Cel. Medicus* classiarius KOEHLER vidit cum nosocomium, quod Neapoli curandis infantibus tinea capitis laborantibus vacat, frequentaret, 283 infantes e numero 400, a parentibus, qui in eodem nosocomio morbis venereis ægrotabant, natos esse. Statuit porro *Illustris Archiater* ROSENSTEIN tineam capitis, quæ vel pectinum vel mitrarum ope in alios propagatur, venereæ esse indolis; nam usu externo & interno spiritus mercurialis SWIETENII maximas capitis tineas sanavit. V. *Anweisung zur Kenntniz und cur der Kinderkrankheiten*. 662. S. Ego plures infantes & adultos tineosos interno usu mercurii gummosi quandoque cum quandoque sine capitis ablutione cum aquosa sublimati solutione feliciter curavi.

A L O P E C I A V E N E R E A.

Est capillorum, vel pilorum totius corporis defluvium.

Quandoque supercilia, cilia ac pubes a viru venereo defluunt.

Curatio. Si bulbi pilorum a viru venereo jam destructi sunt, tunc pili non amplius curata quamvis lue recrescunt.

U N G U I U M C O R R U P T I O.

Est unguis unius vel plurium corruptio ulcerosa.

Hoc vitium frequentius in pedum quam manuum digitis observatur. Quandoque a lue universali, quandoque a latente est. *)

Curatio interno usu mercurii gummosi peragitur si *externe* simul solutio sublimati corrosivi cum spiritu vini mastichino mixta applicetur.

*) BERNARDINUS TOMITANUS qui circa centesimum circiter a huius initio annum scripsit, dicit, *Vidit ætas proxime acta, in multis fieri dentifluvium; parcius nunc id videmus ac multo sæpius, cadere supercilia, capillos & barbam experimur.* ANTON MUSA BRASAVOLUS unguis a lue cecidisse, pilos ac dentes defuisse ad notat. V. Ill. VAN SWIETEN *Comment.* T. v. p. 406.

P R U R I T U S V E N E R E U S.

Est sensatio quæ ad scalpendum cogit a viru venereo orta.

1. *PRURITUS GENITALIUM.* A coitu impuro in viris in capite penis, in feminis in finu vulvæ adeo vehemens quandoque est ut unguibus sibi cutem fere abradunt, multosque dies durat.

Curatio exigit ablutionem cum solutione aquosa sublimati aut applicationem unguenti mercurialis.

2. *PRURITUS UNIVERSICORPORIS.* Ante & sub eruptione macularum aut miliarium venerearum ingens pruritus in toto quandoque corpore observatur, præsertim circa vespertas.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi; Balnea, ablutionem cum sublimato.

L E P R A V E N E R E A.

Cutis pilis destituta, rhagadibus, tuberibus & crustis faciei aliarumque partium a viru venereo defœdata, dicitur *lepra venerea*. *)

*) *Cel. RAYMOND* vide *Traité des Maladies qu'il est dangereux de guérir*, p. 357, sequentem habet observationem: Mulier quinquagenaria habebat oculos solito turgidiores & rubros cum debili visu, nulla cilia, nec supercilia, labia crassa tumida, vocem

Curatio præter internum mercurii usum exigat ut tota corporis superficies solutione mercuriali lavetur. Vera autem lepra mercurio non curatur. *)

debilem, raucam, nasum depressum, nares patulas, humorem sæditum exstillantes, frontem rugosam, caput omnino calvum, lobos aurium solito crassiores, cutem omnino glabram sine pilis, lucidam, crassam, asperam, inæqualem, pluribus in locis induratum, aliqualem pruritum in toto corpore, aghestiam, anhelitum sordidum cum capitis gravitate & auditu obscuro. Maritus syphilide laboraverat & hoc solum morbi principium incusari in muliere potuit; unde adhibita hydrargyrosi intra duos menses ea mulier omnino convaleuit, cutis molliorem, caput capillos suos, visus & auditus suam acutiem recuperarunt. Etiam lepræ species, quæ in nosocomio florentino S. EUSEBII, externo usu sublimati corrosivi curatur, venereæ indolis esse videtur *V. Dissertazione sopra le malattie, che si curano nel regio spedale di S. EUSEBIO in Firenze.* 1771.

**) Nihil frequentius est connubio leprosi & venerei veneni dicit *Cel. SCHILLING* in suo egregio libro *de lepra* p. 39. & 40. Nam homines lepra affecti tum inter initia, quam in progressu morbi ad rem veneream mirabiliter incitantur. Hoc igitur stimulo incitati variam frequentissimamque venerem exercent, atque sic virus leprosum cum aliis communicant & vicissim venereo ab aliis hausto inficiuntur. Sunt autem inter symptomata conjunctorum horum miaf-

ULCERA VENEREA CUTIS.

Sunt ulcera solam cutem infestantia, ut plurimum rotunda, lardacea, quorum margines molles sunt & rubent.

Multum conveniunt ulcera venerea lata cum cancro nerveo, at in ulceribus venereis margines sunt molles & rubicundi in cancrofis sunt durissimi & pallidi. **)

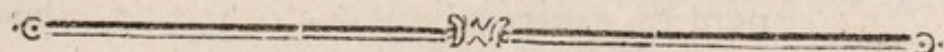
1. *ULCERA A LUE UNIVERSALI.* Hæc oriuntur a prægressis psydraciis aut pustulis venereis, facile noscuntur ex prægressis vel adhuc præsentibus symptomatibus venereis.

Curatio usu interno mercurii gummofi. *Externe* balsamum mercuriale aut solutio aquosa sublimati applicetur.

matum imprimis ulcera cancrofa pudendorum ad omne genus medicaminum rebellia. In his tentavit mercurii usum sed semper mala inde symptomata vidit producta. Omninoque multiplici experientia observavit mercurium superando veneno leproso prorsus ineptum esse, lepram exasperare ac ut plurimum putridissimam producere dysenteriam. Existunt adhuc authores, qui opinantur lepram veterum fuisse luem veneream, vel hanc luem a coitu cum leprosa fuisse ortam; at lepra vera non inficit genitalia, nec curatur mercurio, & dudum ante luem veneream cognitam medicis fuit nota.

*) BIRCHEN von den Kennzeichen der Krebschaden. p. 81.

2. *ULCERA A LUE LATENTE.* Hæc sine consuetis luis venereæ signis a lue hæreditaria vel aquisita & male curata oriuntur. Insperfo mercurio dulci evadunt pura, si sunt venerea, non autem si ab alia causa excitantur. *)

MORBI VENEREI OCULORUM.

OPHTHALMIA VENEREA.

Est oculi rubor & dolor a viru venereo.

Species sunt

1. *OPHTHALMIA GONORRHOICA.* Est oculi vehemens inflammatio, quæ in viris a suppressa gonorrhæa; in mulieribus a suppresso fluore albo oritur. *Causa* est materies gonorrhœica ex urethra ad cellulosa substantiam membranæ conjunctivæ, bulbi & palpebrarum superficiem obducentis, per metastasim deposita.

Diagnos. Biduo vel triduo post suppressam gonorrhæam oritur uberrimus fluxus ex oculo rubente humoris puriformis, alboflavescentis & materiæ gonorrhœicæ, ante ex pene stillanti, simillimi. Rubor oculorum fere semper in

*) III. ROSINTEIN l. c. p. 674.

chemosim seu adeo gravem inflammationem abit, ut cornea obscuretur & ob enormem membranæ albugineæ intumescientiam in foveam quasi depressa appareat.

Hæc ophthalmia ut plurimum in suppurationem & exulcerationem corneæ ac albugineæ abit, ex quibus opacitas corneæ, vel hypopyum vel immedicabilis cæcitas a destructis partibus internis bulbi remanet. *)

Curatio exigit ut mox incipiente oculi inflammatione

1. *Vena* secetur ac *purgans* antiphlogisticum detur.
2. *Mercurius gummosus* interne quotidie ad grana 30 detur.
3. Oculus inflammatus *lacte mercuriali* vel solutione dilutissima sublimati corrosivi mediante parva pelvi ophthalmica vel alio vasculo omni hora balneetur.

Hac sola methodo ego multos feliciter curavi & cæcitatem præverti.

Curatio hucusque consueta, nempe *venæsectiones*, *hirudines* ad oculorum canthos,

*) CAMERARIUS *Dissertat. de ophthalm. venerea.* 1734.
 ROWLEY *on the diseases of the eyes.* London 1773. &
 Cel. SCHMUCKER. *Chirurg. Wahrnehmungen.* I. Th.

vesicatoria, fonticuli, purgantia per osiduum data, *cataplasinata* discutientia ad oculum & emollientia *balnea* ad penem, ut gonorrhæa revocetur. *Ophthalmoxysis* & conjunctivæ *excisio* nihil juverunt. Ego multos cum hac methodo excæcatos vidi.

Quid gonorrhææ inoculatio, ope candelulæ, pure gonorrhœico maligno illitæ & urethræ immissæ, ad revocandam in hoc morbo valeat, tentandum est. *)

2. OPHTHALMIA A LUE UNIVERSALI.

Hæc species ab acrimonia venerea per totum corpus diffusa originem ducit. Rubor

) *Cel. LANGE commentatio de ophthalmia.* p. 75. Mira nuper hic loci contigit historia hujus morbi. Lanio ex gente rasciana gonorrhæa laborans aliquot uncias olei terebinthinæ hausit, ut sibi gonorrhæam curaret. Suppressa gonorrhæa subito vehementissima ophthalmia gonorrhœica utriusque oculi afficitur. Chirurgus, qui me hac de re consuluit, ægroto gonorrhæam ope candelulæ infectæ inoculare tentavit, at agrotus id non admisit, dicens se leniori via sibi revocaturum esse gonorrhæam, adiit ideo eandem, a qua gonorrhæam obtinuit, meretricem, ac altero jam die profusissima gonorrhæa laborabat, oculi inflammatio remisit, & solo interno usu mercurii gummosi intra 6 hebdomadas ab utroque vitio perfecte curabatur.

chronicus est non autem adeo vehemens ac in ophthalmia gonorrhoeica; circa auroram hæc species remittit ac nunquam ut gonorrhoeica in chemosim oculi abit.

Curatur usu interno mercurii gummosi. *Externe* balneam ex lacte mercuriali vel balsamum opthalmicum mercuriale applicetur. Decoctum malvæ in cujus libra una granum unum mercurii sublimati solutum erat quandoque cito profuit.

L I P P I T U D O V E N E R E A.

Est exsudatio humoris puriformis e marginibus palpebrarum.

1. *LIPPITUDO A SUPPRESSA GONORRHÆA VEL FLUORE ALBO.* Hæc species prodromus accessuræ ophthalmiæ gonorrhoeicæ est; quandoque autem malum manet chronicum.

Curatio præter internum usum mercurii gummosi exigit balsamum opthalmicum rubrum, vel solutionem sublimati in decocto malvæ ut mox in ophthalmia venerea suasi.

2. *LIPPITUDO VENEREA INFANTUM NEUNATORUM.* Infantes a matre venerea nati aliquot post partum septimanis elapsis intumescencia tarforum palpebra-

lium vexari incipiunt, paullo post ingens copia puris albo-viridescentis, ut ex urethra in gonorrhæa, ex oculo effluit, oculi inflammatio quandoque exigua; quandoque gravis est. Hæc lippitudo primum signum est luis venereæ in infante latentis, apparet quandoque sine omni alio signo venereo & mala curata in pessimam oculi suppurationem atque cæcitatem abit.

Curatio eadem exigit ac prior species.

MACULA CORNEÆ VENEREA.

Est coloris alienatio in cornea a viru venereo. Quandoque solummodo *pars* quædam corneæ, quandoque *tota* cornea obscurata est.

1. *MACULA A PRÆGRESSO MORBO VENEREO OCULI.* Ut a prægressa ophthalmia, lippitudine vel ulcere venereo corneæ.

Curatio exigit internum mercurii gummosi usum. *Externe* macula vel cornea obscurata solutione sublimati corrosivi omni die bis ope penicilli tangatur, dein unguentum ophthalmicum rubrum *) ter de

*) *Cel. VOLGER diss. de maculis corneæ. Gotting. 1778. p. 16. & Cel. THEDEN Bemerkungen 1771. p. 192.*

die lentis magnitudine illiniatur maculæ. *)

2. *MACULA A LATENTE LUE INFANTUM NEONATORUM.* Infantes recens nati quorum mater leucorrhæa laboravit venerea, sæpe corneæ obscuracione & oculi atrophia corripiuntur.

Curatio medicamentis in priori specie laudatis, in morbi initio tentata, per sæpe juvat.

ULCUS VENEREUM CORNEÆ.

Est ulcus in superficie corneæ a viru venereo.

1. *ULCUS A MORBO VENEREO OCULI,* ut a prægressâ vel adhuc præsentē ophthalmia gonorrhœica aut venerea. **)

Curatio præter usum internum mercurii gummosi exigit ut externe balsamus ophthalmicus mercurialis & diluta solutio sublimati cum melle rosaceo applicetur.

*) *Illust.* VAN SWIETEN solo usu interno sublimati corneæ maculam sanavit. V. *Medicinische Bemerkungen einer Gesellschaft von Aerzten in London.* III. B. 206. S.

**) *Cel.* JANIN *Abb. über das Auge und dessen Krankheiten.* S. 317. *Beob.* IV.

2. *ULCUS ALUE* vel *LATENTE* vel *UNIVERSALI*. In utroque casu quandoque corneæ ulcera fuere visa. *Curatio* est ut in priori specie.

HYPOPYUM VENEREUM.

Est puris collectio in antica oculi camera.

1. *HYPOPYUM A GONORRHÆA SUPPRESSA*. Hanc speciem sine oculi vehementi inflammatione vidi. Data purgantia & fomentum ex malvæ decocto cum lacte mercuriali mixto profuit.
2. *HYPOPYUM AB OCULI CHEMOSI VENEREA*. Si cornea a pure in cameris oculi turgente erodatur & rumpatur, tunc oculi humores a pure fusi effluunt, bulbi atrophia & cæcitas immedicabilis sequitur.
- Curatio* incipientis hypopii fit ut in ophthalmia gonorrhœica.

FISTULA LACHRYMALIS VENEREA.

Est effluxus liquidi puriformis, ex punctis lachrymalibus exprimendi, a viru venereo ad glandulas sacci lachrymalis deposito.

1. *FISTULA LACHRYMALIS A SUPPRESSA GONORRHÆA*. Curatur usu

interno mercurii gummosi. *Externe* applicetur tenuissima solutio sublimati aquosa. Quandoque talis fistula a lue latente est. *)

2. *FISTULA LACHRYMALIS A CARIE OSSIS LACHRYMALIS.* Hæc species est pessima; *curatio* præter mercurialia interna exigit spiritum mastichinum, cum sublimato mixtum, ad cariem applicandum.

HORDEOLUM VENEREUM.

Est tuberculum rubrum, parvo furunculo simile, in tarsis palpebrarum, a viru venereo nascens.

Curatur interno usu mercurii gummosi. *Externe* lac mercuriale applicetur.

CATARACTA VENEREA.

Est cæcitas, ab opacitate lentis crystallinæ, a viru venereo orta.

1. *CATARACTA A SUPPRESSA GONORRHÆA.* Quandoque fine ophthalmia gonorrhoeica cataracta oritur; bis autem vidi a sanata ophthalmia gonorrhoeica remansisse opacitatem lentis crystallinæ.

*) *Ill. ROSENSTEIN von Kinderkrankh. p. 643. & Cel. FABRE Traité des maladies vénériennes, 1. B. 12. S. Cel. PETIT* fistulam in utroque sacco lachrymali & ulcus in palato a lue latente orto curavit mercurialibus frictionibus.

Curatio usu interno mercurii gummosi aut pilularum ex sublimato tentari potest, si curatio non succedit, tentetur extractio cataractæ. *)

AMAUROSIS VENEREA.

Est cæcitas sine apparente vitio in oculo a viru venereo orta.

1. AMAUROSIS A COITU IMPURO.

Quæ paullo post coitum supervenire visa fuit **) Detur illico purgans & mercurius gummosus.

2. AMAUROSIS A LUE UNIVERSALI.

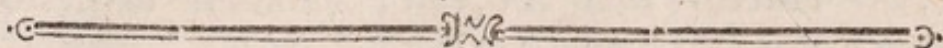
Hæc species cum dolore oculi ac pervigilio slipatur. Quæ ab *exostofi* nervum opticum premente oritur, aut ab hydatidibus venereis retinæ vel nervi optici originem habet, salivatione curari dicitur. ***).

*) Celebris chirurgus militaris scripserat mihi se usu pilularum ex mercurio gummoso cataractam a gonorrhæa suppressa ortam in milite quodam sanasse. III. SAUVAGES dicit cataractam veneream per spiritum antivenereum aliquando disparere. Ego utrumque remedium sine successu in cataracta venerea tentavi.

**) ZACUTUS paucis post coitum impurum horis amaurosim cum ulceribus & varis faciei supervenire vidit. *Præx. Cent. V. obs. 49.*

***). *Illust.* BOERHAAVE, HEISTERUS, BONNET, & SMITH in sua *optica* casos narrant amauroseos salivatione

Interne tentetur mercurius gummosus vel
sublimatus corrosivus cum decocto mezerei.

MORBI VENEREI AURIUM.

COPHOSIS VENEREA.

Est surditas perfecta vel imperfecta a viru venereo.

1. *COPHOSIS A GONORRHÆA SUPPRESSA.* Noscitur quod paullo post suppressionem gonorrhææ observetur.
2. *COPHOSIS AB EXOSTOSI* aut *CERUMINE INDURATIO* aut *CARIE AUDITORII ORGANI.* In lue jam magis universali hæc vitia deprehenduntur.
3. *COPHOSIS A VITIO VENEREO IN FAUCIBUS,* ut a tuba Eustachiana per exulcerationem concreta, obstructa, aut a tonsillis tumidis compressa.

Curatio in omnibus cophoseos speciebus usum internum mercurii gummosi exigit. *)

curatæ. V. etiam *Illust. SCHMUCKER Vermischte chirurgische Schriften 2. Teil S. 24.*

*) *Celeberrimi TRNKA historia cophoseos*, p. 116, collegit historias surditatum venerearum mercurio curatarum. Ego etiam nuper studiosum a suppressa gonorrhææ surdum mercurio gummoso sanavi.

O T O R R H Æ A V E N E R E A.

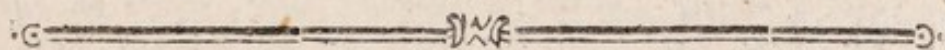
Est fluxus humoris puriformis ex meatu auditorio externo.

1. *O T O R R H Æ A S I M P L E X*, quæ sine ulcere post suppressam gonorrhæam quandoque contingit.

Curatio exigit usum mercurii interni atque injectionem solutionis aquosæ sublimati.

2. *O T O R R H Æ A C A R I O S A*. Ossicula auditus, osseusque aurium fornix carie venerea interdum exeduntur. Hinc fætor rancidus exeuntis liquoris, exitus ossiculorum auditus, immedicabilis surditas, & si caries processum petrosum ad cerebrum usque peredit, mors contingere potest.

Curatio exigit præter internum mercurii gummosi usum, ut in cavum auditus injectiones fiant ex solutione sublimati & spiritu mastichino.

M O R B I V E N E R E I N A R I U M.

C O R Y Z A V E N E R E A.

E S T humoris puriformis stillicidium e cavo narium sine ulceris præsentia.

1. *CORYZA GONORRHOICA* seu *GONORRHÆA NASALIS*. Paulo post gonorrhæam suppressam oritur quandoque puriformis & copiosi muci stillicidium e naribus sine ulcere narium. Humor destillans est humori gonorrhœico simillimus.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi. *Externe* tenuissima solutio sublimati corrosivi naribus attrahatur.

2. *CORYZA AB INFECTIONE EXTERNA*. Si mediante muccinio vel digitis virus naribus applicetur, *Curatur* ut species prior. *)

*) *Cel. TODE Medicinischchirurgische Bibliothek. 7. B. 1. St. 22. S.* recenset ex *Clar. DUNCAN medical cases* sequentem historiam. *Ein junger Mensch, der einen Tripper hatte, sah sich genöthiget, eine kurze Zeit sein Schnupftuch zu brauchen um das Hemd zu schonen. Als er andere Lappen bekommen hatte, steckte er aus Unachtsamkeit das Schnupftuch in die Tasche und bediente sich desselben wie vorhin die Nase zu schneizen. Die Wirkung war eine Krankheit inwendig in der Nase, die in allen stücken einen Tripper ähnlich war. Cel. TODE hinc omni jure hunc morbum vocat einen Nasentripper.*

O Z Æ N A V E N E R E A.

Est ulcus venereum intra vel extra narium cavitatem.

2. *OZÆNA EXTERNA.* Oritur macula rubra circa alas narium, hæc macula sensim in tuberculum planum elevatur & exulceratur, devastat alas nasi & late serpit, ni brevi legitima medela adhibeatur.

Curatio exigit ut locus externus solutione sublimati tegatur & ut *interne* mercurius gummosus detur.

2. *OZÆNA INTERNA.* Est ulcus in ipso narium cavo, quod effluxu puris saniosi ac inspectione narium noscitur.

Curatio interna exigit mercurium gummosum cum asa foetida.

Externe injiciatur vel naribus attrahatur aqua phagædenica vel solutio sublimati cum essentia mastichina & melle rosaceo mixta.

3. *OZÆNA CARIOSA*, noscitur effluxu puris saniosi & simul valde foetentis, quandoque fragmenta ossiculorum spongiosorum aut septi narium emunguntur. Nasus totus collabitur.

Curatio est eadem ac in priori specie.

4. *OZÆNA SINUS PITUITARII FRONTALIS.* Oritur ulcus cariosum supra ra-

dicem nasi, penetrans in finum pituitarium frontis, quod stillo exploratur.

Curatio exigit, ut saniei cariosæ effluxus paretur per orificium sinus in cavum narium patens, si orificium concretum foret. *)

DEFORMITAS NASI VENEREA.

Est nasi collapsus vel defectus in uno vel utroque latere.

I. *DEFORMITAS A COLLAPSU.* Si caries septum narium, nasum fulciens, vel ut quandoque fit propria ossicula nasi destruit, tunc totus callabitur nasus externus; facies talium hominum finixæ instar deturpatur & tota vita prægressæ luis signa præsefert.

Est malum *incurabile*. Quandoque cum naso tota facies mirum in modum deformatur. **)

*) Vide *III. RICHTER observ. Chirurgic. Fasc. II. p. 44.*

**) Miram totius faciei a lue inveterata deformitatem depingi curavit SEVERINUS in libro *de abscessuum recondita natura. Neapoli 1763, p. 178.* Vidi ego feminam ruralem, cui a lue inveterata totus adeo evanuit nasus, ut ejus loco exigua prominentia, quæ vix pisi magnitudinem æquabat cum foramine

2. *DEFORMITAS A DEFECTU LATERALI NASI.* Quando in uno vel utroque latere nasi alæ cartilagineæ ulcere consumuntur, tunc nasus in uno vel utroque nare turpiter hiat & deficit.

Malum ut prius est *incurabile.*

P A R A P H O N I A V E N E R E A.

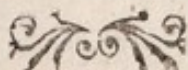
Est vocis sonus ingratus.

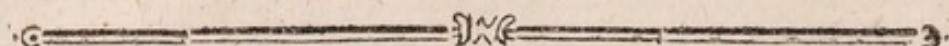
1. *PARAPHONIA A VITIO NARIUM.* Si nares ab ulcere vel tumore venereo obturentur, tunc sonus solo ore sine concurrentibus naribus editur.

2. *PARAPHORIA A VITIO FAUCIUM,* ut a faucibus exulceratis, uvula abrofa, foramine in palato.

Curatio exigit ablationem vitii, cujus paraphonia effectus est.

eiusdem magnitudinis solummodo superesset; simul oris apertura adeo erat contracta evanidis quasi & concretis labiis, ut vix apice digiti minimi in oris cavum penetrare potuerim. Iconem hujus deformis faciei alia occasione communicabo.

MORBI VENEREI ORIS.

APHTHÆ VENEREÆ.

SUNT ulcuscula superficialia in cavo oris.

Non solum cavum faucium, tonsillas & uvulam occupant, sed etiam internam labiorum superficiem & commissuras labiorum oris obfidet. Aphthæ autem *mercuriales* ad latera & basim linguæ atque ad interiora genarum in orificiis ductuum Stenonianorum confertim erumpunt.

1. *APHTHÆ A LUE UNIVERSALI.* Hæc ulcuscula muco gryseo vel albo sunt obducta & a parte in partem serpunt. Noscuntur ex prægressis symptomatibus venereis. *Curatio* exigit internum usum mercurii gummosi. *Externe* gargarisma mercuriale applicetur.

2. *APHTHÆ EX LACTATIONE NUTRICIS VENEREÆ.* Hæc species in infantibus, qui nutrice venerea lactantur, persæpe observatur. Ab osculo talis infantis contrahuntur, ut vidi, ulcera venerea laborum.

Curatio infantum exigit *syrupum mercurialem*. Os eluatur solutione aquosa sublimati melle vel syrupo mixta.

ULCE-

ULCERA VENEREA PALATI.

Sunt ulcera in palatu a viru venereo orta.

1. *ULCERA SIMPLICIA.* Incipiunt cum macula rubra, aliquantum elevata, quæ sensim in ulcus sordidum abit, & non raro ossa palatia simul carie inficit.

Curatio externa exigit solutionem sublimati cum melle rosaceo. *Interne* detur mercurius gummosus.

2. *ULCERA PERFORANTIA PALATUM.* Quandoque caries ossa palatina usque in narium cavitatem peredit; tunc teterrimo spectaculo pars cibi & potus sub deglutionis connatu in nares & extra eas regurgitat.

Curatio præter internum mercurii gummosi usum exigit, ut essentia mastichina cum melle & sublimato mixta ope penicilli aliquoties de die illiniatur. Aut ut spongia hac essentia madida ope *obturatorii palatini* foramini carioso applicetur.

SCABIES VENEREA MENTI.

Est scabies crustosa, a viru venereo orta, quæ ambitum barbæ mentalis occupat.

Curatio exigit usum internum mercurii gummosi. *Externe* solutio sublimati aut aqua phagædenica applicetur.

MORBI VENEREI COLLI ET FAUCIUM.

SCROPHULÆ VENEREÆ.

SUNT indurationes glandularum submaxillarium vel jugularium in collo.

1. SCROPHULÆ A LUE UNIVERSALI.

Hæ ex præsentia aliorum morborum venereorum noscuntur, ut plurimum leviter inflammatae sunt. Quandoque una quandoque plures simul adsunt. Raro resolvuntur, ut plurimum in lenta ulcera colli abeunt.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi. *Externe* saturata solutio sublimati forma fomenti applicetur.

2. SCROPHULÆ A LUE LATENTE. Infantes quorum parentes quondam lue laborarunt, & infantes quibus tinca capitis non radicitus curatur, provectiori ætate scrophulofi fiunt. *)

Ad *curationem internam* mercurius gummosus, solutio sublimati, aquilla alba &

*) Cacochymiam scrophulosam persæpe ex degenerato viru venereo esse censet Cel. HAUSMANN *Diss. de morbis venereis larvatis*. Gotting. p. 55.

æthiops mineralis cum extracto vel pulvere cicutæ laudatur.

ANGINA VENEREA.

Est deglutitio difficilis & dolorosa a viru venereo ad fauces deposito.

Nullum symptomata venereum est frequenter videre quam maculæ & ulcera faucium.

1. *ANGINA INFLAMMATORIA*, noscitur maculis rubris & latis, quæ in superficialia ulcuscula seu aphthas venereas abeunt.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi ac purgans antiphlogisticum. *Externe* solutio tenuis sublimati seu gargarisma mercuriale applicetur.

2. *ANGINA ULCEROSA*, noscitur ulceribus gryseis, fordidis, lardaceis, latis, circa pharyngem, laryngem, uvulam, tonsillas & velum palatinum serpentibus; voce rauca & nasali; ptyalismo fœtido & mucofo.

Curatio. Interne mercurius gummosus atque decoctum serfaparillæ detur. *Externe* gargarisma mercuriale adhibeatur.

Si vero ulcera non brevi sanentur, tunc ea aliquoties de die saturata solutione sublimati ope penicilli tangantur.

3. *ANGINA INVETERATA.* In hac specie ulcera vel jam cancreſcunt, vel colli vertebrarum corpora jam carioſa ſunt. Penicillatio faucium cum ſublimato in eſſentia maſtichina ſoluto quandoque etiam in hoc caſu mihi profuit. *)

4. *ANGINA A DYSPHAGIA VENEREA.* Noſcitur ſenſu obicis vel nodi in ipſo æſophagi cavo quaſi hærentis ac prægreſſis vel adhuc præſentibus luis venereæ ſignis.

Curatio exigit mercurium gummoſum. **)

Quæ autem dysphagia a *nimia ſenſilitate faucium* poſt ulcera bene ſanata remanet, tempore ſua ſponte curatur.

*) Plures ægroti annuis ulceribus faucium laborantes, qui non ſolum mercurium gummoſum ſed etiam ſublimatum & dulcem & frictiones cum & ſine ſalivatione ſine omni ulcerum emendatione, diu adhibuerunt, ab uſu mercurii abſtinere juſſi, fauces penicillavi Eſſentia maſtichina mercuriali v. *formulas*, ac illos intra aliquot ſeptimanas penitus curavi.

**) Dysphagiam talem ſine præſentibus ſignis venereis a lue latente natam, mercurio curatam recenſet *Cel. de MEZA. V. Cel. STRACK Beobacht. von der Peretſchenkrankheit. p. 233.* Dysphalgiam, ab ulceribus venereis faucium curatis remanentem, etiam vidit *Cel. DUCAN. Medical. Caſes. p. 176.*

MORBI VENEREI OSSIUM.

T O P H U S V E N E R E U S.

Est topica ossis intumescencia a viru venereo, ad ossis substantiam deposito.

Tophus osse durior *exostosis* dicitur; ac tophus valde mollis *gummi venereum* vocatur.

Causa proxima est lamellarum ossæarum vel periosteï elevatio a muco venereo sub his effuso.

Sedes frequentissima tophorum est cranium, clavicula, sternum, antibrachium, tibia.

1. *T O P H U S S I M P L E X* noscitur tumore profundo, immobili, plano, osse vix molliori ut plurimum ovato, cuti concolori, ac ut plurimum dolente dolore osteocopo.

Resolutio exigit usum internum mercurii gummosi, ac decoctum sarsaparillæ cum radice mezeræi. *)

*) *Cel. RusSEL* corticem radicis daphnidis mezeræi in tophis venereis & doloribus osteocopis valde laudat; sedecim casibus practicis comprobat, tophos, qui sæpe magnitudinem nucis juglandis aquabant, intra mensem solo hoc cortice sæpe resolutos fuisse. Sed in vera exostosi parum profuit hic cortex. Binos recenset casus ubi caries subsuit, quæ tamen feli-

2. *TOPHUS CARIOSUS*, noscitur prægressa inflammatione ac subsequente secessione & exulceratione partium mollium.

Curatio exigit denudationem loci & applicationem solutionis sublimati cum essentia mastichina.

HYPEROSTOSIS VENEREA.

Est totius extremitatis in osse longo intumescencia a viru venereo in substantiam spongiosam ossis deposita.

1. *HYPEROSTOSIS SIMPLEX*, noscitur intumescencia totius extremitatis in osse. Si malum recens est & tumor exostoticam duritiem nondum habet, tunc ut tophus resolvitur, alias est irresolubilis.

Internus usus mercurii præcipitati albi vel mercurii præcipitati per se, quotidie ad granum datus in hoc morbo laudatur.

2. *HYPEROSTOSIS CARIOSA*. Noscitur signis topi exulcerati. *Curatio* præter internum usum mercurii gummosi exigit profundas perforationes ossis cariosi ut

citer curata fuit sub usu corticis post applicatum causticum insequente exfoliatione. V. *Medical observations and inquir.* T. 3. p. 189. Cel. RAZOUX decoctum stipitum dulcaniaræ ad topiios curandos laudat. V. *Journal de Médecine* T. 22. p. 236.

succus medullaris corruptus effluere possit. Si caries totam extremitatem jam occupat sola amputatio superest.

C A R I E S V E N E R E A.

Est ossis corruptio in externa ossis superficie a viru venereo.

Sedes frequentissima est in cavo narium, in cranio *) claviculis, sterno, cubito, tibia.

*) Vidit *III. MORGAGNUS* vetulam, cui venerea caries tantum de sinistro osse sincipitis & proximo frontis absumpserat, ut per foramen trium digitorum transversorum quoquoersus cerebrum pateret, liceretque perspicere, ubi arteriam ad carpum tangeres, eodem temporis puncto hanc & cerebrum tum sese attolere, tum subsidere. Ipsius autem membrana cerebri nitida & pura conspiciebatur, *De sedibus & causis morborum lib. IV. epistol. 58. art. 11. & 12. Cel. LIBAVIUS* in femina venerea totum os temporale dextrum cum dimidio osse bregmatis carie consumptum & cerebrum ad ventriculos usque destructum vidit, hinc sopore mors succedat. *Ephem. Nat. Curios. Cent. VIII obs. 21. p. 284.* In scorto ope mercurialium aliquot pollicum fragmentum ossis frontis a diploe cranii separabatur remanente foedissima cicatrice. *TRIOEN Observat. fasciculus p. 45.* Hujusmodi separationis exemplum etiam adnotavit *STALPART VAN DER WIEL. Centur. prior. observ. 4.*

1. *CARIES TOPICA*, quæ unam solummodo in osse locum occupat. Ut plurimum a prægressâ inflammatione periostei, topho, vel gummi in suppurationem abeunte, rarius ab ulcere cutaneo ad os rodente oritur.

Curatio exigit applicationem sublimati cum melle rosaceo & tinctura myrrhæ vel mastichis. *Interne* detur mercurius gummosus cum asa fœtida, decocto sarsaparillæ & mezeræi.

2. *CARIES UNIVERSALIS* est caries quæ totam fere superficiem in uno vel pluribus ossibus occupat. *) *Noscitur* quod pluribus locis partes molles os cariosum tegentes exulcerentur.

*) *Cel. KNOLE* in *Diss. de ossium carie venerea* quatuor crania in plurimis locis cranii & faciei cariosa describit. p. 18. Totam compagem ossium, pelvim constituentium, in sceletto pueri, tam foraminulentam, quam ullum unquam esse potest lignum cariosum putridumve, idque ex lue venerea hereditaria, vidit *HOFFMANNUS*. Vide *OLITZSCH Diss. de spina ventosa. Lips. 1672. §. IV.* *Cel. CHESelden* in sua *Osteographia or, the Anatomy of the bones Lond. 1733. Tab. XLII. Fig. I.* sceletum feminæ venereæ describit, cujus vix ullum os fuit sanum. Habuit *NUCKIUS* sceleton, vid. *HEYNE Tentamen de præcipuis ossium morbis §. 29.* lasciva ex venere

Curatio eadem est tentanda ac in priori specie, rarius autem in universali carie succedit, hæc enim ut plurimum tabe necat.

SPINA VENTOSA VENEREA.

Est ossis corruptio in meditullio ossis incipiens & extrorsum pergens.

Est morbus frequens infantum a parentibus venereis genitorum. Spina ventosa adultorum fere semper venerea est.

Ossa minora manus pedisve ac ossium longorum extrema afficere amat.

1. *SPINA VENTOSA INCIPIENS*, noscitur dolore profundo, osteocopo, diu durante, demum rubente & tumente cute externa cariosum locum tegente.

Curatio exigit interne usum mercurii gummosi. *Externe* unguentum mercuriale applicetur.

2. *SPINA VENTOSA APERTA*, pars affecta demum rubentem ac spongiosum tumorem pluribus foraminibus se exulcerantem contrahit.

ita cariosum & infinitis foraminulis pertusum, ut vix ac ne vix quidem cohæserit; propterea brevi hac inscriptione ab eo exornatum: *Amor intus inhaeret medullis.*

Curatio. Detur interne mercurius gummosus vel aquila alba cum asa fœtida ac decocto corticis peruviani, mezeræi, cicutæ & sarsaparillæ. *Externe* applicetur ulceri essentia mastichina cum sublimato corrosivo ac melle rosaceo; dein tumor tegatur unguento neapolitano. Hac methodo ego plures ægros sanavi.

MOLLITIES VENEREA OSSIUM.

Est ossis flexilitas a viru venereo.

1. *MOLLITIES TOPICA*, quandoque unus alterve locus in osse ut in tophis videre est ceræ adinstar emollitur.

Curatio ut in topho instituitur.

2. *MOLLITIES UNIVERSALIS*, quæ plura vel omnia ossa simul aggreditur. *Signa* mollitiei universalis sunt; statura corporis prægresso dolore osteocopo decrescit; æger stare nequit; urinæ sunt calcareæ, turbidæ; ossa curvantur; curvata facile extendi possunt, at facile franguntur.

Est morbus *incurabilis*. Nec inunctio mercurialis, nec succi antiscorbutici, nec malti infusum nec rubia tinctorum profuit.

FRAGILITAS VENEREA OSSIUM.

Est ossis dispositio , qua a levissima causa frangitur.

Hoc vitium etiam vel *topicum* vel *universale* est.

1. *FRAGILITAS A MOLLITIE OSSIS.*

Noscitur ex spontanea vel facili curvatura ossis.

Fractura ossis emolliti est *incurabilis* *)

2. *FRACTURA AB ARIDITATE VENEREA OSSIS.* Noscitur fractura ossis ex levi causa , absente flexilitate ossis. *Curatio* talis fracturæ etiam non est possibilis. **)

3. *FRACTURA A CARIE VENEREA OSSIS.* Hæc enim ossis substantiam internam depascens fracturam ossis in loco carioso facile admittit. ***)

Fractura talis *curari* nequit , nisi locus ossis cariosi prius exfolietur.

*) Historiam ossium a viru venereo emollitorum & simul fractorum recensetur. In *medizinischen Bemerkungen einer Gesellschaft von Aerzten in London*. VI. Band. 216. S.

**) Ill. VAN SWIETEN *Comment.* T. 1. p. 567.

***) *Adversat. medic. pract.* vol. III. pars IV. p. 580. Cel. REICHEL de carie venerea ossis femoris sponte fracti , observationem communicat.

MORBI VENEREI ARTICULATIONUM.

G A N G L I A V E N E R E A.

SUNT tumores cysticis similes, qui hinc inde circa articulationes in venereis oriuntur.

Tumores cystici non venerei frigida sunt indolis ad inflammationes & suppurationes minime proni. Tumores autem cysticos venereos subitus ac fugax æstus, rubor, dolorque intermittens committatur. Frequenter etiam observatur plures talium tumorum simul apparere.

A gummatibus ossibus differunt ganglia sua mobilitate. Quandoque a lue universali quandoque a latente ut hordeola palpebrarum oriuntur.

Curatio exigit interne mercurium gummosum, decoctum lignorum aut sarsaparilla cum cortice mezeræi. *Externe* solutio sublimati & unguentum mercuriale applicetur. *)

*) Homo 35 annorum, qui sinistri testiculi indolentem intumescantiam jam ultra annum a suppressa gonorrhæa ortum habuit, sæpius hordeoleis palpebrarum & tribus tumoribus gangliiformibus in externo

ANCHYLOSIS VENEREA.

Est articulationis immobilitas a viru venereo orta.

Species sunt

1. *ANCHYLOSIS AB HYPEROSTOSI.*

Noscitur tactu ipsius ossis extremi tumidi.
V. Hyperostosis.

2. *ANCHYLOSIS A SYNOVIA INSPISSATA,* Tumor articulationis magis globosus est, nec præcessit tumor inflammatorius, dolens articulationis.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi & decoctum lignorum, vel mezeræi
Externe solutio sublimati instar fomenti applicetur, aut unguentum mercuriale cum gummi ammoniaco.

3. *ANCHYLOSIS A PHLEGGOSI LIGAMENTORUM.* Tumor in suo exordio est dolentissimus, de nocte aliquantum rubens.

Curatio exigit in stadio inflammatorio mercurium gummosum cum emulsione nitrosa & purgante antiphlogistico. *Externe* mel

genu latere cruris sinistri prehenditur, simile ganglium in dextri genu latere interno at valde dolente & rubente vexatur; dato mercurio gummoso nova jam ultra annum suppressa gonorrhæa rediit, evanescitque tumor testiculi, ac ganglia intra 6 septimanas integre mox dicta methodo curabantur.

mandragoræ cum unguento neapolitano applicetur. Quandoque applicata solutio aquosa sublimati profuit.

MORBI VENEREI SEXUS
FEMINEI.

MORBI PARTIUM GENITALIUM.

LEUCORRHÆA VENEREA

S E U

FLUOR ALBUS VENEREUS.

EST muci puriformis stillicidium ex vagina muliebri a viru venereo ortum.

Contrahitur ut plurimum a coitu cum viro gonorrhæa venerea affecto, rarius per lactationem infantis veneri, aut ab hæreditate oritur.

SIGNA quibus leucorrhæa venerea a non venerea distinguitur sunt,

1. *Subitanea invasio* mali uno alterove die post coitum impurum. Benigna lente incipit.
2. *Ardor vaginæ* aut *dysuria*, quæ recentem gonorrhæam non raro comitatur. Benigna sine dolore est nisi inveterata sit.
3. *Pustulæ prurientes* aut *ulcuscula aphthosa in sinu muliebri*, quæ leucorrhæam

veneream etiam non diu durantem comitatur; nam aphthæ leucorrhæam benignam valde jam inveteratam solummodo secomites jungunt.

4. *Humor puriformis*, flavo-viridescens e vagina manans, qui in benigna vel mucosa vel lactiformis solummodo est.
5. *Infectio viri sani* cum gonorrhæa venerea, quod certissimum est signum.

Species varietatum sunt leucorrhæa *simplex*, *complicata*, *inveterata*.

1. *LEUCORRHÆA SIMPLEX*, est illa quæ in glandulis muciparis inferiorem vaginæ ambitum obfidentibus sedem habet. *Noscitur* effluxu muci puriformis ex vaginæ cavo.

Hæc species ut plurimum sine dysuria atque cum levi vaginæ ardore atque pruritu finis muriebris incipit, diu durat, demum effluens humor mere mucosus evadit & pedetentim at lente cessat.

Ob humiditatem vaginæ leucorrhæa in feminis difficilior curatur & diutius durat, quam gonorrhæa in viris.

Curatio exigit.

1. *pulverem eccoproticum*.
2. *Decoctum bardanæ*, quod primis septimanis datur; dein

3. *pulverem eccoproticum* cum aliquot guttis balsami copaivæ ac

4. *Injectionem* ex solutione sublimati corrosivi, quater de die repetendam.

2. *LEUCORRHÆA COMPLICATA*; quæ cum inflammatione *urethræ* vel ejus *orificii* vel cum inflammatione *glandulæ fantorianæ* complicatur. *Noscitur* visu ruboris loci inflammati, exitu humoris puriformis ex *urethræ ostio*, aut tuberculo inflammatorio *glandulæ fantorianæ*, quæ ad latus *sphincteris vaginæ* locatur, ac ex dysuria vehementi sub & post exitum *urinæ*. Simul sensatio corporis e finu elabentis percipitur.

Curatio ab initio fit antiphlogistica cum mercurio gummoso juncta, ut in periodo gonorrhææ inflammatoria. Evanida hac periodo adhibeatur medela gonorrhææ purulescentis & continentur injectiones mercuriales.

Leucorrhæa cum ulcusculis, pustulis prurientibus, condylomatibus aut aliis morbis *complicata* tractetur ut hi morbi peculiariter exigunt.

3. *LEUCORRHÆA INVETERATA* seu *HABITUALIS*, quæ jam multos menses aut ultra annum durat. *Causa* hujus speciei vel *atonia* lacunarum muciparum *vaginæ* vel *ulcus* in utero aut *vaginæ* ambitu est.

α. *Leucor-*

- α) *leucorrhæa habitualis mucosa* stillicidio muci tenuis non purulenti & absentia doloris topici in utero vel vagina noscitur.

Curatio exigit medicamenta roborantia interna ut vinum roborans ex cortice peruviano, Winterano, foliis gratiolæ, uvæ ursinæ & marte.

Externe convenit injectio aquæ vitriolatæ, aquæ frigidæ, balneum aquæ frigidæ.

- β) *Leucorrhæa habitualis ulcerosa*, noscitur tabo purulento aut sanioso exstillante, dolore topico, exploratione digitali. Leucorrhæa ab uteri exulceratione adstringentibus suppressa abit in tympanitidem uteri.

V. *Physometra*.

Curatio leucorrhææ ulcerosæ exigit sanationem ulceris in uteri vel vaginæ cavo latentis; hinc vide *ulcus vaginæ* & *ulcus uteri*.

PHLOGOSIS VENEREA GENITALIUM.

Est inflammatio venerea in sinu muliebri vel in vagina uteri.

Hæc inflammatio quandoque *cum* quandoque *sine* leucorrhæa est.

1. PHLOGOSIS SINUS MULIEBRIS.

Est intumescencia labiorum vulvæ ac orificii vaginæ. *Noscitur* visu, vulvæ ardore ac dysuria sub urinæ exitu.

J.H.

Curatio exigit purgationem eccoproticam, venæsectionem, si inflammatio ingens, emulsionem refrigerantem cum mercurio gummoso. *Externe* lac mercuriale vel solutio aquosa sublimati corrosivi forma fomenti applicetur.

Quandoque unum vel utrumque labium in suppurationem abit & pluribus aperturis pus erudat, tunc unguentum mercuriale cum emplastro diachilon mistum applicetur.

2. *PHLOGOSIS GLANDULÆ SANTORIANÆ*. Noscitur ex tuberculo inflammatorio ad latus orificiî vaginæ, ingenti pruritu & ardore vulvæ.

Curatio est ut in priori specie.

3. *PHLOGOSIS VAGINÆ MULIEBRIS* est ardor in ipsa vagina, quandoque pluribus mensibus durans, raro sine ulcere, multoties sine leucorrhæa est.

Curatio est ut in ulcere vaginæ.

INDURATIO VENEREA GENITALIUM.

Est induratio venerca vulvæ vel vaginæ muliebris. Ut plurimum a prægressa phlogosi & validis applicatis injectionibus adstringentibus oritur.

1. *INDURATIO SINUS MULIEBRIS*.

Est labiorum integrorum induratio, quan-

doque simul vaginæ orificium a tali scirrhositate admodum arctatum invenitur.

2. *INDURATIO TUBERCULOSA.* Tuberculum unum vel plura in sinu vel labiis vulvæ tanguntur. Quandoque etiam vagina talibus sed minoribus tuberculis plena est.

Hæc tubercula inveterata quandoque in pessima ulcera cancrofa degenerant.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi cum extracto cicutæ & gratiolæ. *Externe* fomentum ex foliis cicutæ cum sublimato, ac de nocte linimentum mercuriale applicetur.

ULCERA VENEREA VULVÆ.

Sunt ulcera venerea in sinu muliebri, quæ gallis *chanchres* dicuntur.

1. *ULCERA APHTHOSA.* Incipiunt a pustulis prurientibus vel a vesiculis crySTALLINIS, quæ in superficialia ulcuscula grysea vel albicantia abeunt.

Facile curantur elutione vulvæ cum solutione sublimati.

2. *ULCERA SERPENTIA.* Incipiunt a macula lata rubra vel a tuberculo inflammatorio nympharum, aut glandulæ santorianæ; valde dolent; ac perpetuo in latitudinem serpunt, adeo ut nymphas, cli-

toridem & orificium vaginæ pedetentim erodant, si non brevi legitima medela adhibeatur.

Curatio exigit usum internum mercurii ac *externe* saturata solutio sublimati cum melle rosaceo vel essentia mastichina applicetur.

3. *ULCERA CANCRESCENTIA*. Nascuntur ex tuberculis scirrhis vulvæ, admodum dolent, valde serpunt, ac difficulter sanantur, quandoque in verum cancrum venereum vulvæ abeunt.

Curatio. Præter mercurium gummosum datur cicutæ magna dosis. Externe saturata solutio sublimati & aër fixus applicetur.

ULCERA VENEREA VAGINÆ.

Sunt ulcera venerea in cavo vaginæ muliebris.

1. *ULCERA SIMPLICIA*. Sunt ulcuscula superficialia, non multum serpentina, nec adeo dolentia, *Noscuntur* puris effluxo, dolore topico sub exploratione digitali.

Curatio interno usu mercurii gummosi, ac injectione sublimati corrosivi diluta peragitur.

2. *ULCERA SERPENTIA*. Hæc ulcerum species est dolentissima, cum simul inflammatio omnem ulceris ambitum occupet,

ac vaginæ superficies hinc inde in fissuras diffiliat, quæ acerrimam saniem perpetuo plorant.

Curatio præter internum usum mercurii exigat simul cicutam; *externe* fiat injectio ex infuso saturato cicutæ cum majori dosi sublimati quam in priori specie.

3. *ULCERA LATENTIA*. Quandoque ulcera in superiori vaginæ parte resident, valde parum dolent, ac valde parum saniei eruant. Talia ulcera nullum notabile symptomata, quo sui præsentiam redderent signum, producant. Nec enim fluor albus, nec dolor aut molestia in reddenda urina observatur. Leves enim vaginæ dolores, quos sub coitu aut exploratione digitali in loco ulceroso percipiunt, longe aliis & innocentibus causis adscribunt.

Hinc femina talis potest esse infecta, quæ post omnem visitationem ac inspectionem genitalium sana videtur, & quin ipsa se infectam esse sciat. Inde quandoque viri gonorrhæa vel ulcere glandis inficiuntur a femina, quæ sanissima apparet. *)

Curatio ut in priori specie est instituenda.

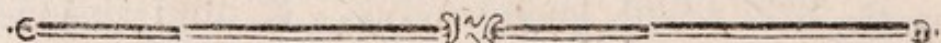
*) *Ill. L. B. DE STÖRCK præcepta med. pract. T. II. p. 135.*

4. *ULCERA URINARIA.* Sunt ulcera ex vagina in urethram vel in vesicam penetrantia. Si in urethram solam penetrant, tunc urina solummodo sub emissionem in vaginam penetrat, si vero ulcus ipsum collium vel cavum vesicæ perforet, tunc urina continuo in vaginam stillat.

Curatio est in priori casu facilior, in altero difficillima. Candelula cava balsamo mercuriali illita, urethræ vel vesicæ cavo imittenda. In vaginam injectio mercurialis facienda.

5. *ULCERA STERCOREA.* Sunt ulcera, quæ ex vagina in intestinum rectum adeo penetrant, ut fæces alvinæ saltem liquidiores per vaginam exeant.

Curatio difficillima. Tentetur injectio mercurialis in vaginam, & immissio tubuli latioris ex candelula formati, ut exitus fæcis in intestinum prohibeatur, sic sanatio ulceris facilitatur.

MORBI VENEREI UTERI.

MENOSTASIA VENEREA.

Est catameniorum emanatio a viru venereo.

1. *MENOSTASIA A LEUCORRHÆA.* Per multas vidi feminas fluore albo venereo

laborantes , quæ ultra annum jam catameniiis carebant. Omnibus his mercurius gummosus per mensem datus catameniorum fluxum felicissime restituit.

2. *MENOSTASIA A LUE UNIVERSALI.*

Quandoque sine leucorrhææ presentia menstrua deficiunt , cum virus venereum sanguinem inviscat , aut uteri obstructionem pariat.

Curatio exigit mercurium gummosum.

EXULCERATIO VENEREA UTERI.

Est exulceratio in interna uteri superficie vel in ejus orificio.

Sequitur ut plurimum leucorrhææ inveteratæ suppressionem.

1. *EXULCERATIO CAVITATIS UTERINÆ.* Signa , totam fere uteri superficiem esse miasmate venereo exulceratam , sunt ardor in regione uteri , fluor albus saniosus , dysuria atque tenesmus vesicæ urinariæ , emaciatio totius corporis , febris hectica.

Curatio ut plurimum incassum vel difficilissima est. Exigit autem internum usum mercurii gummosi cum decocto saturato sarsaparillæ ac lacte.

Externe injectiones ex cicuta & sublimato non in solam vaginæ sed in ipsius uteri cavum ope instrumenti apti fiant.

2. *EXULCERATIO ORIFICII UTERINI.*

Symptomata sunt eadem at mitiora, digito explorari potest orificium lacerum ulcerosum.

Curatio est tentanda eadem.

PHYSOMETRA VENEREA

S E U

TYMPANITES UTERI VENEREA.

Est uteri intumescencia ab aëre & humore sanioso uteri cavum distendente.

Sequitur ut plurimum uteri chronicam exulcerationem.

1. *PHYSOMETRA AB ORIFICIO UTERINO CONCRETO.* Prægressis uteri exulcerati signis oritur in sede uteri tumor hypogastrii, constans, rotundus, elasticus, levis; nullus e vagina crepitus aut subitaneus humoris saniosi effluxus observatur.

Curatio ob orificium uteri concretum non expectanda.

2. *PHYSOMETRA AB ORIFICIO UTERINO OBDURATO.* Prægressis uteri exulcerati signis subito intumescit uterus, ut in priori specie, at quandoque simul

subito humor saniosus & acris cum crepitu vaginali seu aëris fœtidi explosione ex vaginæ cavo erumpentis quam aliqualis uteri tumidi confidentia sequitur, percipi solet. *)

-
- *) III. L. B. DE STÖRCK tympanitidem uteri binis in feminis observavit. *V. annus medicus secundus*, p. 204. Ambæ hæ feminæ a pluribus annis pessimo fluore albo venereo laborarunt, & materies effluens fuit penitus ichorosa, putridissima & adeo acris, ut totam vaginam & pudendorum labia corroderit. Urina semper erat stranguriosa; Multis tandem medicamentis effectum est, ut in una harum feminarum fluor albus cessaverit & ulcera vaginæ & vulvæ coierint; in altera vero fluor reddebatur minus frequens & minus molestus. Ambæ tamen hæ feminæ continuum ardorem & dolorem rodentem in hypogastrio quandoque magnas anxietates, tenesmos uterinos, & dolores tendentes versus inquina & uteri vaginam adverterunt; hos tenesmos ac leve animi deliquium excipiebat & dein plures fœtidissimi flatus magno cum strepitu & summa cum violentia per anteriora ex utero explodebantur, & mox sequebantur materies saniosa, flocculenta, ignis instar urens, corrodens. Brevi autem hæc materies iterum cessavit fluere. Post unum, binos, vel ternos dies eadem denuo symptomata redierunt, erumpere flatus & materies pessime fatens vi quasi propulsa est. Dum hæc per plures septimas observata sunt tunc cepit tumor in hypogastrio comparere, qui valde durus, valde elasticus & subrotundus fuit;

Curatio difficillima & incerta. Interim datur interne mercurius gummosus cum decocto saturato sarsaparillæ. *Externe* tubulo argenteo orificium uterinum servetur apertum, ut humor acris ex cavo effluere ac injectiones mercuriales in uteri cavum fieri possint.

hic autem tumor post quemlibet flatum & materie per anteriora explosionem minor videbatur, & mollior. Moles hujus tumoris sensim aucta est. Verum quo major fiebat tumor, eo minus frequens fuit flatuum explosio; imo sensim hæc penitus cessavit, & tunc tumor longe citius & manifestius increvit. Ambæ hæ ægræ continua febricula affectæ erant, circa vespertas autem habuerunt magnas & frequentes horripilationes, & secutus est ingens calor cum siti non exstinguenda. Inde somnus inquietus, delirium & tendinum subsultus sequebantur; Tandem post diuturnam corporis extenuationem anima efflabatur. Symptomata in binis his ægris erant prorsus similia. Alvus erat toto morbi tempore libera, urina vero fuit semper tenesmoidea, stranguriosa, fœtida.

In prima femina, cujus fluor ex usu medicamentorum penitus cessavit, sectione anatomica inventus est uterus durus, elasticus, & magnitudine caput viri adæquans. Cum chirurgus scalpello in cavum penetravit, aer summa cum violentia prorupit, & vehementissime fœtebat. Ulteriori sectione reperiebatur in uteri cavo materies saniosa, fœtidissima.

MORBI VENEREI MAM- MARUM.

INFLAMMATIO VENEREA MAMMARUM.

EST tumor inflammatorius in mamma a viru
venereo ortus.

- I. INFLAMMATIO PAPILLÆ.** Hæc ut
plurimum a lactatione infantis veneriei ori-
tur. Cutis circa papillam intumescens,
papillam occultat.
-

Uteri autem substantia erat tenuis, membranacea,
lamellæ internæ erant omnes exulceratæ & spha-
celo corruptæ. Os uteri fuit penitus induratum,
concretum, ea autem parte, qua cavum spectabat,
corrosum. In vagina deprehensæ sunt variæ ex-
crescientiæ fungosæ & innumeræ cicatrices.

In altero cadavere inventus est uterus inflatus, elasticus,
mole autem multo minor, quam in cadavere prio-
ri; cæteroquin in ejus cavo fuit similis materies
saniosa, & copiosissimus aer valde fœtens. Cavum
uteri erat quoque penitus exulceratum, corrosum,
fæda quoque ulcera in vagina reperta sunt. Os
uteri hoc in cadavere non erat concretum, verum
obstruebatur sanguine grumoso, polyposo; præterea
sanie valde erat exesum. Vagina tota & vulvæ
labia erant undequaque exulcerata.

2. *INFLAMMATIO GLANDULARIS.* Oritur tuberculum profundum, calidum, durum, quod buboni inguinali simile est. Difficulter resolvitur ac difficulter in suppurationem abit. Quandoque glandulam subaxillarem induratum simul comitem habet.

Curatio exigit internum usum mercurii. Externe ope aquæ vegetomineralis sublimati solutione mixta vel fomentum vel addita mica panis albi cataplasma fiat resolvens. Si resolutio non succedat, procuretur suppuration, & tractetur ut bubo inguinalis.

ULCUS VENEREUM MAMMÆ.

Est ulcus in mamma a viru venereo ortum.

1. *ULCUS* seu *CHANCRE PAPILLÆ.* Ut plurimum a lactatione infantis venerei, vel lactis exsuctione a suætrice venerea oritur. Solam papillam vel discum ejus simul occupat.

2. *ULCUS CUTANEUM.* Hoc cutem ac pinguedinem ipsius mammæ late erodit. Oritur cum prægressa lata macula venerea a lue universali vel latente.

Curatio præter usum internum mercurii gummosi externe balsamum mercurialem aut solutionem sublimati exigit.

CARCINOMA VENEREUM MAMMÆ.

Est tumor durus, lancinans, ac decolor in mamma a viru venereo ortus.

1. *CARCINOMA SCIRRHOsum*. Est tumor subdurus, lancinans, decolor, clausus vel exulceratus.

Distinguitur carcinoma venereum a cancro vero

1. Quod cancer verus ut plurimum, trade, venereus cito increseat.
2. *Durities* est in cancro vero lapidea quasi, in venereo elastica ut in phlegmonoideo tumore, & non profunda est.
3. *Pus* in venereo flavo-viridescens in vero cancro saniosum, brunum.
4. Verus cancer a mercurio exasperatur, venereus curatur.

Curatio exigit internum usum mercurii gummosi, cum cicuta gratiola & sarsaparillæ decocto. *Externe* emplastrum mercuriale & solutio sublimati corrosivi applicetur. Si curatio non succedit, fiat extirpatio mammæ. *)

*) Vidit III. SAUVAGES *Nosol. meth.* T. II. p. 549. in muliere venerea tumorem exulceratum, infantili capite maiorem, usu mercurii ad pugni magnitudinem cito rediisse, verum non omnino sanari po-

2. *CARCINOMA FUNGOSUM*. Est tumor fungosus, lancinas a viru venereo ortus.

Curatio exigit mercurium gummosum cum saturato decocto sarsaparillæ; aut his nil proficientibus fiat excisio tumoris. *)

3. *CARCINOMA GANGRÆNOSUM* seu *NOMA VENEREUM*. Est ulcus gangrænosum venereæ indolis. *Noscitur* ortu tuberculi rubroflavi quod intra paucum tempus in ulcus valde profundum, gangrænosum, margine rubroflavo circumdatum valde fœtens & dolens abit.

Curatio exigit ut interne mercurius gummosus cum cortice detur. *Externe* solutio

tuit hoc carcinoma, hinc reliquus tumor exscindi debuit. Vidit in mamma puellæ, dudum siphiliticæ duos tumores, qui ovi gallinacei magnitudinem habebant, cum dolore lancinante & glandulis duris tuberosis ad axillam extensis, post tres menses adhibito spiritu antivenereo evanuisse simul cum ulceribus faucium. Credidit *Cel. BIERCHEN* in *libello de cancro* serophulosas indurationes omnes esse a venereo viru degenerato, hinc carcinoma serophulosum & venereum idem esse atque mercurio sanari, quem aliud carcinoma non fert.

*) ADOLPH. FRIDRICH VOGEL *Chirurgische Wahrnehmungen* I. *Sammlung*. S. 26. Excreſcentia fungosa papillæ maminalis sarsaparillæ decocto contabescebat.

sublimati corrosivi spirituosa ope lintei car-
pti applicata profuit. *)

MORBI VENEREI INTERNI.

FEBRES VENEREÆ.

VENEREÆ SIMPLEX.

Est febris continua acuta a viru venereo orta.
Quandoque mox post coitum impurum sine geni-
taliū infectione ; quandoque a buboni-
bus evanescentibus, aut a gonorrhœa sup-
pressa incipit.

*) *Celeber.* BIERCHEN sola externa spiritus mercurialis saturati applicatione, quem ex 4. granis mercurii sublimati corrosivi & una spiritus vini uncia composuit, plura talia carcinomata sanavit. Opinatur illam cancri gangranosi speciem, quæ *noma* vocatur & quæ buccas infantum adeo cito destruit etiam veneræ indolis esse cum etiam spiritu mercuriali sanari possit. V. *Abhandlung von den Kennzeichen der Krebschaden* p. 84. 82. & 120. Nomæ tales cancroræ in scroto & labiis vulvæ observatæ remedio eodem curabantur.

Nonnunquam 20 aut 30 pluresque dies durat, quandoque vero paucos post dies jam iterum definit. *)

Iudicatur hæc febris quadruplici modo

1. per *sudorem* copiosum ac fœtentem.
2. — *urinam* turbidam, copiosam, fœtentem & ardentem.
3. — *gonorrhæam* aut *Leucorrhæam* redeuntem.
4. — *metastasin* veneream ad *cutim*, unde miliaria, maculæ coloris cuprei aliique morbi cutanei; ad *viscera* inde variorum viscerum dolor ardens, chronicus; ad partes *musculares* inde arthritidis & cephalæa febrem veneream sequuntur.

Curatio hujus febris exigit.

1. *Venæsectionem*, si febris vehemens aut plethora observetur.
2. *Purgans antiphlogisticum*
3. *Emulsionem refrigerantem*
4. Decoctum saturatum *sarsaparillæ* & *dulcamaræ*
5. *Pillulas ex mercurio gummoso*.

*) III. L. B. de STÖRCK præcepta medico-practica T. II. p. 131. & ejus annus medicus secundus p. 221.

VENEREA INFLAMMATORIA.

Est febris continua acuta, quæ inflammationes venereas comitatur.

Observatur in gonorrhææ stadio inflammatorio in inflammatione testiculorum, præputii, glandulæ prostaticæ, glandularum inquinalium, in ophthalmia gonorrhoeica & in inflammatione faucium.

Cum inflammatione incipit ac ea desinente definit, noctu semper observatur vehementior.

Curatio exigit *venæsectionem*, decoctum *sarsaparillæ* cum *nitro* ac *mercurio gummoso*.

VENEREA LENTA.

Est febricula chronica, quæ *tabem veneream* comitatur.

Oritur ab ulcere latente vel aperto, cujus pus in vasa absorbetur. Comitatur hinc ulcera uteri, pulmonum, medullæ ossium

Curatio exigit sanationem ulceris. v. *Phthisis venerea*.

VENEREA BILIOSA.

Est febris a saburra biliosa primarum virum, quæ venereos sæpe corripit.

Non proprius sed accessorius luis venereæ morbus est.

Noscitur lingua fordida, inappetentia, tempestate biliosa.

Curatio exigit emeto - catarsim, & dein antibiliosa ut palpam tamarindorum cum cremore tartari. *)

VENEREA INTERMITTENS.

Est febris quotidiana, tertiana, vel quartana, quæ a viru venereo oritur.

1. *INTERMITTENS VENEREA IDIOPATHICA*, quæ ab ipso viru venereo oritur. Hæc species cortice peruviano non fugatur, soli mercurio cedit. **)

2. *INTERMITTENS ACCESSORIA*, quæ a sua propria causa ortum habens venereos aggreditur.

Hæc species cortice peruviano cum mercurio combinato *curatur*. ***)

*) *Celeb. STOLL Rationis medendi part. II. p. 266 & sequent.* Sub usu mercurii quandoque saburram ventriculi vel nasci vel turgere vidi.

**) *Exempla febris quartanæ a lue venerea ortæ refert Cl. MONROO Essays d'Edimb. Vol. V. obs. 47.* frustra enim remedia adversus febrim præscribebantur, hæc enim potius venereum morbum graviores reddebant, præscripto autem mercurio dulci ad salivationem usque continuato post unicum adhuc paroxysmum & febris & symptomata venerea cessarunt. Similia exempla referunt BALLONIUS *oper. T. II. p. 97. & 117* nec non DEIDIER *de morb. venereis. obs. 4.*

***) Quando febris intermittens minime a viru venereo

SPASMI VENEREI.

TETANUS VENEREUS.

Est spastica contractio omnium muscutorum spinæ dorfi, maxillarum, & artuum.

1. *TETANUS A LUE UNIVERSALI* qui ex præsentibus luis venereæ signis noscitur.

Curatio exigit mercurium gummosum cum opio vel si ob maxillarum clausuram mercurius deglutiri non posset, applicentur enemata ex mercurio gummoso & opio; fiantque simul ad salivationem usque frictiones mercuriales.

2. *TETANUS A LUE LATENTE*, qui ex diu prægressis morbis venereis suspicari potest. *)

Curatio est eadem.

pendet, sed accessorius tantum labis venereæ morbus est, tunc remedium antifebrile & antivenerum combinari debet, ut eodem tempore uterque morbus tollatur. Ex hac combinatione ego aliquæ felicissimos effectus viderunt. Vid. *Cel. WERLHOF oper.* T. 1. p. 133. & *Cel. THEDEN Unterrichts für Wundaerzte.* p. 117.

*) *RIVERIUS Opera Medica universa, Lugd.* 1664. p. 130. obs. X. Amputato brachio & vulnere cicatrificato

EPILEPSIA VENEREA.

Est periodica totius corporis convulsio cum sensuum feriatiōe.

1. *EPILEPSIA AB EXOSTOSI INTERNA CRANII.* Suspiciari potest ex dolore fixo in quodam loco sub cranio.

Tentetur mercurius gummosus & decoctum mezeræi. Posset etiam pro remedio extremo trepanatio in loco dolente institui.

2. *EPILEPSIA A LUE LATENTE.* Est epilepsia infantum a parentibus, qui olim lue venerea laborarunt, natorum. *) *Tentetur* syrupus ex mercurio gummoso.

oriebatur tetanus, reireratur amputatio at incassum. Suspicebantur medentes ex mala sanata olim gonorrhæa virus syphiliticum in amputati sanguine latere, ideo adhibent litum mercurialem & ptyalifino excitato æger a convulsionibus immunis evasit. Interim cum mercurius tetanum, ex alia causa ortum, etiam curet, non adeo certum est, tetanum hunc a lue originem habuisse.

- *) *III.* ROSENSTEIN l. c. p. 650. & *Cel.* BLOCH l. c. 178. Puerum 6 annorum, qui jam a tribus fere annis epilepticis, incerto tempore recurrentibus, insultibus, tinea capitis, ac quatuor spinis ventosis, dorsum manuum ac pedum obsidentibus, laboravit, usu interno mercurii gummosi, aquilæ albæ ac asæ fœtidæ intra septem menses sine excitata salivatione curavi. Ulcera spinæ ventosæ solutione sublimati mellita & unguento neapolitano deligebantur. Omni altero die utebatur thermis budensibus.

ADINAMIÆ VENEREÆ.

LANGUOR VENEREUS.

EST lassitudo totius corporis a viru venereo.

1. *LANGUOR A LUE LATENTE.* Languor sex annorum diæta lactea & hydrargyrosi instituta sanatus fuit *)

2. *LANGUOR A FEBRE VENEREA.* Curatur secundum febris diversitatem. V. *Febres venereas.*

PARAPLEGIA VENEREA.

EST paralyfis extremitatum inferiorum a viru venereo.

1. *PARAPLEGIA A GONORRHÆA SUPPRESSA.* Curatio præter usum internum mercurii gummosi exigit, ut gonorrhæa inoculatione revocetur. **)

*) *III. SAUVAGES. l. c. T. I. p. 805. & Illustr. VAN SWIETEN Comment. T. v. p. 385.*

**) *III. SAUVAGES l. c. p. 799. Vidit virum 40 annorum a multis retro annis ulceribus pudendorum laborantem, qui repressa imprudenter gonorrhæa, imperfecta extremitatum paralyfi, adeo ut pedibus vix insistere potuerit, affectus fuit. Suasit Chirurgus semicupium ex aqua liquore saturni dealbata, inde paraplexia perfecta evasit. Tentata fuit*

2. *PARAPLEGIA A TOPHO* vel *ALIO VITIO CIRCA MEDULLAM SPINALEM*, ut a metastasi venerea ad specum vertebralem.

Curatio tentetur ut in topho venereo.

HEMIPLEGIA VENEREA.

Est paralyfis dextri vel finistri dimidii corporis, a vertice ad calcem, a viru venereo nata.

1. *HEMIPLEGIA A SUPPRESSA GONORRHÆA*, quæ eandem curam ac mox dicta paraplegia gonorrhoeica postulat.

2. *HEMIPLEGIA A VITIO CRANII* vel *CEREBRI*. Sic tophus internæ cranii tabulæ, aut topica cerebri induratio, suppuratio, aliudve vitium huic morbo ansam dedit. *)

Curatio difficillima, raro possibilis, mercurio & decocto mezeræi, & stipitum dulcamaræ tentanda.

frustra hydrargyrosis & sublimati corrosivi solutio per duos menses. Vidi ego hominem 53 annorum, tophis venereis laborantem, qui usu thermarum Badensium Austriæ hemiplegicus reddebatur, usu autem decocti stipitum dulcamaræ ac mercurii gummosi curabatur.

**) *Cel. LEVELING* *Disc. de carie cranii militis quondam venerei, postea epileptici, tandem apoplexia defuncti.*

DOLORES VENEREI.

CEPHALÆA VENEREA.

Est capitis dolor a viru venereo.

Vesperis ut plurimum increfcit , noctu acerrimus evadit ac fi offa cranii diffilirent, circa auroram remittit.

1. *CEPHALÆA A LUE UNIVERSALI.* In hac fpecie fimul dolores arthritici ac osteocopi in toto corpore adfunt, hicce dolor frontem ac cervicem maxime occupat.

Curatio exigit internum ufum mercurii gummosi ac decocta antifyphilitica.

2. *CEPHALÆA A TOPHO CRANII.* Nofcitur ex tumore & dolore topico feu fixo.

Curatio eadem ut in topho eft.

3. *CEPHALÆA A LUE LATENTE.* In hac fpecie reliqua fymptomata venerea defunt, at dolor noctu exacerbatus hujus fpeciei fufpicionem movet; hinc.

Curatio exigit mercurium. *)

*) *Cel. Bloch.* l. c. 178. Eximiam hujus fpeciei obfervationem habet.

A G R Y P N I A V E N E R E A.

Est somni defectus a viru vel dolore venereo ortum habens.

- 1) *AGRYPNIA A DOLORE.* Dolorum venereorum indoles est, ut a nocte & lecti calore augeantur. Hi dolores vesperi ingruunt, media nocte intolerabiles evadunt, ac circa auroram remittunt.

Hinc venerei sæpe præ dolorum acerbitate lecto surgunt, frigido cubiculi pavimento incumbunt ac oriente aurora primum dormire incipiunt. *)

2. *AGRYPNIA SINE DOLORE.* Venerei quandoque sine omni vel gravi saltem dolore dormire nequeunt. Infantes qui solis maculis venereis laborabant forsitan ob pruritum venereum media nocte clamasse vidi. *Curatio* exigit usum mercurii.

*) Plures morbi noctu exacerbantur, ut febriles, dolores scorbutici, at hi morbi suis signis caracteristicis facile a morbis venereis distinguuntur. V. III. TRIILLERI *exercitatio de vespertina morborum exacerbatione* in T. II. *Opusc. med.* Interim etiam certum est, dolores venereos quandoque noctu non exacerbari, ut aliquoties observavi. De febre pituitosa vernali idem observavit Celeberr. STOLL *Rat. med. pars II. p. 163.*

PLEURODINE VENEREA.

Est dolor thoracis a viru venereo.

1. *PLEURODINE A TOPHO COSTÆ* vel *STERNI*. Noscitur tumore topico & dolore fixo in costa vel sterno.

Curatur ut tophus.

2. *PLEURODINE A LUE LATENTE*, qui suspicatur ex acerbatione nocturna & mercurio cedit.

3. *PLEURODINE AB INDURATIONE GLANDULÆ THYMI*. Noscitur dolore obtuso & fixo sub sterno. *V. Dispnoea.*

COLICA VENEREA.

Est dolor in intestinis vel abdomine, a viru venereo excitatus.

Hicce dolor quandoque *expansus*, ut plurimum autem *fixus* ac chronicus est.

1. *COLICA A GONORRHÆA SUPPRESSA* vel *BUBONE RESOLUTO*. Hicce dolor colicus ut plurimum indolis inflammatoriæ est, hinc

Curatio exigit venæsectionem, antiphlogistica, decoctum sarsaparillæ ac mercurium gummosum. *)

*) *Ill. L. B. de STÖRCK. Annus med. secund. p. 225.*

2. *COLICA A LUE LATENTE*. Quando post impurum coitum non affectis genitalibus colica chronica, noctu exacerbata oritur, tunc suspicio hujus speciei adest. *)

Curatio exigit mercurium gummosum cum saturato decocto sarsaparillæ.

ARTHRITIS VENEREA.

Est artuum vehemens dolor, noctu maxime urgens, a viru venereo ortus.

Arthritis venerea potius medietatem, minus ut aliæ arthritidis species articulos ipsos vexat.

1. *ARTHRITIS A LUE UNIVERSALI*, quæ præsentibus aliis symptomatibus venereis ingruit, facile noscitur & si non valde inveterata est, facile mercurio gummoso *curatur*. **)

2. *ARTHRITIS A LUE LATENTE*. Quæ diu resolutis bubonibus, ulcusculisve glandis exsiccatis sequi solet.

Curatio est eadem.

*) *Cel. SIEMERLING Diss. de colica ejusque speciebus. Göttingæ 1778. p. 33. & Clar. BERGER Super chirurgiæ genuina indole allocutio. Hamburgi.*

**) *Cel. HERZOG diss. de morbo articulari, speciatim venereo. Helmst. 1768. inveteratum malum mercurio gummoso curatum.*

RHEUMATISMUS VENEREUS.

Est musculi unius vel plurium dolor a viru venereo.

Rheumatismus venereus ut plurimum topicus est ac noctu exasperatur.

Curatio mercurium gummosum cum decocto lignorum & farsaparillæ ac balnea tepida exigit.

ISCHIAS VENEREA.

Est dolor in regione ischiatica a viru venereo.

1. *ISCHIAS AB UBONE RESOLUTO*. Bis vidi a bubone evanescente dolorem circa articulum femoris & claudicationem supervenisse.

Curatio exigit mercurium gummosum, antimonium, farsaparillam. *)

*) Duos vidi militum præfectos, quorum quilibet a bubone sine mercurialibus resoluta claudicabat & levi dolore ischiatico laborabat. Unum, qui a tribus mensibus ægrotabat, intra mensem fere mercurio gummoso & purgantibus integre sanavi. Alter, qui jam ultra 18 menses majori dolore ischiatico affectus erat, febre biliosa prehenditur, quæ metastasim ad locum affectum causavit, quam articulationis suppuratio, caries & mors sequebatur. Feminam denique vidi quæ a bubone resoluta jam ultra duos annos claudicabat, cæterum

2. *ISCHIAS A LUE LATENTE*. Ex anamnesi & exacerbatione nocturna hæc species est ab aliis mali ischiatici speciebus noscenda.

Curatio est ut in priori specie instituenda. *)

DOLOR OSTEOCOPUS VENEREUS.

Est dolor in ipsis ossibus a viru venereo excitatus.

1. *DOLOR OSTEOCOPUS A LUE UNIVERSALI*. Hic dolor est acerrimus, quasi ossifragus, ac si ossa dissilirent, frontem, cervicem, scapulas, brachia & femora, potissimum vero tibias occupat, adeo ut miseri ægrotantes mollissimis quamvis strata-

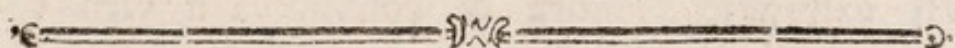
bene se habuit, ac sine omni dolore fuit. An hæc claudicatio a sola fibrarum muscularium contractilitate remanente?

*) *Cel. BAGLIVIVS* dicit; *libro* 2. §. 2. p. 206 virum gravi ischiade laborantem nuperrime curabamus, iritisque optimis præfidiis desperabamus de salute recuperanda, cum vero par transennam nobis ægrotus subindicasset, se viginti abhinc annis, bubonibus gallicis male affectum fuisse, statim suspicionem dedit, ischiadem a fomite gallico pendere; quapropter præscriptis decocto sarsaparillæ, antimonio crudo, cortice nucum &c. paucis diebus interjectis, a gravi ischiade convaleuit non sine adstantium stupore.

gulis tecti ignito tamen in furno ustulari sibi videantur. Nox ac lecti calor hos dolores auget, circa auroram remittunt. *Curatio* exigit mercurium gummosum ac decocta antivenerea.

2. *DOLOR OSTEOCOPUS FIXUS*. Hic vel a toptho aut carie aut osse mollito habet originem.

Noscitur horum morborum præsentia ac eorum ablatione curatur. *V. Tophus & Caries.*

ANHELATIONES VENEREÆ.

DYSPNOEA VENEREA.

Est chronica respirandi difficultas a viru venereo.

1. *DYSPNŒA A LUE LATENTE*. Rarissime dyspnœa symptoma luis universalis sæpius vero morbus venereus larvatus est. Quandoque hoc virus exostoses costarum procreat, aut Lympham pulmonalem inspissando indurationes & vomicas pulmonum producit.

Curatio exigit usum mercurii gummosi cum decoctis antivenereis solventibus.

2. *DYSPNŒA A VITIO TRACHEÆ.* Hic morbus a trachea viru venereo erosa visus & exciso annulo cartilagineo curatus legitur. *)

2. *DYSPNŒA A GLANDULA THYMOTUMIDA.* In multis cadaveribus syphiliticorum, qui dum viverent, dyspnœa laborabant, thymus infactus, tumescens & putridus inveniebatur. **)

T U S S I S V E N E R E A.

Est exspiratio sonora & convulsiva a viru venereo.

1. *TUSSIS A GONORRHÆA SUPPRESSA.* Materia gonorrhœica ad laryngem deposita hanc tussim excitat.

Curatio exigit mercurium gummosum & revocationem gonorrhœæ.

2) *TUSSIS A LUE UNIVERSALI.* Noscitur symptomatum venereorum præsentia Quandoque hæc tussis *cruenta* est.

Curatio exigit mercurium gummosum cum decocto sarsaparillæ. Solutio spirituosæ

*) *Memoires de l'Acad. de chirurgie a Paris* Tom. 1. p. 348.

**) *Cel. LIEUTAUD historia anatomico-medica.* T. II. p. 91. & 92.

sublimati corrosivi in morbis venereis pe-
ctus afficientibus est valde nocua.

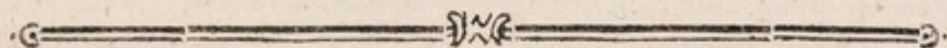
RAUCITAS VENEREA.

Est vox aspera & obscura a viru venereo laryn-
gem afficiente.

1. *RAUCITAS AB EXULCERATIONE LARYNGIS*, ut cadavera quandoque monstrabant.

Curatio exigit usum internum mercurii gum-
mosi cum decocto sarsaparillæ.

2. *RAUCITAS A LUE LATENTE*. Ho-
minem diu scabie venerea, raucitate & tussi
laborantem mercurio gummoso & cibis
glaciatis a raucitate curatum vidi.

PROFLUVIA VENEREA.

PTYALISMUS VENEREUS.

EST salivæ vel muci frequens excreatus e fau-
cibus.

1. *PTYALISMUS AB ULCERIBUS FAU-
CIUM*. Hæc irritando nervos glandula-
rum mucosarum & salivalium ptyalismum
etiam sine dato mercurio causant.

Curatio exigit sanationem ulcerum. *V. Angina ulcerosa.*

TENESMUS VENEREUS.

Est assidua alvum egerendi cupiditas cum pauca ejectione mucosa.

1. *TENESMUS GONORRHOICUS*, qui ab inflammatione glandulæ prostaticæ oritur. De *curatione* vide inflammationem glandulæ prostaticæ.

PROCTORRHÆA VENEREA.

Est muci puriformis vel puris effluxus ex ano.

1. *PROCTORRHÆA AB ULCERE INTESTINI RECTI*, quod sæpe suppurationem glandulæ prostaticæ sequitur.

Curatio exigit injectionem solutionis sublimati.

2. *PROCTORRHÆA NON ULCEROSA*. Vidi juvenem condylomatibus ani laborantem, cui simul ex intestino recto mucus puriformis exstillabat. *Curabatur* eadem injectione.

PYURIA VENEREA.

Est mictus urinæ purulentæ a viru venereo ortum habens.

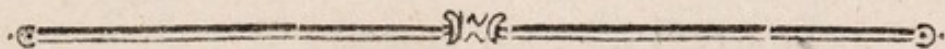
1. *PYURIA*

1. *PYURIA AB ULCERE VESICÆ*. Quando ulcus venereum vesicæ urinariæ cavum afficit, tunc hæc pyuria observatur.

Curatio exigit usum internum mercurii gummosi cum extracto myrrhæ aquoso.

2. *PYURIA GONORRHOICORUM*. Circa gonorrhææ finem filamenta mucosa vel puriformia in urina observari solent.

Curatur hæc species sua sponte.

EMACIATIONES VENEREÆ.

A T R O P H I A V E N E R E Æ.

EST totius corporis contabescencia sine febre lenta.

1. *ATROPHIA GONORRHOICA* aut *LEUCORRHOICA*. Quæ gonorrhæas chronicas virorum & leucorrhæas fimiles mulierum comitatur.

Curatio præter sanationem gonorrhææ vel leucorrhææ exigit stomachica & bonum victum nutrientem.

2. *ATROPHIA AB INDURATIS GLANDULIS MESARAICIS*. Has glandulas non raro in scirrhus a viru venereo de-

generare & atrophiam inducere cadavera
lue mortuorum docent. *)

3. *ATROPHIA A LUE LATENTE.* Hanc
speciem observavi in illis qui non integre
a lue curati a mercurio abstinere. Nam
dato mercurio gummoso & decocto farsa-
parillæ brevi pinguiore evadabant.

T A B E S V E N E R E A.

Est corporis contabescencia cum febre lenta, at
sine tussi & puris anacatharsi.

1. *TABES A DOLORIBUS NOCTURNIS.*

Sic arthritico, osteocopo dolore & agryp-
nia venerea laborantes brevi emaciari ac
febricula hectica corripiti solent.

Curatio mercurium gummosum & decoctum
farsaparillæ ac lichenis islandici cum lacte
exigit.

2. *TABES AB ULCERE VENEREO,* ut
ab exulceratione uteri, a vomica pul-
monis vel alius visceris. Vomica venerea
diu quandoque ægrotos emaciatione fe-
brili consumit, ac demum necat.

Curatio eadem ac in priori specie indicatur,
at raro succedit.

*) III. HALLERI *de partium corporis humani fabrica &
functionibus* T. I. p. 362.

3. *TABES AB ULCERE IN MEDULLA OSSIUM*; hæc noscitur ex topho carioso vel carie interna ossis.

Curatio exigit loci affecti perforationem.
V. Spina ventosa.

4. *TABES AB INDURATIONE* seu *TUBERCULIS VENEREIS PULMONUM*. Hæc species simul dyspnœam causat, & ut plurimum in mortem abit. *V. Dyspnœa.*

PHTHISIS VENEREA.

Est corporis contabescencia cum puris expectoratione, tussi & febre lenta.

1. *PHTHYSIS PULMONALIS*, quæ ex venereo pulmonum ulcere oritur, ac ex prægressa dyspnœa & expectoratione viscido-purulenta, morbos venereos sequente, noscitur.

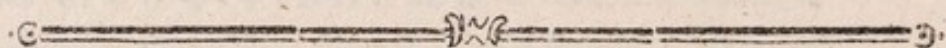
Raro hæc species curatur, præsertim si morbus jam diu duravit.

Curatio tentetur mercurio gummoso, & decocto sarsaparillæ ac lichenis islandici *) cum cortice peruviano, melle & lacte. *Cel. MORTON* æthiopem mineralem laudat.

2. *PHTHYSIS FAUCIUM*, est illa, quæ ex ulceribus fauces multum depascentibus oritur. *Noscitur* ex raucitate.

*) *Cel. REISSE Diss. de lichene islandico. Erford. 1778.*

Quamvis pulmones in hac specie sani sint, ægrotus tamen purulenta excreatione, tabe corporis ac febre lenta laborat. At hæc species facilius quam prior curatur. *Curatio* exigit sanationem faucium, de qua vide *angina ulcerosa*.

DE LUE GRAVIDARUM.

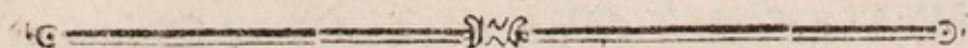
MULIERES leucorrhœa venerea laborantes concipere & gravidas sub tempore graviditatis labe venerea contaminari posse experientia docuit.

In utroque casu virus venereum mediante sanguine fœtui communicatur.

Gravidæ lue venerea laborantes facile abortiunt. Abortus quandoque, non autem semper luis signa habet.

Mercurius gummosus, prius instituta venæsectione tuto gravidis, ut observavi, datur. *) *Curat* gravidam ac fœtum simul a lue.

*) Cum mercurius moveat menstrua ac salivatio exhauriendo matrem, fœtui nutrimentum subtrahat, hinc multorum consilium est, ut curatio luis in gravida differatur, donec partus sit finitus, ne mercurio abortus procuretur. At miasma venereum omni die magis & magis matrem atque fœtum inficit, nec non sæpe putris fœtus abortum sine dato mercurio procurat, hinc opinor gravidis mercurio

DE LUE INFANTUM.

INFANTES luem veneream vel jam in utero a matre venerea vel post partum a nutrice venerea contrahere possunt.

Hinc lues infantum vel *connata* vel post partum *aquisita* est.

1. *LUES, INFANTUM CONNATA.* Tales infantes nascuntur cum maculis cuprei coloris circa anum, perinaeum, scrotum, vel vulvam, quandoque circa totum corpus. Hæ maculæ intra aliquot septimanas in superficialia, lardacea & serpentina ulcera abeunt. Non raro fauces & commissuræ labiorum simul eroduntur. Inde vox rauca, clamores nocturni, noctes insomnes, deglutitio difficilis, tabes, mors.

Quandoque bubones inquinales & in puellis fluor albus cum maculis venereis vel statim a partu vel paullo post apparent.

2. *LUES INFANTUM LATENS.* Quandoque infantes a matre venerea sine consuetis maculis venereis aut alio vitio venereo

rium gummosum esse dandum; experientia enim me docuit blandum hoc præparatum mercuriale feliciter ac sine abortu luem in gravidis curare. Salivatio autem & acria præparata mercurialia sine periculo in graviditate exhiberi nequeunt.

nascuntur ac per tres quatuorve septimanas sanissimi esse videntur; at hoc tempore elapso palpebræ intumescere & humorem albo-flavescentem copiose eructare solent, paulo post si non statim medela adhibeatur, maculæ venereæ genitalium apparent. Hinc lippitudo est primarium luis latentis signum in infantibus. V. *Lippitudo*.

Quandoque virus venereum latens, aliquot post annos ulcera faucium, vel tineam capitis, vel scrophulas, aut epilepsiam causat. V. *Morbos larvatos*.

Ex his ergo patet, primis a partu septimanis non semper dari signa certa, quibus infantem recens natum lue venerea esse contaminatum affirmare possimus. *)

3. *LUES INFANTUM POST PARTUM ACQUISITA*. Infantes a sana matre nati

*) *Journal de Médecine*, T. 44. p. 207. Parisiis floret institutum, ex quo nutrices matribus, qui infantes suos lactare nolunt, commendantur. Maxima in hoc loco a chirurgis adhibetur cura, ne nutrices venereæ, aut infantes venerei in hanc domum recipiantur. Nihilominus tamen factum est, ut infans lue latente laborans nutrici sanæ traderetur, quo illa & alius infans, qui lue non erat contaminatus, corriperentur. V. GARDANE *Détail de la nouvelle direction du Bureau des Nourrices de Paris*, &c. 1775. p. 16.

at nutrice venerea lactati ulcera contrahunt in faucibus, ore, angulis labiorum, vox fit rauca, deglutitio impossibilis; corporis demum macies vitæ finem imponit.

QUINTUPLEX METHODUS luem veneream in infantibus curandi ab authoribus proponitur.

1. Per *exiguas frictions mercuriales ipsi infanti applicatas*. At hac methodo infantes brevi hydropicos fieri & perire observatum fuit. *)
2. Per *frictions mercuriales matri venereæ, infantem lactanti, applicatas*. Etiam hac methodo vidi infantes lue mortuos.
3. Per *frictions mercuriales sanæ nutrici applicatas*. Sanæ nutricis mammæ ab infante venereo mox infectæ paullo post lactationi ineptæ redduntur; ac raro pro venereo infante nutrix sana etiam magna data pecunia haberi potest.
4. Per *frictions mercuriales capræ, in quodam loco rasæ, applicatas*. Talis lactatio est valde incommoda & capra brevi cum infante perit.
5. Per *aquilam albam vel aliud præparatum mercuriale, infanti vel nutrici interne da-*

*) *Cel. LEVRET l'Art des Accouchemens. Paris. 1761.*

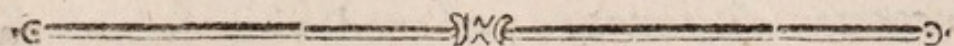
tum. Hæc præparata mercurialia infantibus vel dysenteriam vel ptyalissimum lethalem inducunt.

METHODUS MEA. Ego matri venereæ, si infantem lactare valet, pilulas ex mercurio gummoso & decoctum saturatum sarsaparillæ præbeo; infanti autem simul quotidie mane ac vespere cochleare casseaceum *syrupi mercurialis* ingero.

Hac methodo plures infantes felicissime sanavi cum & sine lactatione materna vel nutricis.

Simul observatio me docuit, infantes jam intra uterum venereos, posse mercurio gummoso gravidæ matri dato, jam intra uterum a lue venerea curari. *)

*) Pluribus feminis gravidis lue contaminatis sub graviditate mercurium gummosum exhibui ac vidi infantes sanissimos ab his esse enixos. Semel tamen vidi in nosocomio Viennensi S. MARCI, cum adhuc arti obstetriciæ in hoc loco studerem, infantem, cujus anterior pars colli adeo tumidum fuit, ut capiti æquale esset, a matre venerea natum, quæ sub tempore graviditatis magnam spiritus mercurialis copiam hausit; infans brevi post partum obiit. An mercurius salivam in fœtu movere non valens hunc tumorem produxit? Summopere doleo quod hunc tumorem in cadavere non cultro indagare potuerim. Sunt demum alii qui dubitant an mercurius gravidæ datus in fœtum penetret; at observavit

DE LUE LATENTE.

VIRUS venererum quandoque diu sine omni excitato morbo in corpore latet.

Lues *latens* nullo signo se manifestat, & coitu tamen quandoque inficit. *)

Cel. LEVRET l. c. p. 46. liquorem amnii in gravidis, quibus durante graviditate frictions mercuriales applicantur, esse cinerei coloris & cuprum rubrum dealbare & §. 421. p. 73. dicit: meconium talis fœtus etiam plumbeum habere colorem. Hinc patet mercurium ex matre gravida in fœtum transire.

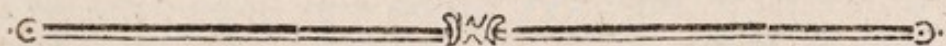
*) *Cel. GOULARD, Oeuvres de Chirurgie*, T. II. p. 19. Hanc sententiam peculiari observatione comprobat. Femina exanthemate quodam cutaneo, papillarum formam præ se ferente & ulceribus in variis corporis regionibus laborabat. Cum maritum ante 15 annos bubones & ulcera venerea genitalium inflassent, suspicabatur GOULARD aliquid virus veneri hic subesse. Semel quoque usu mercurialium sanata erat uxor, cum vero maritus neutiquam persuaderi posset, ut venenum in corpore latens remediis usitatis exstingueret, denuo infecta supremum demum diem obiit. Maritus vero 25 annos postea vixit, nec ullum symptoma miasmatis latentis percepit. Hujus sententiæ strenuus defensor quoque est *Cel. PRESSAVIN* vide *Traité des Maladies Vénériennes*, à Geneve 1773. ubi pag. 22. sequentem observationem adducit: on connoit une femme

*Incertum est tempus, per quod virus venereum in corpore, donec in morbum erumpat, latere possit. *)*

marîée ; on en reçoit du virus : son mari , qui la connoit habituellement , ne se plaint d'aucun accident , & en effet n'en éprouve aucun. On est tenté de croire cette femme saine ; cependant elle porte dans son sang le virus , qu'elle a reçu de son mari , quoique ce dernier ne reprenne pas avec elle les accidents , qu'il lui a d'abord communiqué ; elle n'est pas moins susceptible de les transmettre à tous ceux qui auroient un commerce avec elle. J'ai vu plusieurs jeunes gens dans pareil cas ; ils ne pouvoient se persuader , que des symptômes très-caractérisés du virus vénérien eussent aucun rapport avec cette maladie ; parceque , disoient-ils , ils savoient positivement , que la femme , avec laquelle ils avoient eu commerce , couchoit ordinairement avec son mari , & que ce mari ne se plaignoit , & n'avoit en effet aucun des accidents , dont ils étoient atteints.

*) Vidi ego puellam nobilem a nutrice venerea lactantem, quæ anno ætatis 13 dum menstruæ eruptionis conamina inciperent subito acerrimo fluore albo & pessimis capillitii ulceribus mercurio sanatis afficiebatur. Ut miasma morbillosum, variolosum & hydrophobicum dum quandoque antequam in morbum erumpat in corpore latere potest, sic idem quoque de viru venereo observatur. *III. ROSEN A ROSENSTEIN Anweisung zur Kenntnis und Cur der Kinderkrankheiten. Götting. 1774. p. 652 & 671.*

Si suspicio est virus venereum in corpore latere ut in infantibus matre venerea natis, aut nutrice venerea lactatis vel in adultis qui quondam venereo morbo laborarunt, aut si coitus sanæ apparentis personæ inficiat, tunc illico mercurius gummosus cum decocto sarsaparillæ & stipitum dulcamaræ, quæ virus venereum evolvere dicitur, *) est dandus.

DE LUE LARVATA.

VIRUS venereum vel latens vel conspicuum quandoque morbos in lue venerea non consuetos producit. **)

pluribus observatis id demonstrat. Puella biennis a nutrice, quæ cibos, quos manducaverat, illi porrigebat, infecta, modo post novem annos infectionis effectus sentiebat. Duo porro infantes germani, a nutrice infecti, symptomata infectionis demum ad annum trigessimum proventi, experiebantur. Vidit infantem qui usque ad annum undecimum perfecta fruebatur sanitate, quo autem tempore insitione variolarum feliciter peracta, luis signa apparuere; a matre enim, quæ olim morbo gallico laboraverat, fuit infectus. l. c. pag. 654. & Ill. VAN SWIETEN *Comment.* T. v. p. 385.

*) Ill. SAUVAGES *nosol. method.* T. II. p. 549.

**) Vide egregiam *Disf. Cel. HAUSMANN de morbis venereis larvatis. Gottingæ 1778.*

Morbi *venerei consueti* sunt gonorrhæa , ulcera genitalium & faucium, bubones, condylomata, phymosis, tophi, maculæ cuprei coloris, arthritis, cephalæa nocturna.

Morbi *non consueti* sunt febris venerea, tussis, colica, languor, paralyfis, epilepsia, tabes &c.

Nullus fere morbus est, quem virus venereum simulare nequeat.

Noscuntur hi morbi

1. Si homo adultus confiteatur se quondam gonorrhæa, vel ulcere glandis vel bubone laborasse; aut
2. Si ejus parens, mater, vel nutrix lue fuerunt contaminatæ.
3. Si morbus omnibus remediis consuetis resistat.
4. Si morbus media nocte augeatur & circa auroram remittat. *)
5. Si ab usu mercurii symptomata morbi mitigentur.

Omnia autem hæc signa *probabilia*, non vero penitus certa sunt ægroti morbum a viru venereo pendere.

Curatio talis morbi suspecti exigit usum mercurii & alia remedia antivenerea.

*) Hæc exacerbatio nocturna non autem in omnibus morbis venereis observatur; id ego & alii observant. Vide Blochs *Bemerkungen*. p. 181.

DE LUE CUM ALIO MORBO COMPLICATA.

LUES venerea cum omni alio morbo complicata inveniri potest.

Talis complicatio quandoque diagnofim & curationem utriusque morbi confundit, difficilioremque reddit.

Frequentiffima luis complicatio eft

1. Cum *ſcorbuto*. Si ſcorbuticus fimul venereus eft, tunc difficillima eft luis curatio, quia mercurius in ſcorbuticis veneni adinftar agit. *) Hinc

Curatio ſcorbutio - venereorum exigit ut ab

*) Noxium ſcorbuticis eſſe mercurii uſum obſervationibus docuit *Cel. GRAINGER* qui ab unica drachma unguenti mercurialis militi ſyphilitico-venereo inuncta ſalivationem ſanguineam, dentium intumeſcentiam & gingivarum putridiffimarum exſecrationem cum animi deliquiis & ingenti debilitate vidit. V. *Hiſtoria febris anomala*, *Batavia*. p. 6. in *monitiis ſyphiliticis*. *Cel. KRAMER* medicus caſtrenſis dicit 400 milites ſcorbuticos mercurii uſu miſerrime periſſe. *Cel. GOULARD* duos milites ſcorbuticos in cubiculum, in quo venerei quidam mercurio curabantur, locatos, a ſola atmophæra ſalivantium in capitis intumeſcentiam, ingentem ſalivationem & peſſima oris ulcera incidiſſe obſervavit. Nullus vero authorum evidentius effectum de-

initio remedia antiscorbutica dentur, dein mercurius gummosus sensim medicamentis antiscorbuticis addi debet. Infusum mali cum succo nasturtii, cochleariæ vel beccabungæ præ omnibus congruum est.

Contractura genuum, quæ usum mercurii in occulte scorbuticis quandoque sequitur iisdem remediis antiscorbuticis egregie curatur.

2. Cum *scrophulis*. Venereo-scrophulosis mercurius tuto dari potest. Pilulæ ex sublimato & æthiops mineralis a multis contra scrophulas eximie laudantur.

3. Cum *lepra*. De hac complicatione vide *lepram veneream*.

4. Cum *morbo acuto*. Si febris inflammatoria, biliosa vel putrida venereum prehendat, tunc ille raro evadit. *Curatio* autem ad morbum acutum est dirigenda.

Lues venerea non, ut quidam voluere, a *peste* præservat. *)

leterium, quem inunctiones mercuriales in scorbuticis vel scorbutico-venereis edunt, expertus est, quam doctissimus chirurgus castrensis HEMPEL vide *Erfahrung und Wahrnehmungen vom Schaarbocke* 1778. pag. 26. qui ab usu mercurii buccas gangræna consumptus & mortem exinde secutam vidit.

*) Cel. CAROL. DE MERTENS *Observat. Medicæ de febribus putridis & peste*. Vindobonæ 1778. pag. 182.

5. *Cum morbis a nimia venere.* Hi non raro lue affectos comitantur. Ab immoderata feminis profusione oritur lassitudo, encephali dolores, epilepsia, fatuitas sensuum omnium, vel maxime visus hebetudo, amaurosis, tabes dorsalis & pulmonica, febricula hectica, pollutio gonorrhoeica praesertim nocturna.

Noscuntur hi morbi ex aegroti relatione, ex symptomatibus luem praecedentibus, ex atonia scroti, &c.

Curatio praeter exiguum mercurii gummosi dosim exigit

1. *Abstinentiam* a coitu & pollutione.
 2. *Victum* ex nutrimentis facillime digerendis ut ex oriza, gelatinis, lacte, praesertim autem lichen islandicus prodest.
 3. *Potum* ex hordeo & farsaparilla cum lacte.
 4. *Aerem ruralem.*
 5. *Corticem peruvianum* cum marte, tinctura cinamomi & amaris stomachicis, si febricula hectica his non contradicat.
 6. *Balnea frigida*, quae efficacissime corpus enervatum roborant.
6. *Cum morbis a mercurio inductis.* Effectus a dato mercurio, bene ab effectibus, a viru venereo causatis, distinguere debent, ne incautus, morbos mercuriales pro venereis

aspiciens, augendo mercurii dosim agrotum pessumdet.

Effectus generales mercurii, nimia dosi dati, sunt

1. *Sanguinis motus velocior*, adeo ut pulsuum numerus ad 120 & 130 quandoque increseat.
2. *Rarefactio sanguinis*, inde plethora spuria & febris inflammatoria ab initio curationis mercurialis sæpe observatur.
3. *Resolutio sanguinis putrida*. Inde protracta cura febris quandoque putrido-biliofa cum hæmorrhagiis & mors; aut *scorbutus* cum genuum lassitudine ac gingivis cruentis; inde oris, urinæ ac sudoris fœtor; inde salivatio cruenta.
4. *Ptyalismus immoderatus*. Inde corpus exhaustum, debile, omnibus in articulis quandoque contractum. Inde cynanche in faucibus cum pessimis ulceribus circa orificia ductuum salivalium in interna buccarum superficie ac sub lingua. Inde suffocatio salivantium ac mors. Quandoque contractura maxillarum & buccarum concretio cum gingivis superata salivatione remanet.
5. *Depositio mercurii* in varia loca, præcipue autem in ossa. Inde dolores rheumatici,

ci, aut osteocopi, tremor, hæmoptoe, languor, anevrismata, epilepsia, & alia mala chronica.

Ex his patet morbos mercuriales in inflammatorios, putridos & chronicos posse dividi.

Morbi *inflammatorii*, ut febris & cynanche inflammatoria exigat

1. *Abstinentiam* ab omni mercurio
2. *Venæsectionem*
3. *Purgationem* antiphlogisticam, eccoproticam
4. *Emulsionem nitrosam*
5. *Decoctum hordei cum nitro & gummi arabico.*

Morbi *putridi* ut febris putrida, ulcera oris fœtencia & scorbutus mercurialis exigunt.

1. *Infusum malti hordeacei cum succis antiscorbuticis.*
2. *Corticem peruvianum.*
3. *Viçtum vegetabilem.*

Morbi *chronici* a mercurio in corpore relicto, ut contractura ligamentorum, rheumatismi, tremor musculorum curantur, si remediis antiscorbuticis simul jungantur.

1. *Balnea tepida* etiam quinquagies repetita. *)

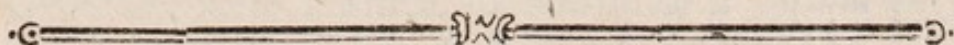
*) Qui Idriæ fodinis mercurialibus operam navant, citissime ptyalismo corripiuntur; si vero saliva fluere non

2. *Sudorifera* ut doctum *ennulæ*, aut *imperatoria*, essentiam *pimpinellæ* at præcipue *antimonium*. **)

incipit, tunc illico tremoribus totum corpus oberrantibus afficiuntur. Balnea, sudorifera & purgantia sola sunt adminicula, quibus hi sanitati restituuntur. In balneorum etiam diu usitatorum fundo semper invenitur mercurius vivus. Etiam in illorum balneis, qui tremoribus a nimium ingurgitatis præparationibus mercurialibus salinis correpti fuere, mercurium vivum fuisse inventum dicitur. Videmus porro dicit *Cel. Prof. ADOLPH MURRAY* senes, pueros & frigidioris naturæ homines ut & feminas tremoribus corripitur; illos autem qui calidioris sunt sanguinis ideoque facilius globulos mercuriales subigere possunt, ptyalismo potius prehendi. V. *Cel. DUBB Diss. cit.* pag. 9.

- **) Miles a longo tempore jam venerens & multiplici mercurii usu nunc extenuatus, valde arthriticus, in naso aliisque locis ulcerosus, ab omni dato mercurio deterius se habuit: præscribuntur misero huic ab *Illustri* nostræ facultatis Directore *Celeberrimo* DE VEZA antimonii crudi grana viij cum ℥i sacchari quotidie sumenda, augebatur antimonii dosis sensim ad ℥ij de die. Pro potu dabatur decoctum lignorum. Ægrotus intra aliquot dies vehementi corripitur diarrhæa, reliquis diebus vehementer quotidie sudabat, arthritis penitus remisit, ulcera, pulvere flamulæ jovis conspersa, bonum concipiebant pus, officula nasi cariola exfolliantur, ægrotus intra aliquot septimanas totus restituitur.

3. Quandoque *purgantia*.
4. *Lac & in emaciatis diætam lacteam.*

DE LUIS VENEREÆ PRO- PHYLAXI.

REMEDIUM , quod impediret , ne vir sanus cum femina fluore albo vel ulcere, vaginæ laborante coiens, viru venereo inficiatur , aut infectus illico iterum a viru liberetur, nondum innotescit. *)

LAVATURA membri, statim a celebrato coitu instituta , quandoque prodesse potest , si miasma venereum lacunas urethræ nondum penetravit. Cito autem ut plurimum miasma poris harum lacunarum absorberi solet.

INUNCTIO MEMBRI ante coitum cum oleo vel linimento mercuriali, aut applicata ad penem pellicula in formam vaginæ efficta , (*Condoms*) aliæque nefandæ artes virus non arcent , ut in ægrotis observavi.

INJECTIO LIXIVII SAPONARIORUM **) aut *SUCCI CITRI* aqua diluti & statim a coitu finito applicata, aliave a va-

*) *Ill. ASTRUC, Libr. de morb. venereis Cap. II. §. II.*

**) *Cel. KERN Diss. de infalibili remedio prophylactico syphyleos. Friburg. 1777.*

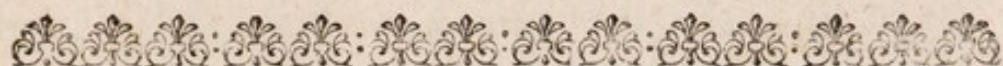
riis authoribus ebuccinata remedia, ut experientia docuit, successu caruere. *)

Plus adhuc a solutione dilutissima mercurii *sublimati corrosivi*, aut *mercurii gummosi* lacte diluti, ut lavacrum & injectio adhibita, sperandum est; quamvis id pluribus ac directis experimentis experiundum adhuc restet

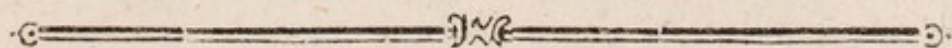
Hinc abstinencia a *bono* venereo est unica adhuc prophylaxis a *malo* venereo.

*) *Cel. GALL Diss. sistens critice prophylaxeos siphylidis. Friburgi 1777.* de omnibus remediis prophylacticis ex professo & docte disserit. Novum *Celeberrimi PEYRILLHE* remedium, nempe alcali volatile, quod ad luem curandam laudatur, pessime semel cessisse vidi. Idem expertus est *Cel. A MURRAY* qui dosim a *Cel. PEYRILLHE* præscriptam in gonorrhæa virulenta & jam inveterata adhibuit. Sensit exinde æger ardorem urinæ vehementissimum & lotium ipsum sanguine mixtum fuit. Dedit igitur simul largam decoctorum mucilaginosorum copiam, verum insequente die, gonorrhæa suppressa erat & testiculus sinister inflammatus. Alio tempore juveni, ulceribus venereis vehementer fœdato, idem remedium cautius tamen præscripsit; ulcera vero dolore aucto inflammari incipiebant, & ægrotus de tanta inquietudine querebatur, ut a remedio hoc abstinere coactus fuerit. *V. Cel. DUBB Diss. cit. p. 5.*

FORMULÆ REMEDIORUM IN HOC
OPUSCULO LAUDATORUM.

FORMULÆ INTERNÆ.

SOLUTIO MERCURII GUMMOSI.

℞. MERCURII vivi depuratissimi ℥j.

Gummi arabici pulverisati ℥iij

Syrupi cichorei cum rheo. q. s.

Conterantur in mortario vitreo, sensim adfunden-
do aliquantum syrupi, donec mercurius
omnis abiit in mucum. His satis subactis
addantur sensim conterendo.

Aquæ rosarum ℥xij

Detur in ampullam vitream. S. mane ac vesperi
duo cochlearia lignea mensualia assu-
mantur.

U S U S. *Hæc solutio in omnibus morbis venereis
primarium remedium internum est, quod
cito, tuto ac jucunde miasma venereum
delet. Raro salivam movet, si omni decimo
die pilulæ purgantes vel pulvis purgans ex-
hibeatur. Solutio ex cochleari ligneo assumi
debet, cochleari enim argenteo vel metallico
mercurius adhæret. Quibus saliva moveri*

incipit , hi assumant purgans & aliquot dies a solutione abstineant.

PILULÆ EX MERCURIO GUMMOSO.

℞. Mercurii vivi depuratissimi ℥j
Gummi arabici pulverisati ℥iij
Syrupi cichorei cum rheo. q. f.

Conterantur bene in mortario marmoreo , vel vitreo , donec mercurius omnis in mucum abiit , huic adde

Micæ panis albissimi ℥ss

Subigantur bene in massam pilularem. Fiant pilulæ gr. iij. conspergantur pulvere liquiritiæ. D. S. mane ac vesperti assumantur pilulæ x.

U s u s. *Commodior harum pilularum , quam solutionis assumptio est , hinc ab aliquot jam annis frequentissime his pilulis magno cum effectu utor.*

SYRUPUS MERCURIALIS.

℞. Mercurii vivi depuratissimi. ℥j
Gummi arabici pulverisati. ℥iij.
Syrupi cichorei c. rheo. q. f.

m. conterantur in mortario vitreo donec mercurius abiit in mucum ; adde insuper conterendo

Syrupi cichorei c. rheo. ℥jss.

m. d. u. S. mane ac vesperi detur infantibus cochleare parvum ligneum, dosis sensim augeatur.

U s u s. *Infantibus venereis hicce syrupus commodissime adhibetur.*

PILULÆ PURGANTES ORDINARIÆ.

℞. Massæ pilularum Ruffi. ʒss
 resinæ jalapæ
 aquilæ albæ aa gr. iv.

m. f. pil. gr. iij. S. assumentur pro una dosi.

U s u s. *His pilulis omni decimo die alvum moveo illis, qui mercurio utuntur; hæ pilulæ septies vel sæpius alvum facile & certo movent, millenis ægrotis præscriptæ hypercatharsin non causarunt.*

SOLUTIO SUBLIMATI SPIRITUOSA.

℞. Mercurii sublim. corrosivi. gr. vj.
 Spiritus frumenti ℥j.

In phiala vitrea stet in digestionem, filtretur, & ad usum fervetur. S. mane ac vesperi assumatur cochleare unum.

U s u s. *Si mercurius gummosus morbum venereum non curet, tentari potest sublimatus corrosivus; laudatur imprimis in morbis venereis cutis & ossium. Ingratus metallicus sapor admixto syrupo quodam aromatico aliquantum corrigi potest. Paulo post assumptionem larga co-*

pia decocti altheæ cum hordeo desuper hauriri debet, ne tormina vel cardialgia excitentur.

SOLUTIO SUBLIMATI AQUOSA.

℞. Mercurii sublimati corrosivi. gr. vj.

Aquæ menthæ. ℥j.

Syrupi papaveris albi. ℥j

Solve exactissime. S. mane ac vespere assumatur cochleare unum.

U s u s. *Aquosa solutio saporem gratiorem, quam spirituosam habet, ab illis, qui spiritum frumenti mercurialem ob ingratißimum saporem metallicum assumere nequeunt, ut mulieres, delicatuli ac infantes, facilius fertur.*

PILULÆ EX SUBLIMATO CORROSIVO.

℞. Mercurii sublim. corros. gr. xv.

Solv. in aqua destillata ℥vj. decantato liquori adde

Micæ panis albissimi. ℥iiss.

m. f. pil. 120 S. mane ac vespere assumantur pilulæ duæ.

U s u s. *Hac forma mercurius sublimatus facilius ac tutius in maiori quantitate assumi atque a ventriculo ferri potest, quam in solutione aquosa. Pilulæ enim sensim solutæ non subito ac insimul, ut hausta solutio, ventriculum afficere dicitur. Una pilula $\frac{1}{8}$ grani ex sublimato continet.*

DECOCTUM ALTHÆÆ.

℞. Radicis althææ ℥ij

Fol. malvæ

Flor. papav. rhæados aa M℥.

coque in s. q. aquæ per horæ quadrantem, de-
tur col. ℥ij.

S. Omni bihorio cum syrupo diacodii vel
saccharo hauriantur vascula duo.

U s u s. *In gonorrhææ & aliorum morborum sta-
dio inflammatorio conducit.*

PULVIS ECCOPROTICUS AD GONOR-
RHÆAM.

℞. Rhei electi

Salis mirabilis

Cremoris tartari aa ℥iij.

m. f. pulv. dividatur in jx doses æquales. S. omni
trihorio de die assumatur unus.

U s u s *Compescit urethræ ardorem & pus gonor-
rhoicum intra aliquot septimanas reddit
lymphaticum.*

ELECTUARIUM BALSAMICUM
AD GONORRHÆAM.

℞. Rhei electi

Salis mirabilis

Cremoris tartari aa ℥iij

Balsami copaivæ cum saccharo bene subacti. ℥℥.

Electuarii lenitivi. q. T.

m. f. elect. S. quater de die assumatur drachma semis.

U s u s. *Cessante urinæ ardore ac effluvio jam lymphatico existente, morbum brevi curat, si non nimis magna adest laxitas urethræ.*

ELECTUARIUM ROBORANS AD GONORRHÆAM.

℞. Cort. Winterani

— peruviani aa ℥iij

— aurant.

— cinamomi

Extract. martis pomati aa ℥ij

Syrup. cort. aurantiorum. q. s.

m. f. electuar. S. quater de die assumatur drachma una.

U s u s *in leucorrhæa & in lymphatico gonorrhææ stadio, si morbus incipiat chronicus fieri ac ægrotum emaciet, conducit.*

VINUM ROBORANS.

℞. Limaturæ martis non rubiginos.

Cort. peruviani

— cinamomi.

— Winterani aa ℥ss

m. f. pulv. cui affunde vini generosi austriaci ℥ ij. relinque in leni digestionem per 24. horas, dein colaturam per inclinationem exhibe.

m. S. detur ter de die cochleare unum, sensim augendo dosin.

U s u s *est ut electuarii roborantis, nempe gonorrhæam ac fluorem album non amplius venereum curat.*

DECOCTUM LIGNI GUAJACI.

℞. Rasuræ ligni guajaci, ℥ij
Coq. in aquæ font. ℔iiss
ad remanent. ℔ij

m. d. S. hauriantur quotidie ℔ij

U s u s. *Ante mercurii usum in lue venerea inventum, unicum in hoc morbo majoribus nostris fuit remedium. Convenit subjectis phlegmaticis. Sunt qui addunt decocto huic argenti vivi & antimonii crudi in sacculo singulum ligati ℥j & vocant decoctum ligni guajaci compositum.*

DECOCTUM LIGNORUM ANTIMONIALE.

℞. Rad. sarsaparillæ
Santali albi & rubri aa ℥iij.
Rad. glycyrrh.
Cort. mezeræi aa ℥ss.
Ligni rhodii
--- guajaci
--- sassafras. aa ℥j
Antimonii crudi. ℥ij

m. & infund. cum aqua font. ebull. ℔ x per horas 24. dein coqu. ad ℔ v. Collaturæ capiat æger ℔jss sensim augendo dosim ad ℔ v.

Usus. *Hoc decoctum Lisbonæ inter medicos familiare est quo morbos post ptyalissimum & usum mercurii liberaliorem residuos tollunt. Vid. Ill. MURRAY apparatus medicament. vol. I. pag. 338.*

DECOCTUM SARSAPARILLÆ.

℞. Radicis Sarsaparillæ ℥iij.

Coq. in aquæ font. ℔ijꝝ ad remanentiam ℔ij

d. S. Hauriantur quotidie libræ duæ.

Usus. *Optimum diluens & mundificans in lue venerea est. Convenit præcipue subiectis calidis, sanguineis.*

DECOCTUM SARSAPARILLÆ COMPOSITUM.

℞. Radic. sarsaparillæ. ℥ij

Cort. mezeræi. ℥ss

coq. in aquæ fontanæ ℔iij ad remanentiam unc. xxx. adde solutionis aquosæ sublimati. ℥j

m. d. S. Hauriantur quotidie per 30 dies ℔ij

Usus *in lue inveterata cutis ac ossium magni usus esse laudatur. V. Samml. zum gebrauch practischer Aertzte 2. St. 85. S.*

DECOCTUM CORTICIS MEZERÆI.

℞. Corticis e radice mezeræi recentis ℥ss

Coquatur in aquæ fontanæ ℔ vj ad remanentiam ℔iv

Sub finem adde radicis liquiritiæ ʒj.

Collatura detur. S. Hujus decocti. ʒss bibat
æger quater in die.

U s u s. *Laudatur in tophis, nodis venereis, doloribus osteocopis nocturnis, ac tumoribus venereis articulationum.*

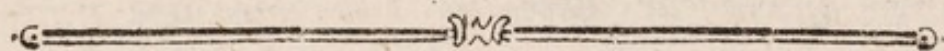
DECOCTUM STIPITUM DULCAMARÆ.

R. Stipitum dulcamaræ recent. ʒss

Aquæ fontanæ ʒxvj.

Coquantur ad uncias xi. S. ter de die bibantur
cum lacte ʒiij.

U s u s *in exostofi, herpete, arthritide venerea valde laudatur. V. Journal de Médecine, T. 22 p. 236.*

FORMULÆ EXTERNÆ

SOLUTIO SUBLIMATI PRO USU EXTERNO.

R. MERCURII sublimati corrosivi. gr. jss.

Gummi arabici ʒj.

Aquæ fontanæ. ʒss

Solvantur conterendo exacte in mortario vitreo
vel marmoreo.

U s u s. *Inservit hæc solutio pro injectione in gonorrhæa & fluore albo. In ipsa ophthalmia gonorrhœica hac solutione oculos*

elui curabam; plus autem sublimati quam gr. jss in libra aquæ nec oculus, nec urethra tulit. Cum mellis ℥j mixta ulceribus loco aquæ vulnerariæ ac faucibus ulcerosis forma gargarismatis applicatur. Bubones, tophi, phymosis, ac alii tumores venerei forma fomenti hac solutione tegantur.

SOLUTIO SUBLIMATI BALSAMICA.

℞. Essentiæ mastichinæ ℥ij

Mercurii subl. corrosivi. gr. vj.

misce conterendo.

Usus. *Sordida, inveterata, can crescentia & cariosa ulcera venerea sanat, si fauces talibus afficiantur ulceribus, tunc hæc ope penicilli bis vel ter de die hac solutione tangantur.*

AQUA CAUSTICA PRO CONDYLOMATIBUS.

℞. Spiritus vini rectificati

Aceti destillati aa ℥jss

Mercurii subl. corros. ℥j.

Aluminis crudi

Camphoræ

Cerussæ. aa ℥ss

m. solv. d. u.

Usus *Condylomata ope penicilli hac aqua bis de die illiniantur & dein linimento mercuri-*

riali tegantur. Condylomata sic brevi ac sensim evanescent; cutis sana, condylomatibus intermedia, ab hac aqua non exulceratur.

L A C M E R C U R I A L E.

℞. Mercurii vivi depuratissimi ℥j

Gummi arabici pulverisat. ℥ss

Syrupi diacodii q. s.

m. conterantur in mortario marmoreo sensim addendo syrupum donec omnia abeant in mucum, cui sensim adde lactis ebullientis vaccini ℥viiij.

m. d. usui

U s u s. *In ophthalmia gonorrhoeica ope vasculi balneatorii & in phymosi venerea, forma peniluvii applicetur. Idem lac in angina venerea dolorosa sub forma gargarismatis optimo cum successu adhibetur.*

B A L S A M U S M E R C U R I A L I S.

℞. Unguenti basiliconis ℥jss

Mercurii præcipitati rubri. ℥ij.

misceantur exactissime.

U s u s. *Ad ulcera venerea consolidanda ad tophos aut scirrhos venereos resolvendos, adhibetur. Eodem cum affectu loco mercurii præcipitati rubri, mercurium dul-*

*cem, vel mercurium præcipitatum album
cum balsamo quodam mixtum abhibui.*

BALSAMUS OPHTHALMICUS RUBER.

℞. Butyri recentis insulfi. ℥iij
Ceræ albæ ℥ss. liquefactis adde
Mercurii præcipitati rubri ℥ijss.
Tutiae præparatæ ℥j
Camphoræ in oleo ovorum ℥ss solutæ gr. xlv.
m. f. unguent. S. ter de die lentis magnitudo
illiniatur oculo.

U s u s. *Corneæ maculas, ulcera & obscuratio-
nes, nec non lippitudinem ac reliquos
oculorum morbos venereos, chronicos,
egregie curat.*

UNGUENTUM RESOLVENS AD BUBONES.

℞. Unguenti de arthanita
— neapolitani. aa ℥j.
Pulv. rad. mandragoræ. ℥jss
Mellis communis. q. s.
m. f. lenimentum.

U s u s. *Ad bubones induratos resolvendos lau-
datur. Inungatur bubo mane ac vesperi
& dein tegatur hocce unguento.*

